

SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

MATEL

MATEL HAMMİDDE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

ÇEVRE İLE
SÜRDÜRÜLEBİLİR
MADENCİLİKTE
ÖNCÜ KURULUŞ

**REHABİLİTE EDİLMİŞ
OLUKBAŞI MADEN OCAĞI
AĞAÇLANDIRMA SAHASI
2012**

MATEL A.Ş. **Elginkan** Holding kuruluşudur

**MATEL: Sadece Madene Değil,
Doğaya da Yatırım Yapıyoruz**

- Türkiye Madenciler Derneği 53. Olağan Genel Kurulu Yapıldı
- Mesleki Eğitimlerimiz Devamı Ediyor

Q®-Enhanced Tijler

"Wireline Karotlu Sondaj" Standardı

- Patentli dış tasarımı,
- Üstün nitelikli Amerikan çeligi,
- Isl işlem,
- Yüzey sertleştirme.

**BOART
LONGYEAR™**
"The Original"

Stage-2

Emprenye Elmas Matkaplar

Maksimum delgi, minimum manevra

- Maksimum performans,
- Yüksek delgi kapasitesi,
- 16mm yüksekliğinde çift kademeli matris yapısı,
- Mükemmel sıvı sirkülasyona 7e hızı ve sorunsuz sondaj.

mapæk

Dünyanın lider sondaj makine ve ekipman
üreticilerinin Türkiye'deki tek adresi

ERSEL

AĞIR MAKİNE SAN. VE TİC. A.Ş.

ÇİMENTO ve MADEN SANAYİ

- Değirmenler
Bilyalı ve Çukuklu değirmenler
- Dik valalı değirmenler
- Separatörler
- Kanik kısılar
- Komple mikronize öğütme tesisleri
(Çimento, Bakır, Kalay, Krom,
Çinko, Kuvars, vb.)
- Çevre ve pinyon dişli
- Özel Redüktörler
- Değirmen astarları
- Kırıci astarları

Tel: +90 (262) 658 13 40 (5 hat)
ersel@ersel.com

www.ersel.com

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ;
MADENCİLİK SEKTÖRÜ
BAŞKANLAR KONSEYİ BİRLİĞİ
VE EUROMİNES
(AVRUPA MADEN ENDÜSTRİLERİ
BİRLİĞİ) ÜYESİDİR.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

TMD ADINA SAHİBİ ve YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Mustafa SÖNMEZ

YAYIN KURULU

M. Atılğan SÖKMEN
B. Benjamen PINTO
Melih TURHAN
M. Mete YEŞİL

EDITÖR

Evren MECİT ALTIN

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

YÖNETİM YERİ

İstiklal Cad. Tunca Apt. No: 233 - 1 / 1
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: 0212 245 15 03 Fax: 0212 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr
www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

Kasım 1992'den beri yayımlanan
Sektörden Haberler Bülteninin tirajı
2000 adet olup, Madencilik Sektörü
ile ilgili firmalara, Bakanlıklara,
TBMM üyelerine, ilgili kamu kuruluşlarına,
üniversitelere, dernek ve
vakıflara gönderilmektedir.
Sektörden Haberler Bülteni 3 ayda bir
yayımlanmaktadır.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler
yazarlarına aittir.
Derneği ve bülteni sorumlu kılmaz.

YAYINA HAZIRLAYAN VE BASKI HİZMETLERİ

**Berr Ajans ve Organizasyon
Matbaa Hizmetleri**

Mecidiyeköy Mah. Şehit Ertuğrul Cad.
Canitez İş Merkezi No: 3/13 Mecidiyeköy
Şişli / İSTANBUL
Tel : 0212 272 05 60
Fax : 0212 272 05 60
www.berrajans.com
info@berrajans.com

İçindekiler

YENİ TEŞVİK SİSTEMİ.....5
Madencilik Sektörüne Sağlanan Teşvik
Unsurları

TMD OLAĞAN GENEL KURUL.....8
Türkiye Madenciler Derneği 53. Olağan Genel
Kurulu Yapıldı

MESLEKİ EĞİTİM.....10
Mesleki Eğitimlerimiz Devam Ediyor

ÜYELERİMİZDEN HABERLER.....12
• Çayeli Bakır Türkiye'nin Gündeminde
• Meta Nikel Sosyal Sorumluluk Projelerinde
Örnek Olmaya Devam Ediyor

TMD ÇEVRE BİRİMİ.....14
II. Çevre Birimi Kurul Toplantısı

TÜRKİYE'DEN MADENCİLİK HABERLERİ

Bin 526 Adet Maden Sahası Aramaya Açılacak
.....15

Avrasya-Mena Madencilik Zirvesi.....16

Türkiye Madencilik Zirvesi - Turkey Mining
Summit 2012 İstanbul'da Yapıldı.....18

"Madencilik Faaliyetleri ve Çevre Sorunları"
Çalışmayı 20

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Maden
Kaynaklarının Değerlendirilmesi Çalışmayı
Yapıldı 21

Türkiye 18. Kömür Kongresi Sona Erdi.....22

30 Yıllık Köklü ANKOMAK Fuarına Yoğun
Yabancı İlgi.....23

İMİB Tasarım Yarışması Birbirinden İlginç
Eserlere Sahne Oldu.....24

Uluslararası GEOSENTETİKLER Semineri
Ankara'da Gerçekleştirildi.....25

Enerji'de Dev İşbirliği.....26

RÖPORTAJ MATEL.....28
Sadece Madene Değil, Doğaya da Yatırım
Yapıyoruz

**MİNERAL VE METALLERİN GÜNLÜK
KULLANIMI 36**

MADENCİLİK VE EKONOMİ.....38
Bir Çile Hikayesi

MADENCİLİK VE ÇEVRE.....41
Toprak Kirliliği Mevzuatı İle İlgili Gelişmeler

MADENCİLİK VE HUKUK.....48
• Maden Sevk ve Üretimine İlişkin Suçlar
• Madencilikte Önemli Bazı Ülkelerde
Maden Hukuku ve İlgili Mevzuat: Kanada

DÜNYA'DAN MADENCİLİK HABERLERİ

• Uzun Madencilik Başlıyor!.....60
• Enerji'de Kaya Gazı Devrimi Türkiye
Rezerve Zengini

MAKALE.....62
Türkiye'de Krom

ANILARLA MADENCİLİK.....66
Göcek Anıları

DUYURULAR.....64
• 8. Uluslararası Endüstriyel Hammaddeler
Sempozyumu
• 5. Madencilik, Maden Makine ve
Ekipmanları, İş Makineleri Fuarı
• Mersem 2012
• 4. Maden Makinaları Sempozyumu

KAPAK FOTOĞRAFI
Kaynak: MATEL

**İNTERNET SİTEMİZİ
ZİYARET ETTİNİZ Mİ ?**

www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

Değerli Okuyucular

Avrupa'da yaşanan mali krizin ülkemiz üzerindeki etkileri giderek hissedilir olmaya başladı. 2012 yılı Haziran ayı içinde kapasite kullanım oranlarının %74 seviyelerine inmiş olması reel sektör üzerindeki baskının apaçık bir göstergesi olarak ortaya çıktı. Bilindiği gibi, reel sektörler içinde krizlerden en çok etkilenen sektörlerin başında maalesef madencilik sektörü gelmektedir. Bu olumsuz gelişmelere paralel olarak, yılın üçüncü çeyreğinde madencilik sektöründe, gerek arama ve gerekse işletme yatırımlarında ciddi bir duraklama dönemi yaşandı. Ayrıca, doğrudan sermaye girişlerinde önemli sayılabilecek bir boyutta durgunluğun yaşanması nedeniyle de, madencilik sektörü yine endişeli bir bekleme sürecine girmiş oldu.

Bu arada, maden ürünlerinin en büyük alıcısı konumundaki Çin'in taleplerinin giderek azalması, sıkışıklığa düşen firmalara baskılar yapılarak fiyatların aşağıya çekilmeye zorlanması da sektörde önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Gelişen bu duruma göre sektörün, alternatif ürünler ve pazarlar aramaya yönelmesi açısından son teşvik yasasının, "yeterli olmasa da", getirdiği fırsatlardan bir an evvel yararlandırılması kaçınılmaz olmuştur. Ne var ki, bu sefer de, uygulamaya dönük tebliğin bazı yolları tıkaması, yoruma açık olması sistemin hızlı işlemesine mani olmakta ve madenci birçok alanda uğraşmaktan usandığı bürokrasinin işlemeyen çarkına takılıp kalmaktadır.

Değerli okurlar, sizlerle iyi haberler paylaşmak isterim kuşkusuz, ancak hala maden atıklarının yönetimi ile ilgili yönetmeliğin çıkarılmamış oluşu ve bu boşluk nedeniyle bazı illerdeki çevre denetim ekiplerinin, krom konsantre atığı olan teyling'in "düzenli depolanması gereklidir, bu mevcut yönetmelik emridir" gerekçesi ile bazı madencilik faaliyetlerinin durdurulmasına kadar giden tasarruflarda bulunmasının önü alınamamaktadır. Bu ve benzeri konularda derneğimize gelen şikayetleri, ilgili mercilere taşısak bile bu sorunların çözümü maalesef zaman almakta, madenci yapması gerekenleri zamanında yapamamaktadır. Zaten faaliyetini güç bela yürütmeye çalışan madencilerimizin bazıları, "Artık bu iş yapılamayacak hale geldi. Büyük madenci firmaların dışındaki madencilere yaşama alanı kalmadı" diye, isyana varan boyutta tepkiler göstermeye başlamışlardır. Haklılar da.

Nasıl olacak bu iş? 16 Haziran 2012 tarih ve 28325 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Başbakanlık Genelgesi'yle MİGEM tüm ruhsat ve işletme izinlerinin verilmesi işlemlerini durdurdu. Bu durum dolayısıyla madencilğin ana unsurlarından olan ruhsat ve işletme izinlerinin zamanında alınamaması sektörde hiç de yaşanmaması gereken yeni bir sıkıntıyı daha doğurdu. En üst düzey bürokrasiyle dahi yapılan tüm sözlü ve yazılı girişimlerimize rağmen, bu yazının kaleme alındığı 03.07.2012, saat 15.30'a kadar, maalesef bu konuda olumlu bir sonuç alınamamıştır. Bu genelgenin madencilik faaliyetleriyle ilgili hiçbir yönü ve yasal bir bağı olmadığı apaçık ortada iken, sektörün böyle bir açmazda sürüklenmesine ne denilebilir ki.

Oysa cari açığın kapatılması için yatırım ortamının iyileştirilmesi, yerli üretimin özendirilmesi, yasal düzenlemelerdeki çakışmaların önlenmesi, sektörlerin önünün açılması için kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ve teşviklerde reel sektörün ana girdilerinden olan ham madde ihtiyacını karşılayan madencilik sektörünün ayrıcalıklı bir sektör olduğunun gözardı edilemeyeceğinin özenle vurgulandığı çalışmalar devam ederken bu olumsuzlukların yaşanması elbette ki madencileri üzmette, bazen de isyan edecek boyutta tepkili olmalarına zemin hazırlamaktadır.

○ halde, ne yapmalı?

Bugüne kadar olduğundan daha inançlı ve dirayetli olarak, sektörel gücümüzü daha da pekiştirerek, ülkemizin geleceği olan madenlerimizin bir an önce halkımızın hizmetine sunulabilmesi için, özgün ve çağdaş bir yasal düzenlemeye gidilmesi ve madencilliğimize sahip çıkacak bir Madencilik Bakanlığı kurulması yönündeki taleplerimizi başta iktidar partisi olmak üzere tüm siyasi partilerimizden bir kez daha, belki de bir kaç kez daha talep etmeli ve bu işi mutlu bir sona kavuşturmalıyız. Yok başka çaresi.

En içten saygılarımla,

Saygı ve sevgilerimle,
Mustafa SÖNMEZ
Yönetim Kurulu Başkanı

İNTERNET SİTEMİZ YAYINDA...

www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

HABER / DUYURU

- 210 Ekim 2011 6. Sın 300 Yıllık Çukur Bulmuş!
- 210 Ekim 2011 Türkiye'nin Altın Madenciliği İçin Çözümler!
- 210 Ekim 2011 Fırıncılık 100 Milyar Sektör Açıldı!
- 20 Ekim 2011 11.22. Sınıv Madencilik Kongresi ve Fuarı İstanbul'da Gerçekleşti!
- 08 Eylül 2011 Zulu/Nor Sektöründe Hisseler

Bu Afişle Reklam Yapabilirsiniz

Bu Afişle Reklam Yapabilirsiniz

Türkiye Madenciler Derneği'ne üye işahatçilerimiz aracılığıyla, Dünya Madenciliği Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile ortaklaşa...

Bize ulaşın

Ankara: YILDIZ, Sarıyer 31. Etim 2. Kat, Beşiktaş, İstanbul 33. Kat, Fındıklı, Beşiktaş, İstanbul 38. Kat, Beşiktaş, İstanbul 38. Kat, Beşiktaş, İstanbul

TÜRKİYE Madenciler Derneği
SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

İstiklal Cad. Tunca Apt. No: 233 - 1/1
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: 0212 245 15 03
Fax: 0212 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr

Yeni Teşvik Sistemi İle Madencilik Sektörüne Sağlanan Teşvik Unsurları

19

Haziran 2012 tarih 28328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekinde yer alan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ve bu kararın uygulanmasına ilişkin usul ve esasların düzenlendiği 20 Haziran 2012 tarih ve 28329 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2012/1 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ” ile sektörler ve iller esas alınarak yatırımcıların yararlanabilecekleri teşvik unsurları düzenlenmiştir.

Madencilik sektörü de bu Karar ve Tebliğ’de belirtilen teşviklerden yararlanmaktadır.

Bu Karar kapsamında yer alan desteklerin uygulanması açısından iller, sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyeleri dikkate alınarak altı bölgeye ayrılmıştır. Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının; 1’inci ve 2’nci bölgelerde bir milyon Türk Lirası, 3’üncü, 4’üncü, 5’inci ve 6’ncı bölgelerde ise beş yüz bin Türk Lirası olması gerekir.

YATIRIM TEŞVİK UYGULAMALARINDA BÖLGELER					
1. Bölge	2. Bölge	3. Bölge	4. Bölge	5. Bölge	6. Bölge
Ankara	Adana	Balıkesir	Afyonkarahisar	Adıyaman	Ağrı
Antalya	Aydın	Bilecik	Amasya	Aksaray	Ardahan
Bursa	Bohu	Burdur	Artvin	Bayburt	Batman
Eskişehir	Çanakkale (Bozcaada ve Gökçeada ilçeleri Hariç)	Gaziantep	Bartın	Çankırı	Bingöl
İstanbul	Denizli	Karabük	Çorum	Erzurum	Bitlis
İzmir	Edirne	Karaman	Düzce	Giresun	Diyarbakır
Kocaeli	Isparta	Manisa	Elağ	Gümüşhane	Hakkâri
Muğla	Kayseri	Mersin	Erzincan	Kahramanmaraş	Iğdır
	Kırklareli	Samsun	Hatay	Kilis	Kars
	Konya	Trabzon	Kastamonu	Niğde	Mardin
	Sakarya	Uşak	Kırıkkale	Ordu	Muş
	Tekirdağ	Zonguldak	Kırşehir	Osmaniye	Siirt
	Yalova		Kütahya	Sinop	Şanlıurfa
			Malatya	Tokat	Şırnak
			Nevşehir	Tunceli	Van
			Rize	Yozgat	Bozcaada ve Gökçeada ilçeleri
			Sivas		

Yatırımların bu Karar kapsamındaki destek unsurlarından yararlanabilmesi için, makroekonomik programlar ve arz-talep dengesi dikkate alınarak yapılacak sektörel, malî ve teknik değerlendirmeler çerçevesinde projenin uygun görülmesi ve teşvik belgesi düzenlenmesi gerekir.

Yeni teşvik sistemi; genel, bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımların teşviki uygulamalarından oluşmaktadır.

- Genel Teşvik Uygulamaları
- Bölgesel Teşvik Uygulamaları
- Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki
- Stratejik yatırımların Teşviki

YENİ TEŞVİK SİSTEMİ

1. Genel Teşvik Uygulamaları:

Ülke genelinde teşvik edilmeyecek yatırım konuları ile diğer teşvik uygulamaları dışında kalan ve asgari sabit yatırım tutarı ve kapasiteleri üzerinden bütün yatırımlar KDV İstisnası ve Gümrük Vergisi Muafiyeti destekleri ile desteklenmeye devam edilecektir.

Bu yatırımların 6.Bölgede yapılması halinde ayrıca asgari ücret üzerinden hesaplanan sigorta primi işçi hissesi desteği ve gelir vergisi stopajı desteği sağlanacaktır.

2. Bölgesel Teşvik Uygulamaları:

Altı bölgeli uygulama yapılacaktır. Sağlanacak teşvik unsurları aşağıda belirtilmiştir.

- KDV İstisnası
- Gümrük Vergisi Muafiyeti
- Vergi İndirimi
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- Yatırım Yeri Tahsisi
- Faiz Desteği

KDV İSTİSNASI VE İADESİ

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu gereğince, teşvik belgesini haiz yatırımcılara teşvik belgesi kapsamında yapılacak makine ve teçhizat ithal ve yerli teslimleri KDV'den istisna edilebilir. Aynı hüküm, teşvik belgesinin veya teşvik belgesi kapsamı makine ve teçhizatın devir işlemleri ile makine ve teçhizat listelerinde set, ünite, takım vb. olarak belirtilen malların kısmi teslimlerinde de uygulanır.

GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ

Teşvik belgesi kapsamındaki yatırım malı makine ve teçhizatın ithali, otomobil ve hafif ticarî araç yatırımlarında yatırım dönemi içerisinde kalmak kaydıyla monte edilmemiş haldeki (CKD) aksam ve parçaların ithali, gemi ve elli metrenin üzerindeki yat inşa yatırımlarında tekne kabuğu ithali yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı gereğince ödenmesi gereken gümrük vergisinden muafıdır.

VERGİ İNDİRİMİ

Vergi indirimi desteği münhasıran teşvik belgesine konu yatırımdan elde edilecek kazançlara uygulanmakla birlikte II, III, IV, V ve VI. bölgelerde yatırım yapan firmalar için, yatırıma katkı tutarının belirli bir kısmı yatırım döneminde tüm faaliyetlerden elde ettiği kazançlar üzerinden uygulanabilecektir.

BÖLGELER	YATIRIMA KATKI ORANI			
	BÖLGESEL TEŞVİK		BÜYÜK ÖLÇEKLİ	
	31.12.2013 tarihine kadar başlandırılan yatırımlar	01.01.2014 tarihinden sonra başlandırılan yatırımlar	31.12.2013 tarihine kadar başlandırılan yatırımlar	01.01.2014 tarihinden sonra başlandırılan yatırımlar
I. Bölge	15	10	25	20
II. Bölge	20	15	30	25
III. Bölge	25	20	35	30
IV. Bölge	30	25	40	35
V. Bölge	40	30	50	40
VI. Bölge	50	35	60	45

BÖLGELER	DEĞİŞEN ORAN VE SÜRELER BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARINDA VERGİ İNDİRİMİ			
	Yatırıma katkı oranı (%)	Vergi indirim oranı (%)	İşletme/Yatırım döneminde uygulanacak yatırıma katkı oranı (%)	
			Yatırım dönemi	İşletme dönemi
I. Bölge	15	50	0	100
II. Bölge	20	55	10	90
III. Bölge	25	60	20	80
IV. Bölge	30	70	30	70
V. Bölge	40	80	50	50
VI. Bölge	50	90	80	20

BÖLGELER	DEĞİŞEN ORAN VE SÜRELER BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLARIN TEŞVİKİ UYGULAMALARINDA VERGİ İNDİRİMİ			
	Yatırıma katkı oranı (%)	Vergi indirim oranı (%)	İşletme/Yatırım döneminde uygulanacak yatırıma katkı oranı (%)	
			Yatırım dönemi	İşletme dönemi
I. Bölge	25	50	0	100
II. Bölge	30	55	10	90
III. Bölge	35	60	20	80
IV. Bölge	40	70	30	70
V. Bölge	50	80	50	50
VI. Bölge	60	90	80	20

SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ

Teşvik belgesi kapsamında gerçekleşen yatırımla ilave edilen istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmı Bakanlık bütçesinden karşılanır.

BÖLGELER	31.12.2013'e kadar	01.01.2014 itibariyle	Destek Tavanı (Sabit Yatırıma Oranı - %)	
			Bölgesel Teşvik Uygulamaları	Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki
I.Bölge	2 yıl	-	10	3
II. Bölge	3 yıl	-	15	5
III. Bölge	5 yıl	3 yıl	20	8
IV. Bölge	6 yıl	5 yıl	25	10
V.Bölge	7 yıl	6 yıl	35	11
VI. Bölge*	10 yıl	7 yıl	50	15

*6.Bölgede yer alan OSB'de destek 12 yıl süreyle uygulanacaktır.

FAİZ DESTEĞİ

Talep edilmesi halinde, bölgesel teşvik uygulamaları ve stratejik yatırımlar ile AR-GE ve çevre yatırımları kapsamında desteklerden yararlanacak yatırımlar için bankalardan kullanılacak en az bir yıl vadeli yatırım kredilerinin teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının yüzde yetmişine kadar olan kısmı için ödenecek faiz veya kâr payı aşağıda belirtilen oranlarda Bakanlıkça da uygun görülmesi halinde azami ilk beş yıl için ödenmek kaydıyla bütçe kaynaklarından karşılanabilir.

BÖLGELER	DESTEK ORANI		AZAMI DESTEK TUTARI (Bin TL)
	TL CİNSİ KREDİ	DÖVİZ CİNSİ KREDİ	
I.Bölge	-	-	-
II.Bölge	-	-	-
III.Bölge	3 Puan	1 Puan	500
IV.Bölge	4 Puan	1 Puan	600
V.Bölge	5 Puan	2 Puan	700
VI.Bölge	7 Puan	2 Puan	900

YENİ TEŞVİK KARARNAMESİ İLE MADENCİLİK SEKTÖRÜNE TANINAN TEŞVİK UNSURLARI

Maden istihraç yatırımları ve/veya maden işleme yatırımları (4.6.1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununda tanımlanan I. grup madenler ve mıcır yatırımları ile İstanbul ilinde gerçekleştirilecek istihraç ve/veya işleme yatırımları hariç).

Öncelikli yatırım olarak kabul edilmiş ve 5'inci bölgede uygulanan bölgesel desteklerden faydalanacakları belirtilmiştir. Ancak, bu yatırımlar, 6'ncı bölgede yer almaları halinde bulunduğu bölge desteklerine tabidir.

Kamu kurum ve kuruluşları veya bunların doğrudan iştirakleri ile yapılan

anlaşmalara istinaden kamuya ait maden sahalarında yapılan **rödovans sözleşmesine istinaden gerçekleştirilecek madencilik yatırımları ilk defa teşvik kapsamına alınmıştır**. Rödovanslı madencilik yatırımlarında teşvik belgesi müracaatı için; sözleşme/ anlaşma yapılan kamu kurumu veya iştirakinden yazı alınacaktır.

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunun uluslararası kodifikasyon sistemine göre **“düşük C” kategorisinde yer alan kömürler ilk defa teşvik kapsamına alınmıştır**. Kömür istihraç yatırımlarında teşvik belgesi müracaatı için; kömürün, Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunun uluslararası kodifikasyon sistemine göre “düşük C” kategorisinde olduğuna dair Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan yazı alınacaktır.

VERGİ İNDİRİMİ:

31.12.2013'e kadar başlanacak yatırımlarda “yatırıma katkı oranı”

Bölgesel teşvik uygulamasında

Yatırıma katkı oranı %40, vergi indirim oranı %80 olarak uygulanacaktır. %40 olan yatırıma katkı oranı; yatırım döneminde %50, işletme döneminde %50 olarak uygulanabilecektir.

Büyük ölçekli yatırımlarda

Yatırıma katkı oranı %50, vergi indirim oranı %80 olarak uygulanacaktır. %40 olan yatırıma katkı oranı; yatırım döneminde %50, işletme döneminde %50 olarak uygulanabilecektir.

01.01.2014'ten sonra başlanacak yatırımlarda “yatırıma katkı oranı”

Bölgesel teşvik uygulamasında

Yatırıma katkı oranı %30, vergi indirim oranı %50 olarak uygulanacaktır. %40 olan yatırıma katkı oranı; yatırım döneminde %50, işletme döneminde %50 olarak uygulanabilecektir.

Büyük ölçekli yatırımlarda

Yatırıma katkı oranı %40, vergi indirim oranı %80 olarak uygulanacaktır. %40 olan yatırıma katkı oranı; yatırım döneminde %50, işletme döneminde %50 olarak uygulanabilecektir.

SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ

31.12.2013'e kadar başlanacak bölgesel teşvik uygulaması kapsamındaki yatırımlarda 7 yıl boyunca sabit yatırımın %35'ini geçmeyecek şekilde, büyük ölçekli yatırımlarda ise sabit yatırımın 5112ini geçmeyecek şekilde sigorta primi işveren hissesi desteği sağlanacaktır.

FAİZ DESTEĞİ

TL cinsi kredilerde 5 puan, döviz cinsi kredilerde 2 puan faiz desteği sağlanacak ve azami sağlanacak faiz desteği tutarı 700.000 TL'yi geçmeyecektir. KDV İSTİSNASI uygulaması aynı şekilde devam etmektedir.

GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ uygulaması aynı şekilde devam etmektedir.

GELİR VERGİSİ SOPAJI DESTEĞİ sadece 6.bölgede uygulanacaktır.

SİGORTA PRİMİ İŞÇİ HİSSESİ DESTEĞİ sadece 6.bölgede uygulanacaktır.

Türkiye Madenciler Derneği 53. Olağan Genel Kurulu Yapıldı

Türkiye Madenciler Derneği 53. Olağan Genel Kurulu 5 Mayıs 2012 günü saat 14.30'da Richmond Otel'de yapıldı.

Genel Kurul Başkan Sn. Mustafa SÖNMEZ'in 2 yıllık Dernek çalışmalarını ve sektörün içinde bulunduğu durumu özetlediği açılış konuşması ile başladı.

Dernek faaliyetlerinin anlatıldığı 2010-2011 Çalışma Raporu'nun özeti Sn. Safder İplikçioğlu tarafından sunuldu. Raporda Euromines başta olmak üzere diğer kuruluşlarla ilgili çalışmalar, hukuki çalışmalar, mesleki eğitim çalışmaları, madencilik ve çevre (maden atıklarının durumu vb.) ile ilgili kurulan Çevre Birimi çalışmaları, dönem içinde yapılan faaliyetler, etkinlikler (katılım yapılan toplantı, seminer, çalıştay, sempozyum vb.) hakkında bilgiler verildi.

Denetleme Kurulu Raporu Sn. Dünder Renda; 2012-2013 yıllarına ait muhadden bütçe Sn. B. Benjamen Pinto ve tüzük değişikliği Sn. Tayfun Mater tarafından Genel Kurul'a sunuldu.

Sn. Zeki Yavuztürk söz alarak Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu üyelerine yapılan çalışmalarla ilgili teşekkür etti.

MİGEM Genel Müdürü'nü temsilen Sn. Mehmet Tombul söz aldı. Sektörle ilgili yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdi. Çevre ile ilgili mevzuat çalışmalarında etkin olarak katılım yapıldığını aktardı.

CHP İstanbul Milletvekili Sn. Haluk Eyidoğan söz alarak sektörel konulardaki görüşlerini sundu.

Yeni Yönetim ve Denetleme Kurulu adaylarının belirlenmesi için yapılan oylama sonucunda Yönetim ve Denetleme Kurulları şu şekilde oluştu.

Yönetim Kurulu

Asıl

1. Mustafa SÖNMEZ (Başkan)
2. M. Atılgan SÖKMEN (2. Başkan)
3. Ali EMİROĞLU (Genel Sekreter)
4. B. Benjamen PINTO (Sayman)
5. H. Can ÇOKER
6. Y. Süha NİZAMOĞLU
7. Sinan ÖZMAN

Artı Danışmanlık İnş. Mad. Tic. Ltd. Şti.
Madkim Mad. Ve Kim. Ltd. Şti.
Teknomar Mer. Mad. Turz. Hayv. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Turmenka Maden A.Ş.
Canel Münip Çoker Mad. A.Ş.
Olmert Mad.
Esan Eczacıbaşı A.Ş.

Yönetim Kurulu

Yedek

1. A. Safder İPLİKÇİOĞLU
2. Sabri ALTINOLUK
3. Ayhan DAŞKIN
4. Levent YENER
5. Musa Mete YEŞİL
6. Öner YILMAZ
7. Hasan YILMAZ

Meta Nikel Kobalt Mad. A.Ş.
Çayeli Bakır A.Ş.
Demir Export A.Ş.
Teknomad Mad.
Egemad Mad. Enerji Dan. San. Tic. A.Ş.
Soner Temel Müh. İnş. Ve Tic. A.Ş.
Yılmaz Mad.

Denetleme Kurulu

Asıl

1. Melih TURHAN
2. Şeyda ÇAĞLAYAN
3. R. İhya KANGAL

Türk Maadin A.Ş.
Tekmar Mer. Mad. İşl. Ürt. İhr. ve Tic. A.Ş.

Denetleme Kurulu

Yedek

1. Bayram ALTINTOP
2. Selim AKYILDIZ
3. Hüseyin ZANBAK

Matel Hammadde San. ve Tic. A.Ş.

Canel Münip Çoker Mad. A.Ş.

Mesleki Eğitimlerimiz Devam Ediyor

Bilindiği gibi; 4857 Sayılı İş Kanunu'nun "Ağır ve Tehlikeli İşler" başlıklı 85. maddesinin birinci fıkrası doğrultusunda, ağır ve tehlikeli işlerden sayılan madencilik iş kolunda, 01.01.2009 tarihinden itibaren, mesleki eğitim almamış kişilerin çalıştırılmayacağı işverenin yükümlülüklerindedir. Meydana gelen iş kazalarında çalışanlara mesleki eğitim verildiğinin belgelenememesi durumunda sorumluluk ve kusur işverene ait olmaktadır. Sonucunda ise ağır tazminatlar ve mahkûmiyet kararları ortaya çıkmaktadır. Ayrıca mesleki eğitim almamış işçi çalıştıranlara idari para cezası uygulanmaktadır.

4857 Sayılı İş Kanunu Madde 77'de işverenlerin sorumluluğu tanımlanırken; işverenler işçileri karşı karşıya buldukları mesleki riskler, alınması gerekli tedbirler, yasal hak ve sorumluluklar konularında bilgilendirmek ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimini vermek zorundadırlar denilmektedir. Ağır ve tehlikeli işlerde çalışan işçilerin mutlaka "Mesleki Yeterlilik Belgesi" sahibi olmaları gerekmektedir.

30.06.2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda ilgili hüküm yürürlükten kaldırılarak, yerine kanunun "Çalışanların Eğitimi" başlıklı 17'nci maddesinin 3'üncü fıkrasında; "Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılmaz" hükmü getirilmiştir.

İlgili kanun hükmüne göre ülkemizde tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışanların yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldırmadan ve verilen eğitim belgelendirilmeden çalıştırılması yasaklanmıştır.

Üyelerimizin, bu doğrultudaki taleplerinin karşılanması için vasıfsız "çalışanların" belgelendirilmesi amacıyla Derneğimiz koordinasyonuyla "Mesleki Eğitim" kursları açılmaktadır. Düzenlenen kurslar sonrasında Milli Eğitim onaylı "Madenci Sertifikası" verilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 85/1 maddesi gereğince çalıştığı ağır ve tehlikeli işler ile ilgili, mesleki eğitim almamış olan işçilerin sertifikalandırılması amacı ile Mustafakemalpaşa Mesleki Eğitim Merkezi ile eğitim işbirliği yapılmış ve işçilere mesleki ve iş güvenliği konularında teorik ve pratik eğitimler verilmiştir.

Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesinde Madkim Mad. ve Kim. Ltd. Şti. çalışanlarından 60 işçiye Nisan ayı içerisinde 3 ayrı sınıf halinde ve 18-23 Haziran tarihleri arasında Bursa ili, Orhaneli ilçesinde Şetat Madencilik A.Ş. çalışanlarından 88 işçiye Şetat-2 tesislerinde mesleki eğitim düzenlenmiştir.

Mustafakemalpaşa Mesleki Eğitim Müdürü Nail Altınok da ilk günkü eğitimlere katılmıştır. Eğitimler C. Cengiz Göztepe (Maden Mühendisi, A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı; Burhan Erdim (Maden Mühendisi, A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı) ve Selim Akyıldız (Maden Mühendisi, A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı) tarafından verilmiştir.

İş kazalarının önlenmesi ve cezai yaptırımlarla karşılaşılmasını için madencilik sektöründeki işletmelerin, çalışanlarına mesleki eğitim aldirmaları ve bu eğitimleri belgelendirmeleri gerektiğini bir kez daha hatırlatır ve konuyla ilgilenen firmaların acilen Türkiye Madenciler Derneği'ne başvurmalarını rica ederiz.

T.C. MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞI					
BELGE					
Kursyerin		Programın		Belgenin	
Adı Soyadı	Ayhan SEKİ	Adı	Madenci	Numarası	2012/147
E.C. Kimlik No	25402447536	Alanı	-----	Düzenlendiği Tarih	16/04/2012
Birlik Adı	Mecidi	Dah	-----	Türü	☐ Mesleki Eğitim Tamamlama ☒ Kurs Bitirme ☐ Geliştirme ve Uyum Kursu Bitirme ☐ Olgunlaşma Programı Bitirme
Ana Adı	Gözlücan	Başlama ve Bitiş Tarihi	09/04/2012 - 13/04/2012		
Doğum Yeri	Mustafakemalpaşa	Teorik Eğitim Süresi (Saat)	16		
Doğum Tarihi	02/03/1981	Pratik Eğitim Süresi (Saat)	24		
Cinsiyeti	Erkek	Toplam Eğitim Süresi	Saat 40	Düzenlendiği Kurum Adı	Mustafakemalpaşa Mesleki Eğitim Merkezi
Nüfus Kayıtlı Olduğu İl-İlçe	Bursa-Mustafa K. Paşa	Yıl	2012		

Ayhan SEKİ

Yukarıda belirtilen programı başarı ile tamamlanmıştır.

Mustafakemalpaşa Mesleki Eğitim Merkezi Müdürü

Nail ALTINOK
Merkez Müdürü

Mehmet EKİZ
İl Millî Eğitim Müdürü a.
Şube Müdürü

TÜRKİYE' DE NİKEL KOBALT MADENCİLİĞİNİN ÖNCÜSÜ
THE PIONEER OF NICKEL COBALT MINING IN TURKEY

Ceyhun Atıf Kansu Caddesi 114 Bayraktar Center
D Blok 3. Kat No:5-6 Balgat / ANKARA
Tel: +90 312 583 78 78 • Fax: +90 312 583 78 79
www.metanikel.com.tr

Çayeli Bakır Türkiye'nin Gündeminde...

Çevre sağlık ve emniyet gibi kurumsal sorumluluk alanlarında yüksek standartlara sahip bir kuruluş olan Çayeli Bakır İşletmeleri (ÇBİ), son yıllarda önemli başarılarla imza atıyor. Rize'nin Çayeli ilçesinde faaliyet gösteren firma gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında adından söz ettirmeye devam ediyor. İşte firmanın başarılı çizgisini ortaya koyan son dönemdeki başarılarından birkaçı...

Çayeli Bakır, sektörünün ihracat şampiyonu oldu

Türkiye'nin en büyük metal madeni şirketi Çayeli Bakır İşletmeleri, madencilik sektöründe "ihracat şampiyonu" olma başarısını gösterdi. Türkiye İhracatçılar Meclisi tarafından düzenlenen "2011 Türkiye İhracat Şampiyonları Ödül Töreni"nde, 2011 yılında gerçekleştirdiği ihracat ile madencilik sektöründe "ihracat şampiyonu" olan Çayeli Bakır adına ödülü, Genel Müdür Iain Anderson Başbakan Erdoğan'dan aldı.

Bu alandaki birinciliği ile Rize'nin ve bölgenin gurur kaynağı olan Çayeli Bakır'ın performansını değerlendiren Genel Müdür Iain Anderson, işletme olarak böyle bir ödülü almaktan gurur duyduklarını, madencilik sektörüne, sadece getirdikleri uygulamalar ve yüksek standartlarla değil, gösterdikleri iş performansıyla da örnek olmakta ve öncülük etmekte olduklarını söyledi.

Çayeli Bakır, kurumlar vergisinde ilk 100 arasında

Çayeli Bakır İşletmeleri, üretim faaliyetleri çerçevesinde kırdığı rekorlara, finansal alanda da bir yenisini ekledi. Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 2011 yılına ilişkin olarak açıkladığı "en yüksek kurumlar vergisi ödeyen şirketler" listesinde Çayeli Bakır da yer aldı.

Başkanlığın açıkladığı listedeki ilk 100 şirket arasına, Doğu Karadeniz

bölgesinden sadece Çayeli Bakır girme başarısını gösterdi. 2011 yılına ait olarak ödediği 67 milyon 615 bin 454 TL'lik kurumlar vergisi ile Çayeli Bakır, Türkiye genelinde 35'inci oldu. Çayeli Bakır, Rize'de en yüksek kurumlar vergisi ödeyen şirketler içinde uzun yıllardır ilk sırada yer alıyor.

Çayeli Bakır'ın Sahibi Inmet Madencilik UMMK'nın yeni üyesi

Çayeli Bakır İşletmeleri, madencilik ve metal sanayiinin en önemli kuruluşu "Uluslararası Madencilik ve Metaller Konseyi"ne (UMMK) üye olarak, faaliyetlerini yüksek standartlar ve sorumluluk içinde sürdürdüğünü tescil ettirmiş oldu. Çayeli Bakır'ın sahibi Inmet Madencilik'in tüm dünyadaki kurumsal sorumluluk çalışmalarının, Emniyet-Sağlık-Çevre taahhütlerinin, çalışma sisteminin ve performansının bağımsız uzmanlar grubu tarafından değerlendirilmesi sonucunda Çayeli

Bakır konseye katılma başarısını gösterdi.

UMMK, sürdürülebilir kalkınma ve kurumsal sorumluluk alanında standartlar koyan ve bu standartlara uyum gösteren şirketleri bünyesinde toplayan uluslararası bir kuruluş. UMMK'ya üye olmak, üye olan şirketin hem bu standartlara uygun davrandığını, hem de bu sayede iş performansını artırdığını gösteriyor. Sektördeki başarı açısından önemli bir göstere oluşturan üyelik, gerek Çayeli Bakır'ın gerekse Inmet'in sürdürülebilirlik ve kurumsal sorumluluk anlayışının bir kez daha onaylandığı anlamına geliyor.

Genel Müdür Iain Anderson bu gelişmenin ardından yaptığı açıklamada, konseye üye olmaktan duydukları memnuniyeti dile getirerek, Çayeli Bakır'ın, hayata geçirdiği uygulamalar, yüksek standartlar ve iş performansıyla Türk madencilik sektöründe örnek ve öncü olmaya devam edeceğini söyledi.

Meta Nikel Sosyal Sorumluluk Projelerinde

Örnek Olmaya Devam Ediyor

Meta Nikel Kobalt A.Ş.'nin Katkılarıyla Tırtılla Mücadelede Büyük Proje

Ormanların yangın ve tabii afetler kadar büyük bir düşmanı da “Kese böceği” adı verilen tırtıl, özellikle, çam ağaçlarının en büyük kâbusu. Ağaçların ibrelerini yiyerek, büyümesini durduran ve özellikle gençlik sahalarında fidanları kurutan bu böcek mücadelede de büyük zorluklar yaşanıyor. Kalemoğlu bölgesinde faaliyet gösteren META Nikel Kobalt A.Ş. geçtiğimiz günlerde tırtılla mücadele konusunda büyük bir projeye imza attı.

META Nikel Kobalt A.Ş., sosyal sorumluluk projeleri kapsamında Gördes Orman İşletme Müdürlüğü ile protokol imzalayarak Güneşli’de bir laboratuvar kurdu. Yatırım ve işletme maliyeti tamamen META tarafından karşılanan bu laboratuvar, tırtılın en büyük düşmanı olan Calosoma Sycophanta böceğinin üretimine başladı.

Laboratuvar ortamında kitlesel olarak üretilen Calosoma Sycophanta, tırtılın en büyük düşmanı ve bugüne kadar tırtılla mücadelede kullanılan en etkili yöntem olarak bilinmektedir. META’nın katkılarıyla Güneşli’de kurulan laboratuvar, verimliliği itibarıyla üst düzeyde imkânlarla sahip. META A.Ş. yetkilisi Orman Mühendisi Musa Karasu konuyla ilgili yaptığı

açıklamada, Güneşli laboratuvarında elde ettikleri neticenin şimdiye kadar bir benzerinin yaşanmadığını söyledi.

Karasu’nun verdiği bilgilere göre, laboratuvarında 200 erkek ve dişiden 15 bin yumurta ve 400 larva üretilmiş, bunların 2000 adedi Güneşli bölgesindeki sahalarda doğaya bırakılmış. Özellikle genç bir saha olan Benli ağaçlandırmasında Calosoma Sycophanta böceğinin tırtılla mücadelede etkili olması bekleniyor. META’nın sosyal proje kapsamında hayata geçirdiği çalışma, Gördes Orman İşletmesinin bölgedeki tırtıl mücadelesinde büyük kolaylık sağlayacak. Orman İşletme Müdürü Cafer Özden, projeden büyük memnuniyet duyduklarını ve mücadele ile Gördes bölgesindeki ormanların rahat bir nefes alacağını dile getirdi.

Meta Nikel Kobalt A.Ş. “Desen Gördes, Sevgi Dokuyoruz” Dergisi İçin Sponsor Oldu

META Nikel Kobalt A.Ş., faaliyet gösterdiği Manisa’nın Gördes ilçesinde, sürdürdüğü sosyal sorumluluk projelerine bir yenisini daha ekledi. Firma, Gördes İlçe Kaymakamlığı’nın yürüttüğü “251 Bin Dev Öğrenci Projesi” kapsamında hazırlanan “Desen Gördes, Sevgi Dokuyoruz” adlı derginin basım işlemleri için sponsor oldu. Söz konusu dergide; başta, bölgede yaşayan öğrencilerin, öğretmenlerin başarılarıyla ve çalışmalarıyla ilgili haberler bulunurken, diğer yandan çocuklar için fıkralara, bulmacalara ve yöre halkından bazı kişilerin hayat hikâyelerine de yer verildi.

Derneğimizin Bültenlerinde yayınlanan “Mineral ve Metallerin Günlük Kullanımı” ile ilgili görsel de yine bu dergide yer aldı ve çocukların çok ilgisini çekti. İlk sayısı 3000 adet basılan dergi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nda yöre halkına tanıtılarak, tüm okullarda, Manisa Merkez ve ilçelerde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarına dağıtıldı.

II. Çevre Birimi Kurul Toplantısı

TMD Çevre Birimi 2. Kurul Toplantısı 17 Mayıs 2012 tarihinde Dr. Caner Zambak, Dr. A. Vedat Oygür (Koza Altın İşletmeleri), Hande Nur Yüner (Şişecam), Aynur Ergün (Meta Nikel A.Ş.), Barış Ünver (Esan Eczacıbaşı A.Ş.), Tayfun Mater (TMD), Aslıhan Derdiyok ve Çağrı Ertem'in (Madkim Maden ve Kimya San.) katılımıyla gerçekleşmiştir.

Toplantıda gündem maddeleri olarak:

- 1-) Önceki toplantımızda ele alınmış ve Madencilik Sektörü Başkanlar Konseyi'nin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderdiği görüş konuları 21.02.2012 tarihli yazı ve eki – Bakan Yardımcısı 06.03.2012 tarihli yazı ve eki – Müsteşar Yardımcısı (Sondaj Çamurları hk.)
- 2-) Zeytincilik Yönetmelik Revizyonu – Yayınlandı – 3 Nisan 2012
- 3-) Kum Çakıl ve Benzeri Maddelerin Alınması, İşletilmesi ve Kontrolü Yönetmeliği Revizyonu Taslağı
- 4-) Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Yönetmeliği (Seveso Direktifi) Raporları (18.08.2012)
- 5-) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Birim Fiyat Listesi (Son Güncelleme)

konuları görüşülmüştür.

• Zeytinciliğin ıslahı, yabancılarının aşlatılmasına dair yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelik

Bu yönetmelikte, madencilik yapılacak alanlar hakkındaki kararlar mülki amirlerin görüşleri doğrultusunda alındığından ve zeytin yetiştirmeye uygun yerleri madencilik faaliyetinden mahrum bıraktığından bu yönetmeliğin iptali için başvurulmuş olup, bu değişiklik yönetmeliğinin iptali beklenmektedir.

• Sondaj Çamurları:

04.07.2012 tarihinde "Sondaj Çamurlarının ve Krom Madenin Fiziki İşleme Tabi Tutulması Sonucu Ortaya Çıkan Atıkların Bertarafına İlişkin Genelge(2012/15)" yayımlanmıştır.

Bu Genelge; Sondaj çamurlarının ve krom madenin fiziki işleme tabi tutularak zenginleştirilmesi sonucu ortaya çıkan atıkların bertarafına ilişkin karşılaşılan sorunlara açıklık getirmek amacıyla çıkarılmıştır.

Genelge Kapsamı: Petrol, doğalgaz, jeotermal sondajları çamurları Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümlerine tabi olup, bunların dışında kalan sondaj çalışmaları.

Genelgenin öne çıkan maddeleri;

- Sondaj çamurları alıcı ortama doğrudan deşarj edilemez ve yüzey sularına girmemesi için önlemler alınır,
- Sondaj çamuru devir daimi ve sondajdan çıkan kırıntıların çöktürülmesi amacıyla hazırlanan çamur havuzunda sondaj çamuru bertaraf edilebilir,
- Sondaj çamurunun su ve kil dışında, kimyasal içerme durumu çamur havuzunun tabanında ve üst örtü sisteminde geçirimsizlik, havuz tabanında jeosentetik kil üzerine

jeomembran, üst örtü sistemi ise jeosentetik kil (ya da doğal kil) veya jeomembran ile sağlanır,

- Sondaj faaliyeti bitiminden sonra sondaj çamurları kurumaya bırakılmalı ve üzeri yapım aşamasında çıkarılan hafriyat toprağı ve bitkisel toprakla kapatılmalıdır,
- Krom madenin hiçbir kimyasal madde kullanmadan fiziki işleme tabi tutularak zenginleştirilmesi sonucunda oraya çıkan ve tenör oranı;

- %3'den fazla olan atıkları gerekli önlemleri alınarak daha sonra değerlendirmek üzere saha içinde biriktirilebilecektir,
- %3'den daha az ise bu atıkların depolanmasında analize gerek görülmeden Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik'de depolama kriterleri verilen III. Sınıf Düzenli Depolama Tesislerinde bertaraf edilecektir.

• Geçici olarak terk edilen sahalardan Kapatma-Rehabilitasyon Projesi İstenmesi:

Mevcut mevzuat uygulamalarına göre, terk edilen sahalarda Rehabilitasyon Projelerine göre kapatma yapılması istenmektedir. Ancak madenci, yatırımının durumuna göre sahada çalışmalarına bir süreliğine ara verebilmektedir. Bu durumda, ileride aynı saha üzerinde çalışmalarına devam edecek olmasına rağmen, sahayı rehabilite etme yükümlülüğü ile karşı karşıya kalmaktadır. Yapılan öneriler ve görüşmelere göre Bakanlık bu konudaki çalışmalarını sürdürmektedir.

• SEVESO:

Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik kapsamında (18.08.2010 tarih ve 27676 sayılı R.G.) tesisleri; buldukları tehlikeli madde miktarlarına göre alt ve üst seviye olarak sınıflandırmaktadır. Alt seviyeli tesislerin büyük kaza önleme politikası oluşturması gerekirken, üst seviye tesislerin güvenlik raporu ve dâhili acil durum planı hazırlaması, harici acil durum planı için gerekli bilgileri ilgili kurumlara iletmesi ve kamuya tesisten kaynaklanan riskler konusunda bilgi vermesi gerekmektedir. Büyük kazaların önlenmesi ve zararların azaltılması için alınan önlemlerin yetersiz olduğunun tespit edilmesi veya güvenlik raporunun ve dâhili acil durum planının süresinde teslim edilmediği durumlarda tesisin kapatılması ve ilgili bölümlerinin işletilmesinin durdurulması şeklinde idari tedbirler yönetmelikte yer almaktadır.

Bu yönetmelik gereğince yönetmelik kapsamında değerlendirilen kuruluşlar, 18.08.2012 tarihine kadar Güvenlik Raporlarını yetkili kuruluşlara hazırlamakla yükümlüdürler. Ancak, güvenlik raporunun formatı ya da kılavuzu henüz yayınlanmamıştır. Ayrıca madencilik sektörü için güvenlik raporu hazırlayacak mevcut yetkili kuruluş bulma zorluğu vardır.

Buna göre; yasal yükümlülükler dikkate alındığında jenerik

bir rapor hazırlanarak cezai işlemlerin önüne geçilebilir.

Ayrıca unutulmaması gereken bir nokta da firmalar bu yönetmelik içeriğinde kapsam dışı olsa bile bu sisteme kayıt olmak zorundadırlar.

• **Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik:**

08 Haziran 2012 tarihinde diğer maddeleri de yürürlüğe girecek olan yönetmelik hükümleri, yetersiz alt yapısıyla tüm sektörleri de olumsuz yönde etkileyecektir. Yönetmelikte bahsedilen ve maliyetleri çok yüksek analizler için uygulayabilecek yeterli donanımına sahip laboratuvarlar bulunmadığı gibi getirilen hükümlerinin ağırlığı nedeniyle Avrupa ve ABD’de bile henüz yürürlüğe girememiştir.

• **ÇED ve Çevre İzin Süreçleri:**

İl Müdürlükleri veya Bakanlıklarca, ÇED dosyalarında yapılan taahhütlere göre Çevre izin başvurularında bulunulması talep edilmektedir. ÇED raporları ileride taahhütlerde sıkıntı yaşanmaması için maksimum kapasite üzerinden hazırlanmakta olup, faal üretimden fazla olabilmektedir. Fiili üretimin, ÇED’de belirtilen miktardan düşük olduğu, üretimin yapılmadığı (ya da üretime ara verildiği) sahalarda, çevre izin sürecinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Çevre izin sürecinde işletmecinin yaptırması gereken ölçümler de fiili durumu yansıtmamakta hatta üretim olmadığı için ölçümler de yapılamamaktadır. Bu durumlarda faaliyet için geçici tatil izni şeklinde bir uygulama olmalıdır.

Çevre İzin sürecinde yaşanan diğer bir sıkıntı da, İl müdürlükleri arasındaki uygulama farklılıklarıdır. Özellikle Çevre Kanununa Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik’ in Ek- 2 sine dâhil olan maden işletmeleri İl Çevre ve Şehircilik Müdürlükleri ile muhatap olmaktadır. Ancak Türkiye genelindeki İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerinin uygulamaları aynı olmamaktadır. Bu durumda özellikle birden fazla şehirde faaliyet gösteren işletmelerde uygulamalarda sıkıntı doğurmaktadır. Bu sorunun çözülmesi için Bakanlık ve Müdürlüklerin entegre ve koordineli olarak hareket etmesi sağlanmalıdır.

Ayrıca Çevre Kanun’una dayandırılarak hazırlanan ceza miktarları yüksektir.

• **Yeraltı Sularının Kirlenmeye Ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik:**

7 Nisan 2012 tarihinde yayımlanan ve yürürlüğe giren yönetmelik maddelerinde ifadelerin ve yaptırımların ucu açık, sektörel olarak ya da sayısal ölçü-sınır değerler belirtilmeksizin hükümlere bağlanmaktadır.

Orman ve Su Bakanlığı tarafından yayımlanan yönetmeliğin yasal yükümlülükleri ağır olup madencilik sektörü ile birlikte diğer birçok sektörü de büyük ölçüde etkileyeceği görülmektedir.

• **Ulusal Havza Yönetim Stratejisi:**

Havza Planlaması ve korunmasında “sadece orman, toprak erozyon”dan bahsedilmektedir. Havzalardaki madenlerle ilgili herhangi bir konu ele alınmamakla birlikte, ilgili devlet kurumları olarak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’na da pek bir görev ve sorumluluk getirilmemiştir. Havza yönetimi sürecinde, Madencilik faaliyetlerinin de yapılması ile ilgili düzenlemelerin gerekliliği bu dokümanda yer almalıdır. İleride madencilik faaliyetleri için sorun yaratacak bu çalışmada MİGEM’in aktif olarak rol alması büyük önem arz etmektedir.

Bin 526 Adet Maden Sahası Aramaya Açılacak

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü, bin 526 adet sahayı aramaya açacak. İhaleye çıkarılacak maden sahalарın ili, ilçesi, maden grubu, koordinat dökümleri, alanlarını ve ihale tarihlerini içeren listeler, genel müdürlükte ve genel müdürlüğün internet sayfasında en az iki ay süre ile ilan edilecek.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün bin 526 adet sahayı aramalara açmaya ilişkin ilanı Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre 3213 sayılı Maden Kanununun ilgili hükümleri uyarınca hukuki durumları sona eren 25 adet I-b grubu maden, 844 adet II. grup maden, 5 adet III. grup maden ve 652 adet IV. grup maden sahası olmak üzere toplam bin 526 adet saha, bugünden itibaren ilan edilerek ihale edilmek üzere aramalara açılacak. Bu sahalарın ili, ilçesi, maden grubu, koordinat dökümleri, alanlarını ve ihale tarihlerini içeren listeler, genel müdürlükte ve genel müdürlük internet sayfasında (migem. gov. tr) en az iki ay süre ile ilan edilecek.

Bu sahalар için başvurular sahanın ihalesinin yapılacağı tarihte ve saat 13.30 -14.00 arasında Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Konferans Salonunda İhale Komisyonuna doğrudan yapılacak.

Başvurular Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nce değerlendirildikten sonra; ilan süresi içinde hiç başvuru yapılmayan sahalар, ihale gününü takip eden ilk iş gününde aynı grup maden için aramalara açık hale getirilecek.

Ancak, işletme ruhsat safhasında hukuku sona eren sahalар ile Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından görünür rezervi belirlenerek Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne devredilen sahalara müracaat olmaz ise tekrar ihale edilecek. Bir sahaya bir ya da birden fazla müracaat yapılmış ise; ihalesi ilan edilen tarih ve saatte Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Konferans Salonu'nda yapılarak sonuçlandırılacak. Yapılan ihale sonucu; ihaleyi kazanan müracaatçının kendisine tanınan kanuni süre içerisinde ihale bedelini yatırarak makbuz aslını bir dilekçe ekinde aynı süre içerisinde ihale bölümüne elden teslim etmesi gerekecek. İhale bedelini kanuni süre içerisinde yatıran ilgililere şartnamede belirtilen diğer yükümlülüklerini yerine getirmeleri için 2 aylık bir süre verilecek.

Yükümlülüklerini yerine getiren talep sahibi ruhsat almaya hak kazanacak. Bu yükümlülüklerini yerine getirmeyen talep sahibi ruhsat hakkını kaybedecek, yatırılan ihale bedeli iade edilmeyecek ve saha yeniden ihale programına alınacak. İhale şartnamelerinin, ihale saatinden önce ücret karşılığı genel müdürlüğün ihale bölümünden alınması gerekecek.

Kaynak: 25 Mayıs 2012 - Radikal Gazetesi

Avrasya-Mena Madencilik Zirvesi

Avrasya - Mena Madencilik Zirvesi 16 - 17 Mayıs 2012'de İstanbul Ataköy Sheraton Otel'de başarıyla gerçekleştirildi. EBY Summits Ltd. tarafından organize edilen ve Türkiye Madenciler Derneği olarak desteklediğimiz etkinlikte madencilik sektörüne yatırım yapacak uluslararası yatırımcıların ülkemiz sektör temsilcileri ile bir araya getirilmesi sağlandı. Ayrıca katılımcılar arasında iş birlikleri geliştirilip, yeni pazarlara ulaşım sağlamak ve ülkemizde yatırım ve üretimlerini arttırmak isteyen kurum ve kuruluşlar için aydınlatıcı oldu.

Bu yıl ilkinin düzenlendiği ve yaklaşık 200 kişinin katıldığı zirveyi Dünya Kömür Birliği, Euromines, Uluslararası Maden Analizcileri Birliği ve Türkiye Haddeciler Birliği'nin yanı sıra Avustralya Ticari Ateşeliği ve Madencilik Türkiye Dergisi destekledi.

Etkinliğin açılış konuşmaları Eby Summits Ltd. CEO'su Yaşar Susek, Arge Danışmanlık, Rothschild Türkiye ve Deik Türk - Kanada İş Konseyi Başkanı Yılmaz Argüden ve Kanada'nın İstanbul Eski Konsolosu Mike Ward tarafından gerçekleştirildi. Yılmaz Argüden konuşmasında, Türkiye'nin bölgedeki gücü ve üretiminin ne kadar önemli boyutlara ulaştığını ve Avrasya - Mena Madencilik Zirvesi'nin devamlı hale gelmesinin gerekliliğini dile getirdi. Mike Ward ise Türkiye'nin PDAC'de büyük ses getirdiğinden ve önümüzdeki dönemde de MeNa (Orta Doğu, Kuzey Afrika) bölgesinde önemli bir hedef olduğundan bahsetti. Kanada'da son yıllardaki madencilik yatırımlarından ve ülkenin önemli projelerinden de söz eden Ward, ülkemizde faaliyet gösteren Kanada merkezli Tüprag ve Inmet'in sosyal sorumluluk adına gerçekleştirdiği başarılı çalışmaları anlatarak konuşmasını bitirdi.

Açılış konuşmalarının ardından "Endüstriyel Mineral

Yatırımları ve Stratejik Metaller" konulu panelde yer alan sunumlara geçildi. Bu başlık altında özellikle "Grafit" konusundaki sunumu ile Spil Madencilik Genel Müdürü Sait Uysal, grafitin kullanım alanları, stratejik hammaddeler içerisindeki yeri ve önemi, ülkemizdeki ve dünyadaki durumu ile yapılması gerekenler hakkında bilgi verildi.

Etkinliğin ikinci panelinin konu başlığı "Madencilik Projelerinin Finansmanı ve Uluslararası Hukuk" oldu. Bu başlıkta yer alan konuşmacılar genel olarak Dünya ticaret kurallarından ve borsalardan bahsettiler. Madencilik ürünlerine genel bakışlar sunup, piyasaların son seyri hakkında bilgi ve düşüncelerini paylaştılar.

İlk günün öğleden sonrasında yer alan üçüncü panelde "Madencilik Sektörünün Gelecek Beklentileri" başlığı altında Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Sönmez'in yöneticiliğini yaptığı toplantıda, Euromines Yönetici Vekili Johannes Drielsma, Euromines'a dâhil olan 18 ülkeden biri olan Türkiye'nin geldiği noktadan ve genel olarak Euromines'ın görevlerinden bahsetti. Aramaların önemini ve Avrupa'nın son dönemlerde aramaya harcadığı bütçelerle Afrika'yı yakaladığını dile getiren Drielsma, Avrupa'nın ve

İkinci günün üçüncü panelinin “Bor, Toryum, Uranyum, Enerjinin Geleceği” başlıklı panelinde Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürü Orhan Yılmaz ve AMR Resources Metalurji Koordinatörü Reşat Üzmen’in sunumları oldukça önemliydi. Orhan Yılmaz, bor rezerv miktarında dünya lideri olsak da borun kullanım alanlarının kısıtlı olduğunu, gerek ülkemizde gerek dünya çapında kullanım alanlarının artmasıyla bu liderliğimizi çok büyük avantajlara dönüştürebileceğimizi vurguladı. Yılmaz hâlihazırda bor kimyasalları pazarında satış lideri olduğumuzun altını çizirken, 1 milyar USD’lik ihracata ulaşıldığını belirtti. Reşat Üzmen ise sunumunda artan nüfus ve kalkınma hızına göre enerji ihtiyacında yaşanan artışın nükleer kaynakların önemini artırdığını, bu kapsamda da toryumun bir radyoaktif enerji kaynağı olarak karışımıza çıktığının altını çizdiği

sunumunu gerçekleştirdi.

Son oturumda ise “Yeni Teknolojiler ve Arama Teknikleri” başlığı altında bazı maden modelleme yazılımları ve jeofizik yöntemlerden bahsedilerek paneller son buldu.

Türkiye ile birlikte Avustralya, Çin, İngiltere, Kanada, Belçika, Butan, Hindistan, İran’dan sektör temsilcilerinin katılımının sağlandığı zirvede, yerli ve yabancı sunucularla birlikte düzenlenen çeşitli panellerin yanı sıra, organize edilen “Yuvarlak Masa Görüşmeleri” ile de firmaların ticari ilişkiler kurabilmesine olanak sağlandı. Her iki günün öğleden sonrasında sürdürülen Yuvarlak Masa Görüşmeleri, katılımcı firmalar tarafından memnuniyetle değerlendirildi. Bu yıl ilki düzenlenen zirvenin önümüzdeki yıllarda periyodik hale getirilmesi planlanıyor.

Türkiye’nin geleceğini parlak gördüklerini sözlerine ekleyerek konuşmasını tamamladı. Avustralya’nın madenleri ile ünlü Queensland eyaleti’nin hükümetini temsilen gelen Queensland Avrupa Ticaret ve Yatırım Temsilcisi Genel Vekili Ken Smith ise genel olarak Queensland bölgesindeki madencilik faaliyetlerinden bahsetti. Sunumun en ilgi çekici noktası, 2010 yılı verilerine göre küresel gümüş üretiminin % 7,2’sinin, çinko üretiminin % 8,3’sinin, kurşun üretiminin % 11,6’sinin, boksit üretiminin % 8,8’sinin ve bakır üretiminde de % 1,7’sinin Queensland eyaletinden gerçekleştirildiğini gösteren grafiklerdi. Queensland eyaleti olarak Türkiye ile yatırım, danışmanlık ve lojistik gibi konularda bağları güçlendirmek istediklerini belirterek konuşmasını bitirdi.

İkinci günün ilk panelinde ise “Altın, Gümüş ve Bakır Madenciliği” konusu ele alındı. Ludowici Genel Müdürü David Rickets, Altın Madencileri Derneği Genel Koordinatörü Muhterem Köse ve Çayeli Bakır İşletmeleri Genel Müdür Yard. Sabri Altınoluk tarafından çeşitli sunumlar yapıldı. Özellikle, dünyanın pek çok ülkesinde ofisleri ve tesisleri bulunan Ludowici firmasının, Avrasya - Mena bölgesinde yapacağı yatırımlarda, madencilik potansiyeli nedeniyle merkez olarak Türkiye’nin seçilebileceğini dile getirmesi dikkat çekiciydi.

İkinci panelin konusu ise “Kömür Madenciliği” oldu. Dünya Kömür Konseyi CEO’su Milton Catelin’in “Geleceğin Yakıtı Kömür” sunumu ve Bağımsız Danışman Hayri Ergun’un kok kömürü üzerine gerçekleştirdiği sunumu bu panelde öne çıkanlar arasındaydı.

Türkiye Madencilik Zirvesi - Turkey Mining Summit 2012 İstanbul'da Yapıldı

EVREN MECİT ALTIN

Maden Mühendisi- TMD Danışmanı

Terrapinn Holdings Ltd. tarafından düzenlenen Türkiye Madencilik Zirvesi 2012 (Turkey Mining Summit) 4-7 Haziran tarihlerinde İstanbul Hilton Otel'inde yapıldı. Madencilik şirketleri, yatırımcılar, hizmet sağlayıcılar ve devlet yetkililerinin bir araya geldiği, workshoplar ile zenginleştirilen ve dört gün devam eden etkinliğe 200'ün üzerinde katılımcı katıldı. Yabancıların ağırlıklı olarak katıldığı toplantıda Türk katılımcıların azlığı dikkat çekti.

Başkan Alan Clegg'in (RCR Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı) açılış konuşması ile başlayan, Türk madencilik sektöründe yaşanan son gelişmelerin ve yatırım fırsatlarının değerlendirildiği ve başarı öykülerinin paylaşıldığı bu önemli organizasyonda dünya genelinde sektörün önde gelen kamu kurum ve firmalarından 35 ayrı üst düzey yönetici sunum yaptı. Kurumsal başarı ve deneyimlerini paylaşan Çayeli Bakır Genel Müdürü Sn. Iain Anderson, sorumluluk ve performansa dayalı istikrarlı gelişim politikaları hakkında katılımcılara bilgi verdi. Anderson'ın, Çayeli Bakır'ın örnek teşkil eden sosyal sorumluluk çalışmalarından örnekler yer verdiği, ülkemizin iş ve yatırım ortamını değerlendirdiği sunumu ve Alamos Gold Başkan Yardımcısı Sn. Han İlhan'ın sunumu dikkat çeken sunumlar arasındaydı.

Toplantı konuları;

- Dinamik bir madencilik hedefi
- Madencilik projelerini geliştirme
- Türkiye'nin madencilik potansiyelini açığa çıkarma
- Türkiye'nin en fazla işlenen emtiaları
- Yatırımcı arzusu
- Maden arama, geliştirme ve operasyonlar
- Maden arama ve geliştirme beklentileri
- Fiyatlar, arz ve talep

ana başlık içerisinde ele alındı.

Türkiye Madencilik Zirvesi'nde ÇBI Genel Müdürü Iain Anderson sunum yaptı

Zirvede sponsor olarak yer alan Stratex International, Aurum Exploration Services, Aldridge Minerals Inc., Afrasia, Global Catalyst Group, Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş., RCR Holding, Empire Mining Corporation'ın yanı sıra Avustralya Ticari Ataşeliği'nin resmi sponsor ve Zimtu Capital Corp., Barkom, Minelab International, Boart Longyear, SGS Minerals Services fuar sponsoru olarak yer aldı.

DEMİRDİŞİ VE DEMİR METALLERİ MADEN TİCARETİNDE
24 YILLIK TECRÜBEMİZ İLE
SEKTÖRÜMÜZE YÖN VERMEYE DEVAM EDİYORUZ...

ÜRÜNLER

- Bakır Konsantresi
- Çinko Konsantresi
- Kurşun Konsantresi
- Oksitli Çinko Cevheri
- Kurşun Cevheri
- Oksitli Çinko Konsantresi
- İkincil Ürünler
- Nikel Cevheri
- Altın Konsantresi
- Krom Cevheri
- Demir Cevheri
- Manganez Konsantresi

GÖK-ER ENDÜSTRİ MALZEMELERİ SAN.AYI VE TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Zühtüpaşa Mahallesi Reşit Paşa Sokak No: 34/1 34724 Kadıköy - İstanbul - Türkiye

Tel: +90 (216) 418 21 62 (PBX) Fax: +90 (216) 418 21 67 E-Mail: info@gok-er.com Website: www.gok-er.com

“Madencilik Faaliyetleri ve Çevre Sorunları” Çalıştayı

09-10 Mayıs 2012 tarihlerinde Bursa'da “Madencilik Faaliyetleri ve Çevre Sorunları” Çalıştayı düzenlendi. Çalıştayda Türkiye Madenciler Derneği’ni Denetleme Kurulu Y. Üyemiz Sn. M.Hüseyin Zambak temsil etti. Yoğun ilginin olduğu açılış oturumuna Bursa Valisi, Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekili, Bursa İl Özel İdaresi Genel Sekreteri, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Başkanı, Bursa Çevre ve Şehircilik Müdür Yardımcısı katıldı.

Açılış konuşmalarını müteakip Migem Daire Başkanı Mehmet Tombul mevzuat çerçevesinde Türkiye’de Madencilik Faaliyetleri ve Çevre; Prof. Dr. Seyfi Kulaksız ise Türkiye ve dünyadan örneklerle iyi ve kötü madencilik uygulamaları konulu sunum yaptı. İlk gün öğleden sonra ise oluşturulan 5 adet çalışma grupları ayrı salonlarda toplanarak moderatör başkanlığında kendi konuları ile ilgili sorunlar, görüşler ve çözüm önerilerini tartışarak yazılı hale getirdi. Oluşturulan Çalışma Grupları ve Moderatörler şu şekildedir:

- 1-Maden Mevzuatı Çalışma Grubu (Mehmet Torun – Maden Müh. Odası Başk.)
- 2-ÇED Mevzuatı Çalışma Grubu (Doç. Dr. Feza Karaer - Uludağ Üniv. Çevre Müh. Böl.)
- 3-Çevresel Etkiler (Su hava, toprak, gürültü vb.) Çalışma Grubu (Dr. N. Kamil Salihoğlu - Uludağ Üni. Çevre Müh. Böl.)
- 4-Bursa'da Madencilik Çalışma Grubu (Prof. Dr. Erdoğan Yüzer - İTÜ Jeoloji Müh. Böl.)
- 5-İyi Madencilik Uygulamaları Çalışma Grubu (Prof. Dr. Seyfi Kulaksız – Emekli Öğretim Üyesi)

Çalıştayın ikinci gününde moderatörler çalışma grupları sonuç bildirgelerini düzenlenen panelde açıklayarak katılımcıların sorularını yanıtladı. Çalışma gruplarında oluşan sonuçlar tüm moderatörlerin katılımı ile Çalıştay Sonuç Bildirgesi haline getirilerek yetkililere ulaştırılmak üzere düzenleme komitesine sunuldu.

Çalıştayın katılımcı profili ana hatlarıyla şu şekilde oluşmuştur: İl ve ilçe özel idareleri, çevre ve şehircilik müdürlüğü, büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyeleri, köy muhtarları, maden işletmecileri ve dernekleri, çevre dernekleri, Migem yetkilileri, üniversiteler, Bursa kent konseyi, meslek odaları, maden ve çevre danışmanlık firmaları.

Bu çalışmalara aktif olarak katılmaya ve üyelerimizi bilgilendirmeye devam edeceğiz.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Maden Kaynaklarının Değerlendirilmesi Çalıştayı Yapıldı

Maden Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi tarafından 17-18 Mayıs 2012 tarihlerinde Diyarbakır Sümerpark Kültür Merkezinde düzenlenen "Doğu ve Güneydoğu Anadolu Maden Kaynaklarının Değerlendirilmesi Çalıştayı"nda bölgenin maden potansiyelinin ortaya konulması, kaynakların gerek ülke gerekse bölgenin gelişimine en yüksek yararı sağlayacak şekilde kullanımının saptanması amaçlanmış ve çalıştayı 215 katılımcı izlemiştir.

Çalıştay'da; konularında uzman kişiler tarafından beş oturumda on bir adet bilimsel ve sosyal içerikli bildiri sunulmuş ve bir de panel düzenlenmiştir. "Maden Kanunu Uygulamaları ve Yaşanan Sorunlar" konulu panele; AKP Milletvekili Galip Ensarioğlu, CHP Milletvekili Ali Rıza Öztürk, BDP Milletvekili Hasip Kaplan ve Oda Başkanı Mehmet Torun Katılmıştır.

İki gün süren Çalıştay'da dile getirilen görüş ve öneriler ana başlıklarıyla aşağıda özetlenmiştir:

• Ülkemizin en önemli sorunlarının başında Kürt sorunu gelmektedir. Demokrasi ve eşitlik ilkesi ile çözülmesi gereken bu sorun, otuz yılı aşkın bir süredir devam eden savaş ortamında çözümsüzlüğe terk edilmiştir. Uygulanmak istenen senaryoyla ülkemiz, acı ve gözyaşından başka bir sonucu olmayacak kanlı bir çatışma ortamına sürüklenmek istenmektedir. Bugünümüzü ve geleceğimizi karartan bu kanlı senaryo sonucunda kaybeden Anadolu'da yüzyıllardır birlikte yaşayan halklar olacaktır. Sorunun çözümünün yolu barıştır ve barışçıl bir sürecin önünü açacak kararlı politik adımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda sorunun demokratik, barışçıl yöntemlerle çözülmesi; halkların kardeşçe, birlikte, eşit ve özgür bir şekilde yaşayacakları ortamın yaratılması, anayasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

• Halkın müreffeh bir yaşam standardına kavuşmasını sağlamak üzere, üretimi ve planlı kalkınmayı hedefleyen bir anlayışla sosyo-ekonomik gelişmenin sağlanması bir zorunluluktur. Bölgemizin maden kaynaklarının ülke ve bölge halkının yararına değerlendirilmesi ve ekonomiye kazandırılması bu açıdan oldukça önemlidir.

• Madencilik sektörü; istihdam yaratan, işsizliği azaltan, iç göçü önleyen, o yörenin gelişmesine katkı sağlayan bir sektördür. Maden kaynaklarının planlı bir şekilde, çevreye duyarlı, yöre halkının onayı alınarak ve mühendislik bilim ve teknolojisi uygulanarak üretilmesi oldukça önemlidir.

• Bölgenin ekonomik ve sosyal yönden gelişimini sağlayıcı politikalar ivedilikle yaşama geçirilmelidir. Bölgeye yapılacak yatırım politikaları tekrar gözden geçirilmeli;

bölgenin kalkınması ekonomik ve sosyal açılardan planlanmalı, kamu etkin bir şekilde devreye girmelidir.

• Bölgeye yönelik kamu yatırımları artırılmalı, merkezi bir planlama dâhilinde kamu eliyle sanayileşme süreci başlatılmalıdır.

• Kalkınma projelerinde rol oynayacak zengin yeraltı kaynaklarının işlenmeden yurt dışına satılması yanı sıra vazgeçilmeli, bölge emperyalistlerin iştahını kabartan bir pazar alanı olmaktan çıkarılmalıdır.

• Bölgede madencilik yapılabilecek uygun ortam sağlanmalıdır.

• Madencilik sektörüne verilen teşvikler yeniden düzenlenmeli ve sektöre verilen teşvikler artırılmalıdır. Sektörde kullanılan elektrik enerjisi ve motorin fiyatları düşürülmelidir.

• Madencilik sektöründe çalışan maden mühendisleri ve diğer çalışanlar insanca yaşanacak ücret ve sosyal haklara kavuşturulmalıdır.

• Üretim yapılırken, çevreye verilecek zarar en aza indirilmeli ve rehabilitasyon işlemleri yapılmalıdır.

Türkiye 18. Kömür Kongresi Sona Erdi

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi ve Bülent Ecevit Üniversitesi'nin birlikte düzenlediği, Türkiye 18. Kömür Kongresi, 372 delegenin katılımıyla 06-08 Haziran 2012 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Kongre süresince açık tutulan "Maden Makinaları ve Donanımı Sergisi"ne kamu ve özel sektörden 33 madencilik kuruluşu katılmış ve sergi çok sayıda ziyaretçi tarafından ilgiyle izlenmiştir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi'nin 34 yıl önce ulusal ölçekte başlattığı Türkiye 1. Kömür Kongresi, bazı yıllarda uluslararası boyuta da ulaşmıştır. Kongrenin temel amacı, kömür madenciliği ve teknolojiyle ilgili bilgi alışverişini özendirme ve desteklemektir. İki yılda bir yapılmakta olan Kömür Kongresi; ülkemiz kömür madenciliğinin bilimsel yöntemlerle gelişmesine ve uygulanmasına katkı koymayı, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile üretim dengesinin sağlıklı işleyişinin yanı sıra öz kaynaklarımızdan ülke ekonomisine katkı sağlanmasını hedeflemiştir.

Bu yılki kongrede "Kömür Madenciliğinin Bilim ve Teknolojisi", "Kömür Madenciliğinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği" ve "Kömür Madenciliğinin Ekonomi Politikası ve Sosyal Sorunları" ana temaları işlenmiştir. Kongre, son dönemlerde ortaya çıkan enerji krizi ve özellikle arz güvenliğine ilişkin mevcut sorunların; başta kömür olmak üzere, enerji gereksiniminin ulusal kaynaklarımızdan yararlanma önceliğini tüm kamuoyunun gündemine taşınması düşüncelerinin ışığı altında düzenlenmiştir.

Teknik oturumlarda; kongrenin ana temalarının yeterince işlenebilmesi amaçlanarak 4 çağrılı bildiri, özel sunumlarda tartışılmış, Bilimsel Kurul tarafından seçilen ve bildiriler

kitabında da yayımlanan 12'si yabancı toplam 41 bildiri Kongre süresince sunulmuştur.

Kongrede; "21. yüzyılın ilk on yıllık bölümünde enerji yarışını kazanan kömür" gerçeğinden yola çıkılarak, kömür ve enerji ilişkisinin dünyada ve yurdumuzdaki durumu ayrıntılı olarak irdelenmiştir. Küresel ve bölgesel gelişmelerin enerji politikalarına etkileri, yurt içi ve yurt dışından konusunda uzman katılımcılarla tartışılmıştır. Dünyada kömürü ve kömür - enerji ilişkisini irdeleyen uzmanlar, enerji kaynaklarına sahip olan ve kaynaklarını planlı kullanan ülkelerin, yarışa birkaç adım önde başladığı gerçeğini vurgulamışlardır.

Türkiye 18. Kömür Kongresi`ndeki açılış konuşmaları, sunulan bildirimler ve yapılan tartışmalarla ülke gündeminin önemli konusu "Enerji ve Kömür" temalı özel oturumunda ortaya çıkan sonuç ve öneriler şunlardır:

Ülkemizin enerjide, artan dışa bağımlılığı azaltılmalıdır.

- CO2 salınımını azaltan, Temiz Kömür Teknolojilerine dayalı santraller arz güvenliği açısından hayata geçirilmeli, yerli linyit kaynaklarımız bu şekilde değerlendirilmelidir.
- Özellikle taş kömürü sadece bir enerji hammadde kaynağı olarak görülmemeli, kömür kimyasından da faydalanılmalıdır. Yeraltında kömürün gazlaştırma konusuna ivme kazandırılmalıdır.
- Ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını azaltmak için yerli kaynaklara önem verilmeli, enerji üretiminde kömürün özellikle linyitin payı artırılmalıdır.
- Doğal gaz ve ithal kömürde giderek artan dışa bağımlılığı önlemenin tek yolu, enerjide yerli ve yenilenebilir kaynakların kullanımının artırılmasıdır.
- Ulusal madencilik politikaları merkezi ve kamusal bir planlamayla belirlenmeli, ülkenin enerji potansiyeli net bir biçimde ortaya konmalı ve bu potansiyelin kullanılmasına

yönelik yol haritaları çıkarılarak gerekli hukuki, teknolojik ve finansal düzenlemeler kamu eliyle yapılmalıdır.

- Çelik - Kömür ilişkisi ithal kömür ve ithal hurdaya dayalıdır. Demir - Çelikte gelişme entegre fabrikalarla sağlanmalıdır. Metalürjik kömür ithalatı ve teminde giderek artacak olan güçlükler dikkate alındığında, taşkömüründe üretim politikası, termik santral yakıtı olarak değil, demir - çelik sektörüne yönelik planlanmalıdır.
- Ağır ve tehlikeli işler sınıfında bulunan madencilik işkolunda son yıllarda artan iş kazaları sonucu onlarca maden emekçisi hayatını kaybetmektedir. Bu artışa ivme kazandıran özelleştirme, rödevans ve taşeronlaştırma uygulamaları gözden geçirilmelidir. Sosyal taraflarla ortaklaşarak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yasası ve ilgili mevzuat yenilenmeli, özel sektör ve kamu kuruluşlarının bu alanda yatırım yapmaları konusunda bağlayıcı ve zorlayıcı düzenlemeler getirilmeli, etkin ve sürekli denetim devlet tarafından sağlanmalıdır.
- Hepsinden önemlisi Zonguldak Kömür Havzası, varlığını borçlu olduğu maden şehitlerine ve ardında bıraktığı kız ve erkek çocuklarının eğitim ve istihdamını da sağlamalıdır. Bu sosyal destek Amele Birliği`nin asli görevlerinden olmalıdır.

30 Yıllık Köklü ANKOMAK Fuarına Yoğun Yabancı İlgisi

Türk İş Makineleri sektörünün uluslararası buluşma noktası, 30 yıllık köklü ANKOMAK Uluslararası İş Makineleri, Yapı Elemanları ve İnşaat Teknolojileri Fuarı, 19. kez 06-10 Haziran 2012 tarihleri arasında İstanbul Fuar Merkezi / Cnrexpo`da sektörü bir araya getirdi. Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış tarafından açılan fuar, İstanbul`da yüzlerce uluslararası yeni iş bağlantısına sahne oldu.

ITE Group Plc.'nin Türkiye Ofisi E Uluslararası Fuarçılık - EUF tarafından düzenlenen; inşaat ve iş makineleri sektöründe uluslararası marka haline gelen ANKOMAK 2012, 5 gün süresince 350'ye yakın katılımcı firmayı 80 farklı ülkeden 20.000'in üzerinde uluslararası ziyaretçiyle buluşturdu. En çok yabancı ziyaretçi gelen ülkelerin başında İran, İtalya, Irak, Bulgaristan, Rusya ve Almanya bulunuyor. Türkiye'nin "İş Makinesi Fuarı" olarak bilinen ANKOMAK 2012 yılında da alım kararlarının verildiği, anlaşmalara ve iş birliklerine imza atılan en önemli zirve olmayı sürdürdü.

ANKOMAK Fuarı bu yıl "En Köklü Katılımcı Ödülleri" ve "Amacına En Uygun tasarlanmış Stand Ödülleri'ni" fuar kapsamında düzenlenen törenlerle sahiplerine teslim etti. En Köklü Katılımcı Ödülleri Erkom, Göker, Atilla Dural ve Karun'a verilirken en iyi stand ödülleri de Tera ve Page firmalarına verildi.

İki yılda bir düzenlenen Fuar, Türkiye'de sektöründe Uluslararası Fuarlar Birliği (UFI) onaylı tek fuar olma özelliği taşıyor. 19. kez kapılarını açan ANKOMAK Uluslararası İş Makineleri, Yapı Elemanları ve İnşaat Teknolojileri Fuarı, 30 yıla yakın deneyim ve uluslararası marka bilinirliği ile gündemi belirleyen bir zirve niteliğinde gerçekleşti.

Basın Bülteni

İMİB Tasarım Yarışması Birbirinden İlginç Eserlere Sahne Oldu Ezber Bozan Genç Tasarımcı; Bisiklet Parkı TWEAK ile 12 Bin TL Kazandı

Genç mimar, iç mimar ve tasarımcıların Türk doğal taşlarına yönelik farkındalıklarının artırılması ve yaratıcılıkla yeniden değerlendirilen doğal taşlardan sürdürülebilir ürünler tasarlanmasını hedefleyen “Doğal Taş Kullanımında Ezberleri Bozmak” isimli tasarım yarışmasının sonuçları açıklandı. İstanbul Maden İhracatçıları Birliği (İMİB) ile Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) işbirliği ve İstanbul Kalkınma Ajansı mali desteğiyle gerçekleştirilen “Yaratıcı Endüstrilerde Farklı Vizyonlar” adlı proje kapsamındaki yarışmanın ödül töreni, 8 Haziran Cuma günü İstanbul Modern’de gerçekleştirildi.

64

başvurunun yapıldığı yarışmanın birincisi, TWEAK adlı bisiklet parkı tasarımlarıyla, MSGSÜ Endüstriyel Ürün Tasarımı Bölümü’nden Yusufhan Doğan, MSGSÜ İç Mimarlık Bölümü’nden Mustafa Özkurt

ve Haliç Üniversitesi Mimarlık Bölümü’nden Ali Can Erdal oldu. Ekip 12 bin TL ödül aldı. Ödül töreninde; ikinciyeye 8 bin, üçüncüye ise 4 bin TL para ödülü verildi. Ayrıca 5 adet 2 bin TL’lik mansiyon ve toplam 2 bin TL’lik satın alma ödülü de sahiplerini buldu.

Ödül töreninin açış konuşmasını yapan İMİB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Özer, bu yarışma ile Türk doğal taşlarının daha yakından tanınmasını, geleceğin genç mimar, iç mimar

ve tasarımcılarının sektörle buluşturulmasını amaçladıklarını ifade etti. “Yaratıcı Endüstrilerde Farklı Vizyonlar” projesi ve tasarım yarışması ile öğrencilerin Türk doğal taşına ilişkin farkındalıklarının artırılarak gelecekte imza atacakları projelerde doğal taş kullanmalarının teşvik edilmesini de hedeflediklerini anlatan Özer, bu alandaki başarılı tasarımları ödüllendirerek gençleri teşvik etmek istediklerini söyledi.

Uluslararası GEOSENTETİKLER Semineri Ankara'da Gerçekleştirildi

1. Ankara Uluslararası Geosentetikler Semineri 5-6 Haziran 2012 tarihinde Karayolları Genel Müdürlüğü Konferans Salonu'nda yapıldı. "Kamu - Sanayi - Üniversite İşbirliği" sloganı ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Ankara Sanayi Odası (ASO), Geoplas Plastik Zemin Teknikleri, Kimya San. Tic. Ltd. Şti. Petkim, Baraj Güvenliği Derneği (BGD) tarafından düzenlenen seminere Türkiye ve bazı ülkelerden gelen kamu kurum ve özel sektörler temsilcilerinin katılımı ile gerçekleşti.

Uluslararası Geosentetikler Derneği Onursal Başkanı Prof. Jean-Pierre Giroud ve Uluslararası Geosentetikler Derneği Başkanı Prof. Jorge Zornberg'in de aralarında olduğu, Türkiye'den Boğaziçi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden ve dünyanın farklı üniversitelerinden davet edilen konuşmacılar; Barajlarda Gövde ve Rezervuar Kaplamaları,

Demiryollarında, Karayollarında, Havaalanlarında, Atık Depolama Alanlarında, Erozyon ve Sediment Kontrolünde Geosentetiklerin Temel Prensipleri, Tasarım Kriterleri ve Uygulama Örnekleri Hakkındaki bilgi ve deneyimlerini katılımcılarla paylaştılar.

Basın Bülteni

Park Holding Yönetim Kurulu Üyesi Nedim Şener, Çinli Harbin Electric International ile üretim, santral işletmesi ve madencilikte işbirliği anlaşması imzaladıklarını söyledi. Şener, ilk aşamada yurtiçinde Konya'da, yurtdışında ise Kosova'da ortak santral projesi gerçekleştireceklerini belirtti.

Park Holding, toplam 51 bin megavatlık yıllık üretim kapasitesiyle Çin'in enerji sektöründeki köklü firması Harbin Electric International ile üretim, santral işletmesi ve madencilik alanlarında işbirliği anlaşmasına imza attı. İşbirliği anlaşmasıyla kendi tecrübelerini küresel bir ölçeğe taşımak için önemli bir adım atmış olduklarını söyleyen Park Holding Yönetim Kurulu Üyesi Nedim Şener, işbirliğinin ilk aşaması olarak da Konya Ilgın'da 600 megavatlık bir santrali hayata geçirmeyi planladıklarını açıkladı. Şener, böylece bin megavat olan üretim kapasitelerinin de toplamda bin 600 megavata çıkacağını kaydetti. Harbin International'ın 30 bin megavat kömür, 10 bin megavat hidroelektrik, 6 bin megavat gaz ve 5 bin megavat nükleer üretim kapasitesi olduğunu kaydeden Şener, "Biz de Türkiye'de kömür madenciliğinde devletten sonra en büyük şirketiz, elektrik üretiminde önemli bir paya sahibiz. Yani iki grubun işbirliğiyle yaratılacak sinerji daha pek çok ortak projeyi doğuracak" dedi.

ÖZELLEŞTİRMELERLE İLGİLENİYORUZ

Şener, Harbin International ile ilave kömür sahalarını devreye alacaklarını dile getirirken, özelleştirmelerle de ilgilenebileceklerini ifade etti. İşbirliği derecesi ve içeriğinin projeden projeye değişebileceğini kaydeden Şener, "Türkiye dışındaki sahalarda ağırlıklı olarak kömüre dayalı, ama uygun şartlar oluşursa yenilenebilir enerjide de beraber faaliyet göstereceğiz" diye konuştu. Şener, yurtdışındaki ilk işbirliğinin de Kosova'da hayata geçeceğini açıkladı.

ÇEVRE ÜLKELER RADARIMIZDA

Şener, Park Holding'in Kosova'da 600 megavatlık yeni bir santral yapımı ve 600 megavatlık bir santralin rehabilitasyonu için kısa listeye kaldığını hatırlattı ve şöyle devam etti:

"Kosova'da takvim aşağı yukarı belirlendi, sene sonunda projenin verilecek yeni tekliflerle yürümesini bekliyoruz. Burada da Çinli Harbin ile beraber yer almayı planlıyoruz. Kosova'nın ardından çevre bölgelerde de yeni fırsatlara bakacağız. Yunanistan ve Bulgaristan radarımızda olacak ülkeler olabilir. Bunun haricinde Avrupa bölgesinde başka fırsatları da değerlendireceğiz."

YERLİ KAYNAKLARLA 350 MİLYON DOLARLIK İHRACAT YAPIYORUZ

Şener, Türkiye'deki yerli kaynakların kullanılmasına büyük önem verdiklerini belirterek, "Yerin altından kaynağı çıkarıp, işleyip, katma değer yaratıyoruz" dedi. Şener, toplamda 300-350 milyon dolar seviyesinde ihracat yaptıklarını dile getirerek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Kömüre ve yerli kaynaklara çok inanan ve hiçbir şekilde döviz tüketimine dayanmayan, tamamen yerli kaynaklarla beslenen, net ihracat yapan bir kuruluşuz. İlk yatırım boyutunun dışında hiç ithal girdimiz yok. Bunu çok önemsiyoruz, bundan sonra da böyle devam etmek istiyoruz."

ÇİN'DE HİDRO ENERJİ PAZARININ 3'TE 2'Sİ HARBİN'İN

1951 yılında tohumları atılan Harbin International, bugün proje geliştirmeden üretime, mühendislikten inşaatla kadar enerjinin çeşitli alanlarında faaliyet gösteriyor. Harbin, Çin pazarında termal enerjinin 3'te 1'i, hidro enerjinin ise 3'te 2'si kadar pazar payına sahip. Çin'in aynı zamanda en büyük elektrik teçhizat üreticisi olan Harbin'in Hindistan, Vietnam, Bangladeş, Pakistan gibi pek çok ülkede devam eden projeleri bulunuyor.

Kaynak: www.ekonomi.haberturk.com

15 Haziran 2012

Güvencemiz, altında!

cosmic.com.tr

Türkiye altın madencilğinde çok önemli bir yere sahip olan Kışladağ

Altın Madenimizde 2011 yılında 8.8 ton altın üretimi gerçekleştirdik.

Uşak'ta ve İzmir'de gerçekleştirdiğimiz dev yatırımlarla %80'i bölgeden olmak üzere yaklaşık 1500 kişiye istihdam sağladık. 2011 yılında 24.5 ton altın üretilen ülkemizde, en fazla altın üreten firma olarak ülke ekonomisine bulduğumuz katkıyla insanımızın refah düzeyini artırmış olmaktan gururuluyuz.

TÜPRAG

www.tuprag.com.tr

Sadece Madene Değil, Doğaya da Ya

GÖKÇE UYGUN'UN RÖPORTAJI

Elginkan çatısı altında bundan 32 yıl önce kurulan MATEL, seramik, cam ve çimento sanayilerine hammadde üretiyor. Bunu yaparken doğaya saygılı olmayı da ihmal etmiyor. Kapattığı maden ocaklarını doğaya geri kazandıran MATEL, bugüne dek 50 bin ağaç dikti.

MATEL, 1980'de Elginkan Topluluğu'nun bir şirketi olarak kurulduğunda sadece Serel Seramik'e hammadde üretiyordu. Bugün ise Türkiye'de 7 şehirde bulunan ve yıllık toplam 600.000 ton üretim kapasitesine sahip 19 maden işletmesi ile sektörde büyük bir açığı kapatıyor. Elginkan Topluluğu Şirketleri İdare Meclis Üyesi, MATEL A.Ş. Genel Müdürü Selim Çiçek, Elginkan Vakfı'nın 'ebedi müessese' anlayışı ile hem madene hem doğaya yatırım yaptıklarını söylüyor. Tabii bir de eğitime... Çiçek, kuruluşundan beri görev yaptığı MATEL'i bakın nasıl anlatıyor...

Öncelikle bize MATEL Hammadde Sanayi ve Ticaret A.Ş. hakkında tanıtıcı bilgi verir misiniz?

Elginkan Topluluğu'nun 19 şirketinden birisi olan MATEL, 1980 yılında faaliyet geçti. Başlangıçta sadece Serel Seramik'in hammadde ihtiyacını tedarik

etmek için kurulduk. 10 kişilik küçük bir gruptuk. Sonra planlı bir şekilde maden aramaya başladık. Metalik değil de endüstriyel hammadde arayışına girdik. Bir kısım sahalar elde ettik. Sonra bir baktık ki elimizdeki rezervler kendi fabrikamıza 100 sene yetecek miktarda. Dedik artık bunu piyasaya verelim. O zaman kimse hammadde satmıyordu. Hatta hammadde satış anlayışı 'Düşmana kurşun satmak' gibi algılanıyordu... Biz bu anlayışı değiştirdik. Rahmetli başkanımız, 'Siz üretin, satın, katma değer yaratın ve daha da büyükleri için yatırım yapın' dedi bize. Yani sistemi çevirmek için vizyonumuzu genişletmemizi istedi. Biz de öyle yaptık. Elde ettiğimiz maden sahalarında dışarıya da açıldık. Serel bizim fabrikamızı tabii, bir kısmını ona, bir kısmını dışarıya satıyorduk.

Türkiye piyasasını mı yurtdışını mı kastediyorsunuz?

Türkiye... Şu an Türkiye'de bildiğiniz tüm seramik fabrikaları

bizim müşterimiz. Hepsine bir şeyler satıyoruz. Kimini bu üründen, kimine diğerinden... Ama mutlaka bir alışverişimiz var. Geçmişte kurduğumuz ilişkiler hala devam ediyor. O zamanki üretimimiz 17-18 bin ton iken şimdi milyon ton mertebesinde.

Seramik dışında hangi ürünlerin satışını gerçekleştiriyorsunuz?

Cam, çimento... Seramikle alakası olmayan, katkı maddesi olarak bizim ürünlerimizi kullanan birçok sektör var. O sektörlere de istedikleri hammaddeleri veriyoruz.

MATEL'in tarihçesiyle devam edelim. Üretilen madenlerin 1985'te Maden Kanunu kapsamına alınmasının ardından daha büyük ölçekli maden arama faaliyetlerine girerek büyük rezervler tespit etmişsiniz. 1985 yılı MATEL'in geçişinde bir dönemeç diyebilir miyiz?

Evet, 1985 yılı bizim için bir kırılma

SELİM ÇİÇEK KİMDİR?

1949 yılında Yugoslavya'nın Prizren kentinde dünyaya geldi. 1975 yılında İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nden, Jeoloji Yüksek Mühendisi olarak mezun oldu. 1975-1977 yıllarında MTA Enstitüsü Jeolojik Etütler Dairesi'nde çalıştı. 1977-1979 yıllarında askerlik görevini Yedek Subay olarak yaptı. Askerlik görevinden sonra bir yıl Ankara Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nde Jeolojik Etütler Dairesi'nde çalıştı. 1980 yılında E.C.A Elginkan Holding'e bağlı Matel Hammadde

şirketinde işe başladı. Bu şirkette sırasıyla Mühendis Şef, Müdür ve Genel Müdür olarak görevde bulundu. E.C.A Elginkan Topluluğu Şirketleri İcra Kurulu üyesi görevini de sürdüren Selim Çiçek evli ve bir çocuk babasıdır. Selim Çiçek Elginkan Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi, İstanbul Sanayi Odası Meclis Üyesi, Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi, İstanbul Sanayi Odası Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi, SERHAM Seramik Hammadde Üreticileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı'dır.

Yatırım Yapıyoruz

noktası oldu. Geçmişte, bizim bu işteğal konumuz olan ürünlerle ilgili taş ocakları mevzuatına bağılı idik. Taş ocakları da valiliklere bağılı, ruhsatlar özel idareler tarafından verilir ve keyfi bir uygulama vardı.

Bir maden kanunu yok muydu peki?

Vardı ama size hiçbir güvence vermiyordu. Elinizdeki ruhsatın bir anlamı yoktu. Ruhsat verilir size ama 3 gün sonra sarı zarf içinde bilgi gelirdi ki ruhsattan vazgeçilmiş! Siz tabi ona göre yatırım yapıyorsunuz. Böyle bir sıkıntı vardı. Onun için herkes kendi ihtiyacı kadar üretim yapıp, çok fazla açılmadan faaliyetini sürdürüyordu. Dolayısıyla Maden Kanunu'ndaki bu kırılma noktasıyla birlikte yani ruhsat güvencesi verilmeye

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?

Genellikle kayaların dış etkiler altında parçalanması ile oluşan kil, kaolen ve benzeri maddelerin yüksek sıcaklıkta pişirilmesi ile meydana gelirler. Bu açıdan halk arasında pişmiş toprak esaslı malzeme olarak bilinir. Örneğin, cam, tuğla, kiremit, taş, beton, çimento, aşındırıcı tozlar porselen ve refrakter malzemeler bu gruba girer.

başlanınca, insanlar bu güvenceyi hissedince, artık bu yatırımları arkaya dönüp bakmadan güvenerek yapmaya başladılar. Biz de öyle yaptık zaten. Örneğin İstanbul maden sahasını aldık. Şu anda seramiğin olmazsa olmaz ana hammadde kil'dir. Kilsiz seramik yapamazsınız. En büyük kil yatakları da şu anda bizim elimizde. Bütün talepleri de karşılamaya çalışıyoruz.

Şirketin tarihçesindeki diğer önemli yatırımlardan bahsederseniz neler söylersiniz?

1989'da Bilecik'te Kil Süzme Tesisi kurulması bu bizim ikinci kırılma noktamız. Eskiden satışlarımız tüvenan dediğimiz şekilde, yani ocaktan üretildiği şekilde (sadece bir kırıcıda geçmiş ürünler olarak) satıyorduk. Yani ürüne bir şey katmıyorduk. Ama bu tesis sayesinde elde ettiğimiz ürünler artık rafine ürünler olmaya başladı. 2 şey yaptık bununla; hem doğaya atılan atıkları azalttık hem de sanayicinin ve tüketicinin istediği tipte ürünü üretmiş olduk.

Bugünlerde üretimizi yaptığınız alanlar nereleri?

Şu an ağırlıklı olarak Marmara bölgesindeyiz. Kaolini Balıkesir-Düvertepe'de üretiyoruz. Şile'de büyük bir maden sahamız var. Muğla-Milas'ta feldspat sahalarımız var. Bilecik'te

işleme tesislerimiz var. Ayrıca Bilecik'te seramik hammaddesine ve seramik üretimine uygun çok kapsamlı bir laboratuvarımız faaliyette. Bu laboratuvar, ürettiğimiz tüm ürünlerin analizini gerçekleştiriyor. Ürünler, üretim safhasından müşteriye fatura edilene kadar her türlü kontrol. O bölgedeki diğer fabrikaların da laboratuvar ihtiyaçlarını karşılıyoruz.

Kaç maden grubunda faaliyet gösteriyorsunuz?

Başta kil olmak üzere silis kumu, feldspat, kaolen, siyenit ve kuvars olmak üzere çeşitli ürün gruplarında faaliyet gösteriyoruz.

Bu zincire başka ürünler de eklemeyi planlıyor musunuz?

Endüstriyel hammaddelerde bu tamamen fırsata bağlı. Varsa bir fırsat niye ilgilenmeyelim? Örneğin kısa bir süre önce Milas'ta 15 milyon TL vererek yeni bir maden sahası aldık. Bunu niye

Siyenit, üründe mukavemeti ve su emmeyi düşüren çok özel bir hammadde. Bu maddeyi 2005'li yıllarda biz sanayiye kazandırdık. O dönemde Türkiye'deki mevcut üretimlerde, mevcut ürünlerde su emme sıkıntısı vardı. Bu nedenle bu hammaddeyi piyasaya sürdük. Sektör için bir yenilikti. O dönemde hemen hemen bütün firmalar bizden bu hammaddeyi alarak kullandılar. Dolayısıyla siyenit tarihe geçti. Şu anda çok büyük rezervleri var.

ELGİNKAN DEMEK EĞİTİM DEMEK...

Artık Elginkan ailesinden kimse hayatta değil ve şirket vakfa ait. Bu durumun şirketiniz üzerinde nasıl bir etkisi var?

Evet doğru. Elginkan ailesinden en son Ekrem Bey, 1999 yılında hayatını kaybetti. Topluluğun kurucuları baba Ahmet Elginkan, anne Ümmehan Elginkan, Ekrem Bey ve Hüseyin Cahit Elginkan daha önce vefat etmişlerdi. En son Ekrem Bey'in vefatının ardından yani 1999'dan bu yana vakıf marifetiyle yönetiliyor. Yani tüm malvarlığı vakfın. Bu aslında dünyada çok ender rastlana bir durum. Bizim tıpatıp benzerimiz yok. Misal malının bir kısmını vakfa devreden Ford var, Koç ve Sabancı vakıfları

var. Ama onların bütün malvarlıkları vakıflarda değil. Bizim ise öyle. Bu durumdan kaynaklanan bir sorun yok işleyişte. Kurulduğundan beri şirketler zaten Türk ticaret kanunlarına göre faaliyetlerini sürdürüyorlar. Bu faaliyetlerinden elde ettikleri gelirle de vakıf amaçlarını gerçekleştiriyorlar.

Eğitim konusuna özel önem veriyorsunuz. Bu kapsamda bugüne değin ne gibi eğitim faaliyetleri yaptınız?

Biz eğitim kurumlarımızı 1984'te açmaya başladık. O günden bugüne 250 bin kişiye mesleki eğitim verdik. Biz eğitime 2 türlü katkıda bulunuyoruz. Biri okul yapip onları Milli Eğitim'e bağışlamak şeklinde. Diğeri de mesleki eğitim merkezleri kurmak şeklinde.

yaptık? Elimizdeki sahalar aslında yeterli ama bizim vakfımızın önemli bir teması var; 'ebedi müessese'... 'Ölmeyen kurum' anlamına gelen bu durum, bizim ana felsefemiz. Dolayısıyla gelecek kuşağa bir maden birikimi bırakmak için yeni yatırımlar yapıyoruz, MATEL olarak yatırımlarımızı bu şekilde değerlendiriyoruz.

Yurtdışına da satış yapıyorsunuz... Yurtdışına işlenmiş ürün satıyoruz. Üretimimizin %25'ini ihraç ediyoruz. Başta İtalya olmak üzere ağırlıklı olarak İspanya, Ürdün, Lübnan, Suriye ve Suudi Arabistan'a.

Bu zincire eklenen/eklenmesi planlanan başka ülkeler var mı?

Evet olabilir. Ama öte yandan kıyasıyla

da bir rekabet var. Biz yasal çalıştığımız için bizim maliyetlerimiz, gününbirlik çalışanların gerisinde kalıyor. Bizi bilen, bizden ne istediğini bilen müşteriler geliyor bize. Çünkü onlar kaliteden anlayan, kaliteye bedel ödeyenler. Sürekli talep alıyoruz ama bazen karşılıyor bazen karşılamıyoruz. Bazen de kur ilişkisi denk gelmiyor.

Yurtdışında da maden yatırımları yapıyor musunuz?

Şu an için hayır ancak temas halinde olduğumuz ülkeler var.

Siyenit madeninin Türkiye'de ilk defa seramik sektöründe hammadde girdisi olarak kullanımını MATEL temin etmiş. Bu maddenin seramik sektörü için önemi nedir?

Siyenit, üründe mukavemeti ve su emmeyi düşüren çok özel bir hammadde. Bu maddeyi 2005'li yıllarda biz sanayiye kazandırdık. O dönemde Türkiye'deki mevcut üretimlerde, mevcut ürünlerde su emme sıkıntısı vardı.

Bu nedenle bu hammaddeyi piyasaya sürdük. Sektör için bir yenilikti. O dönemde hemen hemen bütün firmalar bizden bu hammaddeyi alarak kullandılar. Dolayısıyla siyenit tarihe geçti. Şu anda çok büyük rezervleri var.

ELGİNHAN VAKFI HAKKINDA

1985 yılında çalışmalarına başlayan Elginkan Vakfı, Elginkan Ailesi'nin sanayi kuruluşlarını ebedileştirmek ve Türkiye'nin her alanda çağdaş bir anlayışla ilerlemesine destek olmak amacıyla kuruldu. Elginkan Vakfı, 1994 yılında, Manisa Organize Sanayi Bölgesi'nde Ümmehan Elginkan Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi'ni kurdu. Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi, hizmete girdiği 1994 yılından 31 Aralık 2011'e kadar 240.000'ni aşkın kişiye ücretsiz eğitim olanağı sağladı. Ekim 2003 tarihinde hizmete giren diğer bir eğitim merkezi, Elginkan Vakfı Bolu Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezidir. Vakıf, periyodik olarak düzenlediği eğitim kurslarıyla sanayimizde üretim, verim ve kalitenin artmasına katkıda bulunacak uzman elemanlar yetiştirmektedir. Elginkan Vakfı'nın Türkiye'de öncülüğünü yaptığı önemli bir eğitim hizmeti de, ekonomik gücü yetersiz bireyleri kısa sürede meslek sahibi yaparak topluma kazandırmaktır. Kurulduğundan

bu yana, doktora ve yüksek lisans yapan öğrencilere de burs verilmiştir. Elginkan Vakfı, eğitim ve kültür alanında yaptığı başarılı çalışmalar nedeniyle Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 1998 yılının 'Başarılı Yeni Vakfı' seçilmiştir.

Vakfın amaçları;

- Kültür ve değerlerimizi, tarihte bizi büyüten örf, adet ve manevi değerlerimizi ve Türkçemizi araştırmak, araştırmaları desteklemek, korumak yaşatmak ve tanıtmak.
- Bilim, teknoloji, eğitim alanlarındaki faaliyetleri teşvik etmek.
- Ülke sanayinin ihtiyaç duyduğu vasıflı işgücü yetiştirilmesine ve bu suretle ülkenin istihdam imkanlarını artırıcı eğitim çalışmalarına katkıda bulunmak için okullar, eğitim kurumları açmak ve işletmek, fakir öğrencileri de desteklemek.

85'li yıllarda 'Madenciler doğayı kirletiyorlar, çukur açıp gidiyorlar' yaklaşımı başladı. Madencilik sektörü üzerinde büyük bir baskı oluşmaya başladı bir takım çevreler tarafından. Bunun böyle olmadığını ispatlamak için dünya nasıl yapıyorsa öyle yapalım dedik, ağaca bekçi dikeceğimize! Böylece İstanbul'dan başladık.

Biraz da şirketin yapısını konuşalım. Kaç kişiye istihdam sağlıyorsunuz? Bunların kaçını mühendis? Eleman ihtiyacımızı nasıl temin ediyorsunuz?

Üç sene önce MATEL ve Serel birleşti. Serel'i de katarsanız şu an çalışan sayımız 650. Serel'i dâhil etmezseniz 550. Mühendis sayısı ise Serel'de 20'ye yakın, MATEL'de ise 10 mühendis çalışmaktadır.

Eleman ihtiyacımızı holdingimizdeki insan kaynakları birimimiz aracılığıyla karşılıyoruz. Onlara ihtiyaçlarımızı iletiyoruz, onlar eleman gönderiyor, uygun olanlarla çalışıyoruz. Çalışanlarımızın 20 yıllık ve üstü. Keza ben 1980'den beri buradayım. Elemanlarımıza elbette ki eğitimler veriyoruz. Holding insan kaynaklarının sürekli düzenlediği eğitimler var işçi sağlığı, iş güvenliği gibi birçok konuda.

MATEL, ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistem Belgesi'ne sahip bir şirket. Bu belgenin önemi nedir sizce?

Bu belgeyle, ben üretimimi dünya

standartlarında, çevre şartlarını koruyarak yapıyorum diyorsunuz. Zaten onu yapmıyorsanız o belgeyi kullanmanızın amacı yok. O belgenin sorumlulukları var. Alayım ama istediğim şekilde çalışmaya devam edeyim diyemezsiniz. Zaten o belgenin sizden geri alınması ciddi bir prestij kaybı demek.

Ekonomiye ne kadarlık bir katkı sunuyorsunuz?

Her sene bir okul!

Üretim sürecinde yararlandığımız güncel teknolojilerle ilgili bilgi verir misiniz?

Açık ocak yöntemiyle çalışıyoruz,

işletmelerimiz kapalı işletmeler değil. Çevreye en az zarar veren, en az tozlanmayı yapan sistemleri kullanıyoruz. Hem çevre hem çalışanlarımızın sağlığı açısından.

Bıçak sırtı konu olan çevreye gelelim. Üretim aşamasında ve atıklarla ilgili çalışmalarınız neler? Bildiğim kadarıyla maden sahalarında ağaçlandırma yapıyorsunuz...

85'li yıllarda 'Madenciler doğayı kirletiyorlar, çukur açıp gidiyorlar' yaklaşımı başladı. Madencilik sektörü üzerinde büyük bir baskı oluşmaya başladı bir takım çevreler tarafından. Bunun böyle olmadığını ispatlamak için dünya nasıl yapıyorsa öyle yapalım dedik, ağaca bekçi dikeceğimize! Böylece İstanbul'dan başladık. Karakiraz Maden Ocağı'nda insana, hayvana, doğaya zarar vermeyecek şekilde düzenleme yaptık.

Fıstık çamı ektik. Baştan bize inanmadılar ama şimdi orada insanlar piknik yapıyor! Sonra İstanbul'daki 7-8 sahada daha bunu yaptık. Bilecik'te fabrikamızın kullanılmayan alanına 10 bin çam ağacı diktik. O bölgede her yer çıplak, bizim fabrika yemyeşil... Bugüne dek 50 bine yakın ağaç diktik. En son da Milas'ta üretilen madenin tükenmesi nedeniyle kapatılan feldspat ocağının alanına fıstık çamı fidanlarıyla ağaçlandırma yaptık.

Neden fıstık çamı?

Fıstık üretimi yapılarak ekonomiye katma değer sağlayacak olması...

MATEL'İN TARİHÇESİNDEN SATIRBAŞLARI

- 1990'da Şile'de kil, kömür, kum maden sahası devralındı.
- 1993'te Milas-Güllük Maden Kırma ve Hazırlama Tesisi kuruldu.
- 1995'te Bilecik'te laboratuvar hizmete girdi.
- 1997'de yine Bilecik'te Silis Kumu Arıtma Tesisi kuruldu.
- 1996'da Bursa Orhaneli'nde Maden Kırma ve Hazırlama Tesisi faaliyete geçti.
- 2000'de Bilecik'te Sert Maden Öğütme Tesisi devreye alındı.

İşletmelerinizin bulunduğu bölgelerdeki yöre insanıyla ilişkileriniz nasıl ve zamanla nasıl bir gelişim gösterdi?

Baştan sevmiyorlardı, kimse sevmez madenci. Bu çabalarımızı gördükçe, zamanla bize karşı bakışları değişti. Şimdi onlar ağaçlara sahip çıkmaya başladı. Çam fıstığını toplayıp satıyorlar. Bu ağaçlar bizim mülkümüz değil zaten, ormanı halka terk ettik.

Çevre konusunda bir de ödülünüz var...

Evet, İstanbul Sanayi Odası'nın 2000 yılında verdiği Sanayi İşletmeleri Çevre Özendirme Ödülü'müz... Bu, Türkiye'de madencilik sektöründe ilk defa böyle bir ödüle biz değer görüldük.

Sosyal sorumluluk çalışmalarınızı soracağım, gerçi başta eğitime olan katkılarınızdan bahsettiniz...

Nerdeyse kendi işimizi unutup o işe döneceğiz! Okul yapmak için madencilik yapmak! Halk bizi eğitim çalışmalarımızla tanıyor. Vakfımızın eğitim camiasına bağışladığı okullar sırasıyla, İzmit Cahit Elginkan Anadolu Lisesi (2005), İTÜ Ekrem Elginkan Lisesi (2005), Ümraniye Elginkan Vakfı Ana Sınıfları Binası (2005), İzmit Ahmet Elginkan Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi (2006) ve E.C.A. Elginkan Anadolu Lisesi ve E.C.A. Elginkan İlköğretim Okulu (2010). Okullarımız dışında kendi mesleki eğitim birimlerimiz de var. Biri Manisa, biri İzmit, biri de Bolu'da. Burslarımız da var. Elginkan kurumları yaşadığı sürece yeni okulların da ardı arkası kesilmeyecek...

MATEL'in geleceğinden bahsederseniz hedefleriniz nedir?**MATEL'İN ÖDÜLLERİ**

- 2004 Yılı TSE Kalite Ödülü
- 2001 Yılı Hizmet Ödülü, Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı
- 1998/1997/1994/1993 yılları Kazancından Yüksek Düzeyde Kurumlar Vergisi Ödeyerek Gösterdiği Başarıdan dolayı İstanbul Ticaret Odası Takdir Berati
- 1995 Yılında yaptığı Sınâî Mamül ihracatında gösterdiği gayret ve başarıdan dolayı İstanbul Sanayi Odası Takdir Berati

Ana hedefimiz sonsuz kalitede hammadde üretmek...

Son olarak da Türkiye maden piyasasını ele alalım. Nasıl değerlendiriyorsunuz? Sektörün en büyük eksiği, sorunu ne sizce? Türkiye'deki piyasanın gelişebilmesi için yapılması gerekenler neler?

Madencilere olan bilinçsiz tepkiden rahatsızız. Çevreyi mahvediyorsunuz diyorlar. Madencilik öyle bir sektör ki ürün buradaysa onu ancak buradan çıkartabilirsiniz. Başka alternatifiniz yok. Çukur kazılacak, maden alınacak, iş bitince de o alan rehabilite edilecek. Biz de bunu yapıyoruz ve bu düşünceyle madencilğe devam edeceğiz.

Devletin bu alandaki politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yasal belirsizlik en büyük sıkıntı. Maden Kanunu hala bizim en büyük engelimiz. Yasalar sürekli değişim içinde olunca da uygulan bir kanun maddesi, biri sonra bir şey ekliyor ya da çıkarıyor, sonra belirsizlik... Örneğin maden çıkarırken zeytin ağaçlarına 3 km yaklaşmak yasak. Nasıl alacağım ben o madeni? Gelişmiş ülkelerde böyle değil. Doğal dengeyi bozmadan oradaki varlığı bir değere çeviriyorlar. Çevre konusunda sektör artık kendini ispatladı, şirketlerin çoğu bizim bu yaptıklarımızı yapıyor. Yapmayanlara da zaten biz örneğiz. Ama devletin de yaptırım gücünü kullanması gerek. Yaşla kuruyu ayırması gerek.

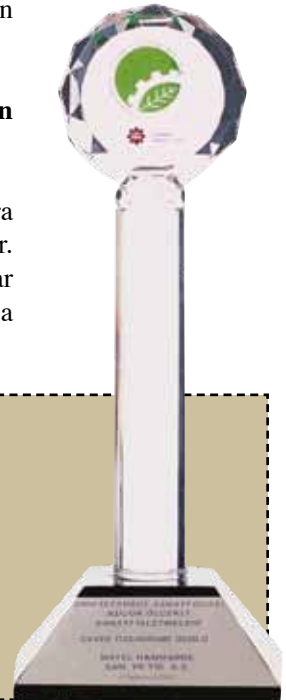
10 çam mı kestim? 100 tane dikeyim. Biz onun ikamesini seve seve yaparız.

Türkiye'deki maden birlikleri, dernekleri ne durumda sizce?

Enflasyon var! Birlik olmak, beraber çalışmak güzel bir şey ama sonuçta ağır basan yine kanun koyucunun tavrı...

Türkiye Madenciler Derneği'nden beklentileriniz nedir?

Orası bizim okuldan sonra ilk gözümüzü açtığımız yer. Sorunlarımızda, eksik olmasınlar yetebildikleri oranda yardımcı olmaya çalışıyorlar.

“Babamla gurur duyuyorum”

Benim adım Salih Eren

Babam Türkiye'nin en büyük yeraltı metal madeninde çalışıyor. Biliyorum ki işi çok zor. Ancak her akşam eve çok mutlu geliyor. Nedenini sorduğumda "insanın emeğiyle kazanması güzel bir şey CBI'de emniyete çok önem veriliyor. sadece emniyete değil sağlık ve çevremize de dıyartı büyük bir şirkette çalışıyorum. Bu yüzden eve huzurlu geliyorum" diyor.

Babamla gurur duyuyorum teşekkürler CBI.

[Salih Eren, Sökrü Öztürk isimli çalışmamızın oğludur.]

Bir Fincan Kahvenin 40 Yıl Hatırı Varsa 60 Yıllık Madenin Nesi Var?

Anadolu'nun ücra bir köşesinde küçük bir metal madeni ve yanı başında zenginleştirme tesisi. 60 yıldır yüzlerce kişinin ekmek kapısı, en yakın ilçeye 2 saat mesafede, bozkırın ortasında. Ama bozkıra hayat veren yolunu izini tüm alt yapısını kendi yapan, kar köy yollarını kapadığında "Köy Hizmetleri", köy okulları ihtiyaçlarında "Milli Eğitim Müdürlüğü" olan, üretimiyle yıllarca ülkeye döviz kazandıran kendi halinde küçük bir maden. Hayatının son 25 yılını bu madene adanmış Maden Müdürü ile yıllanmış personeli ile o coğrafyanın doğal bir parçası olmuş bir maden. Teröristler saldırınca devlet tarafından personeli ilk silahlandırılan bir maden. Şehit çocuklarının gelecekleri için küçük bir katkıyı kimseden habersizce yapan bir maden. Bölgedeki emeklilerin çoğunun eski işvereni olduğu maden.

Yer dağlık, toprak çorak, göçün tek alternatifi olan maden.

60 yıldır birçok zorluklarla boğuşmakta olan bir maden. Örneğin, yöre insanının fırsatçılığı bunca yıldır çalışanları canından bezdirecek düzeydedir. Ya yol tarlasından geçmektedir, ya fabrika çalışması arıları öldürmektedir, ya da galeri ağzının açılacağı yerin, büyük büyük dedesinin mezarı olma ihtimali vardır. Maden Müdürü kızgınlığını içine atarak, şirketin yönetimine sıkıntıyı yansıtmamaya çalışarak, iyilikle, bazen küçük bazen büyük tavizler vererek çözmeye çalışır. Çözülmediği zaman köylü kapisine çare bulunmayınca, doğrudan cevhere girmek varken, tarlanın 30 metre altından 400 metre yozda galeri sürülür. 2 dönüm arazi 4 yıllık çabadan sonra hazine tarafından ihaleye çıkar. 3.500 TL etmeyen arazi köylü tarafından 35.000 TL'ye satın alınır; madene 100.000 TL'ye satmak için. Maden satın almayınca devlete taksitler ödenemez. Devlet de bırakın adamın teminatını nakde çevirmeyi, ödediği peşinatı da iade eder. 4 yıl sonra aynı arazi bu kez 10.000 TL'ye satın alınır. 4 yıl içindeki verim kaybının tüm ülkenin kaybı olduğunu kimse anlamaz.

Bu madenin bir tek ödenmemiş SGK, vergi, ruhsat harcı, vs. borcu yoktur. Tazminatını alamamış tek bir işçisi yoktur. İhtilafta olduğu tek bir esnaf, hizmet sağlayıcı yoktur.

Tüm üretimini ihraç eder. Yıllardır aynı müşteriye. Çok sağlam bir üretici-müşteri ilişkisi kurulmuştur. Enerji hariç kullandığı kaynakların çoğu yerlidir. Dolayısı ile ihracat içindeki en yüksek katma değer bu (ve benzeri) madenlerden sağlanmaktadır. Giyim ihracatı için bile kumaş vesaire ithal etmek gerekirken maden ihracatı için yapılması gereken ithalat yoktur. Tümü katma değerdir.

Ancak bu madenin bir derdi vardır. Zenginleştirme tesisi Atıklarının bertaraf edilmesi. Bu hem çevre, hem de maliyet kontrolü için madenin birinci önceliğidir. 2006 yılında bu konuda ilk çalışmalara başlanır. Yer tespiti yapılır. 2007'de ilk resmi başvurular yapılır. Ancak Orman'dan izin almak gerekmektedir. Bu tabii hemen olmaz.

Kanun - yönetmelik - mahkeme; yürütmeyi durdurma - Danıştay - yönetmelik - Bakanlık - Müdürlük - hadi biraz bekleyin - 2/3 aya kadar hal olur merak etmeyin - hele şu seçim bir bitsin - durun yeni kaymakam gelecek, o çözer - yönetmelik yine değişir - yine itiraz - yine Danıştay - yeni kanun - yeni Bakan - yeni Genel Müdürlük - Bakanlıklar birleşti - Bakanlıklar bölündü...

2011 Ağustos ayına gelinir. Her şey tamam. İlk kazma vurulur. Hadi hayırlısı.

Devletin bir kurumundan bir şikâyet. Burada vahşi depolama yapılıyor. Peki, ne olacak?

Yazın cezayı, kapatın gitsin. Ne zaman? HEMEN. Nasıl hemen? Yani bugün? YANİ BU KADAR BASİT. Dile kolay 60 yıl, kapatın gitsin!

160 işçi? Yurtdışı ihracat bağlantıları? Stoktaki ham cevherler? Hammaddeler? Olmaz, sağlık tehdidi var. Hemen kapanacak ve de ceza ödenecek. Bu maden 60 yıldır burada, kimseye bir şey olmadı. Oysa devlet gördüğü ilk eksiklikte zaman tanımaksızın, uyarı vermeksizin, sanki burası yepyeni bir işyeri imiş gibi madeni kapattı. Hiç değilse işimiz bitene kadar bize süre verin. Olmaz, yönetmelik - kanun - şikâyet - analiz - teftiş - sorumluluk - devlet. Biz de sizin kadar üzgünüz ama elimizden bir şey gelmiyor. Çalışamazsınız.

İşçilere geçici çıkış verildi; tüm tazminatları eksiksiz ödendi. İşçiler açıkta, esnaf en büyük müşterisini kaybetti. Neyse fazla sürmeyecek.

Öyle mi?

İnşaat başladı. O günden bu yana mevzuat kaç kere değişti; artık saymak mümkün değil. İlk mevzuata göre yaptığımız sonrakine göre eksik. Hadi bir daha. Şu konuda danışman firma tutmanız lazım. Aylık en az tutar oda tarafından belirlenmiş – altına inemezsiniz. O konudaki danışman firmaların sayısı bir elin parmakları kadar çünkü taşımaları gereken çok özel şartlar var. Tamam tutalım. Bir de şu konuda uzman raporu lazım. Tamam, onun da yaptıralım. Zemin etüdü yapmanız lazım. Tamam onu da yaptıralım. Ama o etüd bir şeyi değiştirmiyor – neticesini kullanmayacağız, olsun mevzuata göre yapmak zorundasınız; dosyanızda durmalı. Köylü fırsat bu fırsat, yahu şuradan geçen yol benim tarlamdan geçiyor; geçirmem sizi. Bu benim hakkım. İstersen mahkemeye git, evet bir 4 yıl daha.

Neyse, bu iş hâlâ sürüyor. Bu yaz da geldi geçti.

Maden kapalı, işçiler işsiz, esnaf bekliyor, yılların müşterisi artık malımı başka yerden tedarik etmiş, 2013 için de

anlaşmaya yanaşmıyor, her bitti dediğimizde ne tür yeni mevzuat veya uygulama ile karşılaşacağı şüpheli, şirketin maddi durumu zora giriyor, eğer çalışma yeniden başlarsa nasıl finansman kaynağı bulacağı şüpheli; bankalar bu kadar riskli bir işkoluna kredi vermekte çok çekimserler.

Öte yandan, ruhsat harcı, devlet hakkı, köy hakkı, çevre teminatı ödemeye devam. İşletme durduruluyor ama harçlar vergiler teminatlar devam. Bari onları almasanız demek geliyor insanın içinden.

Vergi ödeniyor yolumuz yapılsın diye, ama yolu zaten madenci yapıyor. Çevre teminatı ödeniyor. Denetleyip yol göstereceğine kapatarak işin kolayını bulmuş.

“Okullar olmasa maarifi yönetmek ne kadar kolay olacaktı” diyen maarif nazırı gibi. Hiç maden ve sanayi olmasa hiç çevre sorumuz olmayacaktı. Ama kışın soba yakmak da yasaklanmalı. Ne de olsa karbon salınımı; üşüyen Antalya’da yaşasın.

PENAmaden

www.penamaden.com

Kayaları dize getiren teknolojiler...

- ▶ Havalandırma Fanları ve Aksesuarları
- ▶ Havalandırma Fan Tüp ve Aksesuarları
- ▶ Yeraltı Yükleyici Taşıyıcı Boşaltıcı Makineler (LHD)
- ▶ Maden ve Tünel Islak Şatkirit Makineleri
- ▶ Maden ve Tünel Kamyonları
- ▶ Maden ve Tünel Mikserleri
- ▶ Roadheader Tünel Makineleri
- ▶ Maden ve Tünel Destek Sistemleri
- ▶ Üstten Darbeli Sistemler için Kaya Delici Malzemeler

- ▶ Delik Dibi Sistemler için Kaya Delici Malzemeler
- ▶ Twinheader Kazıcı Ataçmanlar
- ▶ Konveyör Sistemleri
- ▶ Değirmen Bilyaları
- ▶ Jeoteknik Ölçüm ve İzleme Sistemleri

Merkez Ofis

Koza Sokak No: 59 GOP 06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 443 00 70 Faks: +90 312 443 00 69

Ankara Servis

İvedik Organize Sanayi Bölgesi 648. Sokak 6 06370 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 394 62 64 Faks: +90 312 394 62 67

İstanbul Ofis

Hekimata caddesi No: 53 Emirgan Sanyer 34467 İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 323 56 90 Faks: +90 212 323 68 57

İstanbul Servis

İSTOÇ 2. Ada 122 İkitelli 34552 İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 659 76 20 Faks: +90 212 659 76 30

Toprak Kirliliği Mevzuatı İle İlgili Gelişmeler

TMD Çevre Birimi

Katı yer kabuğunun, uzun zaman içerisinde belirli özellikler kazanarak en üst kısmını saran, dinamik ve kompleks bir yapıya sahip olan, toprak, yaşayan doğal bir kaynaktır.

Toprak, kayaların ve organik maddelerin çeşitli derecedeki ayrışma ürünlerinden meydana gelen, içinde geniş bir canlılar topluluğunu barındırır, bitkilere durak yeri ve besin kaynağı sağlar.

Yapılan arkeolojik çalışmalar, toprağın ilk insanlar tarafından bitki yetiştirmek amacıyla kullanılmasının Milattan en az 8000 yıl önce başladığına işaret etmektedir. Uzun süre herhangi bir madde ilavesi yapılmaksızın kullanılan toprağa sulama ve daha sonra da gübreleme uygulanarak verimlilik artışı sağlanmıştır. Yine yapılan arkeolojik kazılar gösteriyor ki, eski çağlarda günlük yaşam için gerekli ilk ev ve mutfak gereçleri topraktan yapılmıştır. Günümüz koşullarında bitkisel üretim için hala vazgeçilmez bir yetiştirme ortamı olarak kullanılan toprak,

endüstri ve buna bağlı olarak da ülkelerin ekonomisi açısından büyük bir hammadde kaynağı önemine sahiptir. Madencilik faaliyetlerinin yapı taşı ve hammaddesini oluşturan toprak günümüzde birçok endüstri alanının temel hammadde kaynağını da oluşturmaktadır. Gün geçtikçe artan nüfus ve buna bağlı olarak da toprağın ekonomik değeri artmaktadır.

ABD'de ve AVRUPA'DA TOPRAK KİRLİLİĞİ

Toprağın insan yaşamındaki yeri göz önüne alındığında, toprak kirliliği en az su ve hava kirliliği kadar önem kazanmaktadır. Günümüze bakıldığında; Avrupa, Amerika ve ülkemizde çevre koruma mevzuatının ve yapılan araştırmaların hava ve su kirliliği üzerine yoğunlaştığı; ancak, toprak kirliliğinin son yıllarda önem kazanmaya başladığı görülmektedir. Öncelikle çölleşme ile mücadele ve sonrasında toprak kirliliğinin önlenmesi üzerine olan çalışmaların 2000'li yıllara gelindiğinde "kirletilmiş sahalardan temizlenmesi" üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Avrupa Birliği'nde "Çevresel Sorumluluk Direktifi" (2004/35/EC) ve diğer atık çerçeve direktifleri ile Toprak kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü sağlanırken, kapsamlı bir düzenlemenin eksikliği nedeni ile 22 Eylül 2006 yılında Avrupa Toplulukları Komisyonu tarafından Tematik Toprak Koruma Stratejisi (Thematic Strategy for Soil Protection) yayımlanmış bulunmaktadır.

Bu strateji planı 3 kısımdan oluşmaktadır:

- * “Communication” document (COM(2006)231) (“İletişim” dökümanı)
- * Impact Assessment (SEC(2006)620) (Etki Değerlendirmesi)
- * Proposal for Soil Framework Directive (COM(2006)232) (Taslak Toprak Çerçeve Direktifi)

2006 yılında yayımlanan “Taslak Toprak Çerçeve Direktifi” üzerine tartışmalar halen sürmektedir. Taslak direktifin hazırlanmasından sonra geçen 6 yıla rağmen taslak haliyle kalmasındaki en önemli etken elbette ki bu direktifin uygulanabilirliği hususundaki zorluklardır. Uygulama zorluklarının temelinde, kirliliğin tespiti için gerekli analizler ve parametrelerin çeşitliliği ve temizleme kriterleri (Ne kadar

Temiz, Temizdir?) ve temizleme yöntemleri gelmektedir.

Araştırmalar, bir ülkenin endüstrileşme derecesi ve kimyasal madde kullanımındaki yoğunluk ile toprak kirlilik seviyesinin doğrudan ilgili olduğunu göstermektedir. Kirleticiler için AB ülkelerinde 3 farklı kategori geliştirilmiştir;

Rio Declaration (Rio Deklarasyonu)	United Nations	3-14 Haziran 1992	Uluslararası anlaşmalarla Küresel çevre ve kalkınma sisteminin bütünlüğünü koruma
The United Nations Convention to Combat Desertification (Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi)	United Nations	17 Haziran 1994	Ulusal eylem programları aracılığıyla kuraklığın etkilerini hafifletme ve çölleşme ile mücadelede uluslararası işbirliği ve ortaklık ile desteklenen uzun vadeli stratejilere dayalı sözleşme.
		26.12.1996	Çölleşme sorunları üzerine uluslararası imzalanan ilk ve tek yasal çerçeve.
Towards a thematic strategy for Soil protection (Tematik Toprak Koruma Stratejisine doğru)	Commision of European Communities	16.04.2002	Avrupa Komisyonu’nun altıncı eylem planı toprak kirliliği ve erozyona karşı korunmasını hedefleyen ve toprak koruma için bir tematik stratejiyi tanıtır.
Environmental Liability with regard to the prevention and remedying of the environmental damage (Avrupa Birliği Çevresel Sorumluluk Direktifi)	Directive 2004/35/CE of the European Parliament and of the Council	21.04.2004	“Kirliten Öder” ilkesini esas alarak çevresel zararların önlenmesi ve giderilmesini hedefleyen bir çevresel sorumluluk.
Thematic Strategy for Soil Protection (Tematik Toprak Koruma Stratejisi)	Commission of the European Communities COM(2006) 231final	22.09.2006	Toprağın aşınmasını önlemeye, kapasitesini korumaya ve aşınan toprağı iyileştirmeye yönelik hedef ve önlemler getirmekte, bir Çerçeve Toprak Direktifi oluşturulmasını önermektedir.
Proposal for a Directives of Directive of the European parliament and of the Council Establishing a framework for the protection of soil and amending Directive 2004/35/CE (TASLAK Toprak Çerçeve Direktifi)	Commission of the European Communities COM(2006)232 final	22.09.2006	Toprağın korunması ve sürdürülebilir kullanımına ilişkin karar yetkisini üye devletlere bırakmakta, ancak risk taşıyan bölgeleri belirleme ve gerekli önlemleri alma zorunluluğu getirmektedir. Direktif uyarınca, tehlikeli maddelerin toprak kirliliğine neden olduğu bölgeleri tespit etme ve buraları satın alanlara, toprağın durumu hakkında rapor verme şartı getirilmektedir.

<p>The Implementation of the Soil Thematic Strategy and ongoing activities</p> <p>(Toprak Tematik Stratejisinin Uygulanması ve Devam Eden Faaliyetler)</p>	<p>European Commission COM(2012) 46 final</p>	<p>13.02.2012</p>	<p>Tematik strateji planının yayınlanmasından bu yana, strateji çerçevesinde yapılan araştırma ve gelişmeleri içermektedir.</p>
---	---	-------------------	---

TÜRKİYE'DE TOPRAK KİRLİLİĞİ KONUSU İLE İLGİLİ GELİŞMELER

1990'lerde, uluslararası camiada küresel çevrenin korunmasının gerekliliği konusunda görüş birliğine ulaşılmıştır. Bu görüş birliği içerisinde en dikkate değer iklim değişikliği, biyoçeşitlilik ve arazi bozunumu/çölleşme konularına atıf yapan üç küresel sözleşmedir.

mücadele süreci çevre ve sürdürülebilir kalkınma konularının bir parçasıdır. Sözleşme'ye göre çölleşmeye maruz ülkeler arasında yer alan ülkemiz için, geçmiş yıllarda yaşanan kuraklık ve sonuçları düşünüldüğünde, çölleşme ile mücadele büyük bir önem taşımaktadır.

Bu sözleşmeler;

- 1- Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (BMBÇS),
- 2- Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (BMÇMS),
- 3- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesidir (BMİDÇS).

Toprak Kirliliği, toprakların ve kalitesinin korunması açısından çevre koruma yaklaşımları içinde “yadsınamaz önem arz eden” bir konudur. Toprak kirliliği, kaza sonucunda veya iyi olmayan uygulamalar nedeniyle kimyasal maddelerin ve atıkların toprağa karışması sonucu ortaya çıkmakta, doğrudan maruziyetle veya dolaylı olarak su ortama geçerek insan sağlığına, bitki ve hayvanlara olumsuz etkiler yaratabilmektedir; bu nedenle, toprak yönetimi için yasal düzenlemelere gerek vardır. Bu konuda, ülkemizde 31.5.2005 tarihli ve 25831 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği bulunmaktadır.

2010 tarihinde yayımlanan “Rio Sözleşmeleri Kapsamında Türkiye'nin Kapasitesinin Değerlendirilmesi Projesi” ile BMBÇS, BMÇMS ve BMİDÇS'nin Türkiye’de uygulanması için; mevcut ulusal kapasitenin ortaya konması, kapasite ihtiyaçlarının belirlenmesi ve önceliklendirilmesi, üç sözleşme arasındaki kesişen konuların ve sinerji alanlarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Çevre ve Orman Bakanlığı, 2006 yılından itibaren yürütülen bir proje sonucunda, 2009 yılı ortalarında bu konuda hazırlanan yeni bir yönetmelik taslağını hazırlamıştı. Bu taslak incelendiğinde, kapsamın “toprak kirliliğinin önlenmesi”nden ziyade kirlenmiş yerlerin temizlenmesine yönelik olduğu anlaşılmakta idi. Bu taslak üzerindeki aşağıda özetlenen görüşler ve çekinceler Bakanlığa iletilmişti. Ancak, söz konusu yönetmelik, Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik başlığı ile RG: 27605, 8 Haziran 2010 tarihinde yayımlanmış bulunmaktadır. Bu yönetmelik 2005 tarihli 2005 tarihli Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği’ni yürürlükten kaldırmıştır. 2005 tarihli eski yönetmelik “Toprak Kirliliğinin Önlenmesi” ile ilgili iken 2010 tarihli yönetmelik işletmelerin çalışmakta olduğu endüstriyel faaliyet sahalarındaki toprak kalitesini de kapsam içine almaktadır.

Çölleşme; kurak, yarı kurak ve az yağışlı alanlarda iklim değişimleri ve insan aktivitelerinin de dâhil olduğu çeşitli etmenlerin sonucunda oluşan arazi bozunumu olarak tanımlanmaktadır. Arazi bozunumu, arazinin toplumu ve gelişmeyi destekleyen ekosistem fonksiyonları ve hizmetlerini yerine getirmedeki kapasitesinin azalması anlamına gelmektedir. Arazi bozunumuyla ilgili uluslararası endişeler, tepkiler ve görüşler BMÇMS'nin kabulü ile ilgili görüşmelerde sözleşme metnine dâhil edilmiştir. Çölleşme ile

TOPRAK KİRLİLİĞİ VE TÜRKİYE

<p>Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği</p>	<p>Çevre ve Orman Bakanlığı</p>	<p>31.05.2005</p>	<p>Alıcı ortam olarak toprak kirlenmesinin önlenmesi, kirliliğin giderilmesi, arıtma çamurlarının ve kompostun toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde ortaya koymaktadır.</p>
--	---------------------------------	-------------------	--

<p>Toprak Kirliliğinin Kontrolü Ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik</p>	<p>Çevre ve Orman Bakanlığı</p>	<p>08.06.2010</p>	<p>Alıcı ortam olarak toprağın kirlenmesinin önlenmesi, kirlenmenin mevcut olduğu veya olması muhtemel sahaları ve sektörleri tespit etmek, kirlenmiş toprakların ve sahaların temizlenmesi ve izlenmesi esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemektir.</p> <p><i>(Bu yönetmelikle, bir önceki yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak, bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi 08.06.2012 tarihine kadar ertelenmiştir)</i></p>
<p>Toprak Kirliliğinin Kontrolü Ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik</p>	<p>Çevre ve Şehircilik Bakanlığı</p>	<p>14.06.2012</p>	<p>Aynı Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir. “b) Diğer maddeleri 8.6.2013 tarihinde,”</p> <p><i>(Dolayısı ile yönetmeliğin yürürlüğe girmesi bir yıl daha ertelenmiştir)</i></p>

TÜRKİYE MEVZUATI İLE ABD VE AB MEVZUATI KARŞILAŞTIRILMASI:

Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmeliğinin kapsamın genişletilmiş olması, iyi gibi görünse de, söz konusu yönetmelik uygulama açısından gerçekçi yaklaşımları içermemektedir. Bu bağlamda, ABD ve AB ülkelerindeki toprakların ve kalitesinin korunmasına yönelik mevzuat incelendiğinde, işletmelerin çalışmakta olduğu endüstriyel faaliyet sahalarında söz konusu yönetmelik kapsam ve ayrıntısında **ABD ve AB ülkelerinde bu tür genel bir mevzuat uygulamasının bulunmadığı** görülmektedir.

Her ne kadar yönetmelik taslağı için yapılmış olan proje çalışmasının bilimsel değeri yüksek ise de, söz konusu yönetmelik dünyadaki gelişmiş ülkelerdeki uygulamalar açısından karşılaştırıldığında, ülkemizde uygulanabilir nitelikte değildir. Bu nedenledir ki, **ABD ve AB Müktesebatında eşdeğeri bulunmayan 8 Haziran 2010 tarihli bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi yayım tarihinden iki yıl sonraya ertelenmiş ve de 14 Haziran 2012’de yapılan yeni düzenleme ile sadece çevrimiçi sistem uygulamasında sorunlar nedeni ile 1 yıl daha bir erteleme getirilmiştir.**

YÖNETMELİK İLE İLGİLİ OLASI İDARİ VE TEKNİK UYGULAMA SORUNLARI

Bu yönetmelik yürürlüğe konulup uygulanması durumunda denetim yükümlülüğü olan İdareye aşırı (ve hatta çevre koruma açısından gereksiz) iş yükü getirecek, laboratuvar olanaklarının kısıtlı olması (ve hatta yönetmelikte verilen çoğu kimyasalların mevcut tekniklerle yapılan analiz sonuçlarının sorgulanabilir olma niteliği) nedeniyle ortaya çok sayıda hukuki sorun çıkacaktır. ABD’deki son 25 yıllık

uygulamalarda, bu tür bir mevzuatın çevre açısından çok kısıtlı yarar sağladığı anlaşılmıştır. Bu tür bir yönetmeliğin ülkemizdeki çevre koruma çabalarını iyileştirme yerine “bürokratik çıkmaz” a sokma olasılığı bulunmaktadır. Ayrıca, ABD’deki deneyimlerin ışığı altında, bu tür bir yönetmelik uygulamasının (her faaliyet alanının kirlenmiş olma şüphesinden dolayı) toplumda çoğu zaman yersiz tereddüt ve hatta infiale neden olabileceği de dikkate alınmalıdır.

Yönetmeliğin başlığında belirtilen “Toprak Kirliliğinin Kontrolü” konusu, yönetmelik metni ve ilgili rehber dokümanlarla, atık, atık su, ambalaj atıkları, hava kalitesi, vb... türü mevzuat konuları gibi yönetilemeyecek kadar karmaşık bir konudur. **Bu nedenledir ki, AB Komisyonunca dahi, 2004 yılından beri, söz konusu yönetmelik türü bir direktif metni hazırlanamamıştır.**

YÖNETMELİK HAKKINDAKİ GENEL GÖRÜŞLER

Türkiye Madenciler Derneği olarak bu yönetmeliğe ilişkin belirlenen sorunlar ve çözüm önerileri, madencilik faaliyetleri ile ilgili diğer konular ile birlikte ilgili bakanlığa sunulmuştur. Söz konusu yönetmeliğe ilişkin öneriler şunlardır;

1. AB’de Toprak Koruma ile ilgili mevzuat çalışmaları, 2002 yılında hazırlanan bir bilgi notu (Communication-AB Resmi Gazetesinde yayınlanmamış) ile başlamış olup günümüze kadar henüz sonuçlandırılmamış durumdadır. Söz konusu yönetmelik kapsamında bir yasal düzenleme, henüz AB mevzuatında dahi mevcut değildir. 2003 tarihinden itibaren AB’de üzerinde çalışılmakta olan “Soil Directive” taslağında dahi söz konusu yönetmelikteki denetim/takip süreci yoktur.
2. Söz konusu yönetmelik, temel olarak, pratikteki uygulamalarının aşırı hukuki ve ekonomik sorunlar

yaratmış olduğu bilinen, ABD'deki çok özel bir uygulama olan Superfon (Superfund) yasaları için geliştirilmiş yaklaşımların bir derlemesi niteliğindedir. Karşılaşılan uygulama sorunları nedeniyledir ki, bu tür bir mevzuat yaklaşımı, aşağıdaki nedenlerden dolayı, ABD'de dahi sadece "çok önemli derecede kirlenmiş terk edilmiş sahalarda (SUPERFUND sahalarda) için" kullanılmak üzere revize edilmiş (sadeleştirilmiş) bulunmaktadır.

- Aşırı maliyet,
- Hukuki sorunlar,
- Fayda/yarar oranının düşük olması,
- Karmaşıklık nedeniyle geciken çözümlerden dolayı "toplum huzursuzluğu".

3. Yönetmelik sadece endüstri faaliyetlerini kapsamakta ve sanayi dışı kirlilik kaynaklarına ayrıcalık sağlamaktadır ki bu ilke olarak bütüncül çevre koruma kavramına aykırıdır. Bu yönetmelik taslağına göre, ülkemizdeki TÜM endüstri faaliyet alanları (sayıları dört-beş yüz bini aşkın) şüpheli saha niteliğinde olup ülke çapında eşit olarak uygulanması mümkün değildir. Makro düzeyde hesaplanma ile bu yönetmeliğin uygulanması halindeki parasal gereksinim asgari 8 milyar TL (daha gerçekçi bir değer 15 milyar TL) düzeyinde olup, yeterli kapasitede lisanslı atık bertaraf tesislerinin mevcut olmaması nedeni ile de uygulanması mümkün değildir.

4. Yukarıdaki 3. maddede belirtilen sayıdaki sahalarla ilgili olarak, söz konusu yönetmelikteki işlemlerin getireceği Bakanlık teşkilatı ve hukuk sistemimiz üzerindeki idari yükün büyüklüğünün de göz ardı edilmemesi gerekir.

5. Yönetmelik metni ve ilgili rehber dokümanlar, metinsel bütünsellik açısından çok tutarlı niteliktedir; ancak, özellikle her bir toprak numunesi için, yüzü aşkın organik kimyasal maddenin analiz gereksinimi ve kirlilik eşikleri tanımlanmış konsantrasyonları, sadece teorik nitelikli olup ABD ve AB'deki risk değerlendirme uygulamaları açısından geçerli değildir.

6. Söz konusu yönetmelik EK-1'inde listelenen 156 kimyasal içeren "Jenerik Kirlenici Sınır Değerler Listesi" ABD'deki 2000 yılı öncesi dokümanlara aittir. ABD'de dahi bu amaçla ön değerlendirme için seçilen 2005 tarihli kimyasallar listesi sadece 24 kimyasalı içermektedir. Yönetmeliğin EK-1'inde listelenen kimyasalların analizi ve de kirlilik tanımı için seçilen konsantrasyonlar "akademik/teorik" değerler olup, ayrıntılı incelendiğinde, yapılan varsayımların gerçekçi olmadığı görülebilir. Her bir sahadan alınacak numunelerin tüm bu liste için ve listedeki "deteksiyon limitlerinde" analizini istemek gerçekçi değildir. Bu tür bir uygulama ABD'de dahi (çok özel projeler haricinde) yapılmamaktadır. Ülkemizde uygulanabilirliği imkânsıza çok yakındır.

7. Söz konusu yönetmeliğin yayımlanma öncesinde AB üyesi ülkelerin görüşlerinin de alınmasında ve de AB'deki ilgili Direktifin yayımlanmasını beklemekte yarar bulunmaktaydı. Söz konusu yönetmeliğin 40 ve 41. maddelerine göre:

8• 31.5.2005 tarihli ve 25831 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

• Dolayısıyla ile hâlihazırda "Toprak Kirliliğinin Kontrolü" ile ilgili herhangi bir yönetmelik yürürlükte değildir. Bu

yönetmeliğe atıf yapılan diğer yönetmeliklerin hukuki geçerliliği, hukuk tekniği açısından, sorunlu hale gelmiş bulunmaktadır.

OLASI YÖNETMELİK REVİZYONLARI İÇİN GÖRÜŞLER VE ÖNERİLER:

Risk değerlendirmesi, saha karakterizasyonu ve iyileştirme sistemleri ile ilgili kriterler akademik temeli çok kuvvetli ama pratikte uygulanması zor (hatta bazen imkânsız) koşullar getirmesi ve aşırı ve gereksiz maliyetlere neden olunması söz konusudur.

Söz konusu yönetmeliğin uygulanabilirliği açısından, olası revizyonlarda irdelenmesinde yarar görülen hususlar aşağıda özetlenmektedir:

1) Sahipsiz sahalarda sorumluluğu Devletin olacağına göre bunu kimin denetleyeceği ve bu sahalarda iyileştirilmesi ile ilgili fonların nereden sağlanacağı çok önemli bir konudur. Bu yönetmeliğin getireceği aşırı maliyetlerin analiz edilmesinde yarar görülmektedir.

2) Risk değerlendirme kriterleri ABD standartları üzerine birebir inşa edilmiştir. Bu konunun AB Direktiflerindeki risk değerlendirme kriterlerine uyum açısından irdelenmesinde yarar görülmektedir.

3) Yönetmelik çalışmasında toksikoloji uzmanlarının yer almaması nedeniyle, ileride Sağlık Bakanlığı yetkilileri ve olası dava konularında problem yaratması kuvvetle muhtemeldir. Dolayısıyla, Yönetmelik revizyon çalışmalarının toksikologların da katılacağı, daha geniş bir çalışma grubu ile yapılmasında yarar görülmektedir.

4) Yukarıda belirtilen görüş ve gerekçelerde vurgulandığı üzere, uygulanabilirlik sorunlarının büyüklüğü ve fayda/yarar ilişkisinin sorgulanabilirliği nedeni ile ve ülkemiz çevre koruma çabalarına katkısının çok sınırlı olacağı görüşümüzden de hareketle, söz konusu yönetmeliğin, **AB mevzuatındaki gelişmeler sonuçlanıncaya kadar, yürürlüğe konulmamasında yarar görülmektedir.**

SON DURUM

8 Haziran 2012, Cuma günü İstanbul Sanayi Odası (İSO) Ana Bina Toplantı Salonunda, İSO Çevre İhtisas Kurulu üyeleri ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Toprak Kirliliği Kontrolü Şube Müdürlüğü'nden Çevre Mühendisi Gökhan Öktem ile Biyolog Mehmet Sinan Günhan katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda "Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalarda Dair Yönetmelik" hakkında bilgi alış veriş yapılmıştır.

Toplantıda, bu yönetmeliğin yürürlüğe girişinin, bilgi işlem altyapısının hala geliştirilmekte olması ve diğer idari nedenlerle, bir yıl daha ertelenmesinin söz konusu olduğu belirtilmiştir. Ancak, bu yönetmeliğin online sisteme geçişinin bir yıl süreyle ertelenmesi halinde dahi faaliyet sahiplerinin faaliyet ön bilgi formu doldurma yükümlülüğünü kaldırılmakta olup, faaliyet sahipleri, ilgili yönetmelik maddesi gereğince yürürlük tarihi itibarı ile 3 ay içerisinde (08.09.2012 tarihine kadar) bu formu doldurup İl Müdürlükleri'ne yollamak durumundadırlar.

Bakanlık temsilcilerinin belirttiklerine göre, çevrimiçi doldurulan Faaliyet Ön Bilgi Formu ile kullanılacak otomatik puanlama sistemi ile faaliyet alanının şüpheli saha olup olmadığı belirlenecektir. Şüpheli olarak görülen sahalarda, alanında uzman kişiler tarafından denetime tabi tutulacaktır. Denetim sonucu faaliyet şüpheli listesinden çıkarılabilir ya da şüpheli listesinde kalıp incelemeye tabi tutulacaktır.

Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar Yönetim Sistemi Projesi Bilgi Sistemi deneme amacıyla kullanıma açılmıştır. Kirlenmiş saha bilgi sistemine www.kirlitoprak.cevreorman.gov.tr adresinden ulaşılabilmektedir.

Sahanın kirlilik derecesini belirlemek için, faaliyet yapılan sahadan ve bu saha yakınından örnekler alınarak analiz yapılacak olup faaliyet sahasına yakın noktalardan alınan örnekler baz numune olarak kabul edilerek, faaliyet sahasının durumu bu baz örneklerle göre belirlenecektir. Bu analizler yeterlilik alan firmalar tarafından yapılarak değerlendirilecektir.

Her sahada bulunan toprak yapısının mevcut içeriğinin, oluşumunun farklı olması ve daha önceden başka bir faaliyet sonucu kirlenmiş olan bir toprak, referans noktası seçileceği belirtilmektedir. Bu durumda kirlilikler aynı koşullarda değerlendirilemeyecektir. Ayrıca bu yönetmelik kapsamında şüpheli olarak belirlenen sahanın analizinin yapılabilmesi için Türkiye’de şu an sadece tek bir kuruluşun yetki almış olduğu belirtilmektedir. Bu tür bir altyapı ile tüm sektörleri kapsayan bu yönetmeliğin getirisi olan analizleri karşılayamayacağı açıkça görülmektedir.

Yönetmeliğe bakıldığında, her faaliyet sahibi, yeni bir sahada çalışmaya başlamadan önce, sahanın toprak analizini yaptırarak daha sonra çıkabilecek yasal yaptırımların önüne geçmesi gerekmektedir. Yeni bir sahada faaliyete başlayacak firma, sahanın kirlilik durumunu analiz ettirerek faaliyet öncesi durumu belirlemesi gerekmektedir. Aksi halde faaliyete başladıktan sonra sahanın faaliyet öncesi kirliliğinin kendi faaliyetinden kaynaklı olup olmadığını belirlememesi halinde kirlenici kaynağı olarak sahayı temizlemesi gerekecektir. Şuan ki sahanın kirlilik seviyesini ya da kirlilik kaynağını tespit edebilecek tam donanımlı yetkili bir laboratuvar bulunmazken, geriye dönük analizlerin nasıl yapılacağı ve faaliyet sahibinin neden olmadığı bu kirliliği nasıl kanıtlayabileceği öne çıkan diğer önemli bir sorundur.

Bu yönetmelik değerlendirme kriterlerine bakıldığında, neredeyse her faaliyet alanı, şüpheli sahalarda listesinde

yer alacaktır. Özellikle mevzuata uygun olarak faaliyetini sürdüren birçok kuruluşlar için bu tür “teknik açıdan şüphelik durumları”nın büyük prestij kayıplarına neden olması muhtemeldir. Geçici Depolama alanları ile ilgili olarak da İl Müdürlükleri uygulamayı teşvik etmeye çalışırken, bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle geçici depolama alanlarının bulunduğu sahalarda doğrudan şüpheli sahalarda listesine dâhil edilmektedir. Konuyla ilgili sorulara Bakanlık Yetkililerin cevabı “Faaliyetin yapıldığı sahanın şüpheli saha olmasının kirlenmiş saha olduğu anlamına gelmediği, yapılacak denetimlerle bunun belirleneceği” yönünde olmuştur.

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 14.06.2012 tarihli ve 28323 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yeni düzenleme ile Yönetmeliğin 41. maddesinde yer alan iki yıllık geçiş süresi bir yıl daha uzatılmıştır.

Doğrudan saha üzerinde yürütülen madencilik faaliyetleri, söz konusu yönetmelik ve uygulamalar nedeniyle ilerleyen zamanlarda belki de diğer sektörler arasında en çok etkileneni olacaktır. Toprak kirliliğine yönelik mevzuatın, diğer ülkelerdeki madencilik sektörü faaliyetlerine özgü teknik koşullar ve uygulamalar da göz önüne alınarak, ülke ekonomisine büyük katkılar sağlayan Türkiye madenciliğinin çevreye duyarlı gelişme çabalarını destekleyici şekilde düzenlenmesinde yarar görülmektedir.

Kaynaklar

* Dr. Caner Zambak “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - ÇED ve Madencilik Sempozyumu” Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Ocak 2012, Antalya

* Prof. Dr. İsmail Toröz, “Toprak Kirlenmesi”, Çevre Görevlisi Eğitim Programı, 12.12.2009, Antalya.

Kurumsal web sayfaları:

- * EUR-Lex, European Union law: <http://eur-lex.europa.eu>
- * The European Commission: <http://ec.europa.eu>
- * The Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA): <http://www.defra.gov.uk/>
- * United States Environmental Protection Agency: <http://www.epa.gov>

**MADEN UYGARLIĞIN TEMELİDİR
VAZGEÇİLEMEZ!**

REMAS

- Kuru veya Yaş Öğütme Sistemleri
- Çubuklu veya Bilyalı Değirmenler
- Kurutucular
- Seperatörler
- Motorlu / Motorsuz Redüktörler
- Özel Üretim Dişli Kutuları
- Hareket Aktarma Elemanları

REMAS REDÜKTÖR VE MAKİNA SANAYİİ A.Ş.

Tepeören Köyü 34959 Tuzla / İstanbul

www.remas.com.tr

Tel: (0-216) 304 13 60 (Pbx) Fax: (0-216) 304 13 68 remas@remas.com.tr

Maden Sevk ve Üretimine İlişkin Suçlar

Prof. Dr. MUSTAFA TOPALOĞLU
Avukat-YMM

Devlet hakkının alınabilmesi ve ruhsat sahasından yapılan üretimin kontrolü için 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12.maddesinde üretilen her türlü madenin sevk fişi ile nakledilmesi zorunluluğu getirilmiştir. MİGEM, bu suretle söz konusu maden ruhsat sahasından ne kadar üretim yapıldığını saptama olanağına kavuşmaktadır. Sevk fişlerinden alınacak Devlet hakkı tutarı kolaylıkla hesaplanabilmektedir.

Bundan başka, sevk fişleri MİGEM tarafından maden ruhsat sahibini de kontrol altında tutma olanağı vermektedir. Zira sevk fişi olmadan üretim yapılamadığından, ruhsat sahibinin sevk fişi elinden alınmakla veya sevk fişi talebi reddedilmekle maden ruhsat sahasında üretim yapılması da önlenabilmektedir.

Bu düşünceyle 1985 yılında yürürlüğe giren 3213 sayılı Maden Kanunu'nda sevk ve kantar fişi olmadan maden üretimi ağır para cezası gerektiren bir suç olarak öngörülmüştü. Yine 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12.maddesinde maden kaçakçılığı dediğimiz maden hakkı olmadan maden üretimi de aynı hukuki sonuca bağlanmıştı. 5177 ve daha sonra 5995 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle sevk fişi olmadan maden üretimi daha bağımsız ve özel düzenlemeye kavuşturulmuş, adli para cezası da idari para cezasına dönüştürülmüştür.

Her türlü maden sevkinin MİGEM veya il özel idarelerinden alınmış sevk fişi ile yapılması yasal zorunluluktur. Ancak sevk fişinin kullanılması her olayda sevkiyatın usulüne uygun olduğunu göstermez. Ayrıca sevk fişi hangi işletme izni sınırları içindeki maden için verilmişse oradan üretilen maden cevherin naklinde kullanılmalıdır. Yukarıda belirtildiği gibi, sevk fişi Maliye Bakanlığından alınan taşıma irsaliyesi yerine geçmekte ise de, tersi durum geçerli değildir. Sevk fişi kesmeden taşıma irsaliyesi ile maden nakli hukuka uygun bir yöntem değildir.

3213 sayılı Maden Kanununun 12. maddesinde, Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 51 ve devamı maddelerinde ve Maden Kanununun I(a) Grubu Madenleri ile İlgili Uygulama Yönetmeliği'nin 16 ve devamı maddelerinde usulsüz maden sevkiyatı halleri ayrı ayrı gösterilmiştir.

5995 Sayılı Kanunla sevk fişi olmadan maden sevkiyatı ile ruhsatsız maden üretimi ayrı bir suç olarak öngörülmüştür. Sevk fişi olmadan maden sevkiyatı suçunun faili, hem ruhsatsız üretimde bulunan kişi olabileceği gibi, ruhsat sahibi de olabilir. Bu suçun maddi unsuru sevk fişi olmadan maden sevkiyatının yetkili makamlar tarafından suçüstü yapılarak tespit edilmesidir. Ancak yönetmelikte bu suç açısından ruhsat sahibi ile ruhsatsız üretimde bulunan kişi arasında el koyma açısından bir fark yaratılmıştır. Buna göre, ruhsatsız olarak üretilen maden sevk edilirken yakalanırsa el konularak

satılmakta iken, ruhsat sahibinin sevk fişi olmadan sevk ettiği veya ettirdiği madenin yakalanması halinde ruhsat sahibine iade edilmektedir (Yönetmelik m.51/1).

Yönetmeliğinin 47.maddesinde izinsiz üretilmiş madenin sevk edildiğini tespit etme görevini MİGEM, mülki idare amirlikleri veya il özel idareleri yetkilendireceği kişilere bırakılmıştır. Uygulamada söz konusu tespit işlemi daha çok Jandarma Çevre Koruma Timleri tarafından yerine getirilmektedir.

Mülki idare amirlikleri veya il özel idareleri Madenin nakliyesi esnasında sevk fişi olmaksızın maden sevk edildiğini tespit ederlerse durumu bir tutanağa geçirerek, sevk edilen madene el koyarlar. Bu tutanakta üretimin yapıldığı yer, taşımada kullanılan araç plakası, aracı kullanan kişi, sevk edilen madenin cinsi ve tartılması mümkün ise miktarı veya tartılması mümkün değilse yaklaşık miktarı gibi bilgiler yer alır. Söz konusu madeni üreten veya sevkiyatını sağlayan özel veya tüzel kişiye, el konulan madenin ocak başı satış bedelinin beş katı tutarında idari para cezası verilir.

Yönetmelikte sevk fişinin eksik ya da hatalı düzenlenmesi sevk fişsiz maden sevkiyatı ile bir tutulmuştur. Buna göre, sevk fişi üzerinde yer alan bilgilerden madenin miktarı, sevkiyat tarihi, ruhsat numarası, madenin cinsi, güzergâh ve araç plakasının eksik doldurulduğunun tespit edilmesi halinde sevk fişsiz sevkiyat hakkındaki işlemler uygulanır (Yönetmelik m.51/2). Bir tepki olarak getirilen bu hüküm, Kanunda açıkça “sevk fişi olmadan maden sevk edildiği” denildiği için kanuna aykırıdır. Dolayısıyla yönetmelikle suçun unsurları belirtilemeyeceği ya da genişletilemeyeceği için hukuka da aykırıdır.

RUHSATSIZ MADEN ÜRETİMİ SUÇU

5177 sayılı Kanun ve Yönetmeliğinde ruhsat veya işletme izni olmadan üretim yaptırma bağlanırken 5995 sayılı Kanun’da ve Yönetmelikte ruhsat olmadan üretim kesin olarak yasaklanmakta işletme izni olmadan üretimde ise düzeltme olanağı getirilmektedir.

Yönetmeliğe göre, mülki amirin yetkilendireceği kişiler ruhsatsız yada başkasına ait ruhsat alanı içerisinde maden üretildiğini bir tutanakla tespit edeceklerdir. Bu tutanakta, üretimin yapıldığı yer, üretimi yapan kişinin adı ve adresi, sevk edilen madenin cins ve miktarı

belirtilecektir. Ruhsatsız veya başkasının ruhsat alanında üretilen madene mülki idare amirliğince el koyulacaktır. Bu fiili işleyen kişilere el konulan ve/veya el konulma imkânı ortadan kalkmış olan tüm madenin, kısacası usulsüz üretilmiş tüm madenin ocak başı satış bedelinin üç katı tutarında idari para cezası uygulanır (Yönetmelik 53/1). Bu suretle ruhsatsız maden üretimi suçuna uygulanacak idari para cezasının miktarı beş kattan üç kata düşmüştür.

Görüldüğü gibi, sevk fişi olmadan maden sevkiyatı suçuna suç konusu madenin beş katı idari para cezası uygulanırken, ruhsatsız maden üretimi suçuna üç kat idari para cezası öngörülmektedir. Bu iki suçun maddi unsur açısından farkı ise, sevk fişinin suçüstü olup olmamasıdır. Sevk fişi olmadan maden sevki suçunda maden sevk halindeyken yetkili makamlar tarafından tespit söz konusudur. Ruhsatsız maden üretimi suçunda ise, sevk edilme veya sevk sırasında yakalanma unsuru bulunmamaktadır. Bunun yerine ruhsatı olmadan maden üretiminde bulunduğu tespit gereklidir. Bu tespit, henüz sevk edilmeden ruhsatsız üretim sonucu elde edilen madenin ocakta istiflendiği yerde yapılabileceği gibi, sevk fiili tamamlandıktan sonra ocakta da yapılabilir.

2010 Yönetmeliğinde ruhsat alanında ruhsat grubu dışında üretim yapılması da ruhsat olmadan üretim veya usulsüz maden üretimi olarak nitelendirilmiştir. Yönetmeliğin 53/2. maddesine göre, ruhsat alanında ruhsat grubu dışında üretim yapıldığının tespiti halinde faaliyetler durdurularak üretilen madene mülki idare amirliklerince el konulur. Bu şekilde usulsüz üretimde bulunan kişiye usulsüz üretmiş olduğu tüm madenin, ocak başı satış bedelinin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır. Bu şekilde 2005 yılında üç kat olan idari para cezası iki kata düşürülerek cezada hafifletilme yoluna gidilmiştir. Ayrıca, usulsüz üreteceği madenin dışında idare tarafından tespit ve denetim yapılmadan önce başka bir gruptan ruhsat alan kötü niyetli kişilere Yönetmeliğin 53/1 maddesine göre üç kat değil, 53/2.maddeye göre iki kat idari para cezası uygulanabilecektir.

Bunun yanında yetkili makamların yapacağı ruhsatsız faaliyette bulunduğuna yönelik tespit ve denetimlerden sonra tespit ve denetim yapılan alanı kapsayacak şekilde ruhsat alınsa da üç kat idari para cezası alınacağı öngörülmüştür (Yönetmelik m.53/7).

Yönetmelikte, yapılan üretimin zaruri neticesi sonucunda aynı veya farklı grupta üretilen madenler için sevkiyat yapılmamış ve bu tür madenler sahada bulunuyorsa herhangi bir ceza hükmü uygulanmaz (Yönetmelik m.53/4). Burada suçun oluşumu için sevk edilme unsurunun aranması son derece yerinde olmuştur.

Arama dönemi üretim izni veya işletme izni olmadan ruhsatın ait olduğu grupta maden üretimi yapıldığının tespit edilmesi durumunda, gerekli izinler alınmaya kadar ruhsat sahasındaki üretim faaliyetleri durdurularak teminat irat kaydedilir. Bu kapsamda üretilen madenin beyan süresi geçmiş ise ödenmesi gereken Devlet hakkına ilave olarak bildirilmeyen miktar için hesaplanacak Devlet hakkının on katı tutarında idari para cezası verilir. Ayrıca bu fiil haksız yere hak iktisabı kapsamında yapılmış fiil sayılarak Kanunun 10 uncu maddesinin haksız yere hak iktisabı kapsamında işlem tesis edilir. Beyan etme süresinin bulunması halinde ise faaliyet durdurularak teminat irat kaydedilir. (Yönetmelik m.53/5).

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 17.maddesinde, arama ruhsat aşamasında maden üretimi ile ilgili olarak "Arama döneminde teknolojik araştırma, geliştirme, pilot çalışmalar ve pazar araştırmaları yapmak üzere arama faaliyet raporu ile birlikte müracaat eden ruhsat sahibine, Genel Müdürlükçe görünür rezervin %10'una kadar maden üretim ve satış izni verilebilir.

Bu fıkraya aykırı üretim ve satış yapanlar hakkında 10'uncu maddeye göre işlem yapılır." hükmü yer almaktadır. Aynı hüküm Yönetmeliğinin 21.maddesinde de tekrarlanmıştır. Buna göre, üretim yapmak isteyen arama ruhsat sahipleri MİGEM'den üretim ve satış izni almaları gerekmektedir.

Böyle bir izin almadan arama ruhsat sahasından üretim ve satış yapan ruhsat sahipleri ve katılımı olmuşsa teknik elemanlar hakkında 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 10.maddesindeki gerçek ve yanıltıcı beyanda bulunmaya ilişkin yaptırımlar uygulanacaktır.

Buna karşılık, arama ruhsat dönemi faaliyetleri ve/veya işletmeye yönelik hazırlık çalışmaları esnasında faaliyetlerin zorunlu neticesi olarak üretilen madenlere, bu madenlerin sevk edilmemesi ve MİGEM'e üretilen madenin cinsinin ve miktarının bildirilmesi kaydıyla Kanunun 12'nci maddesi kapsamında bir yaptırım uygulanmaz. Ancak, bu bildirim MİGEM'e süresi içerisinde yapılmaması durumunda Kanunun 12'nci maddesi kapsamında işlem yapılarak Devlet hakkının 10 katı tutarında idari para cezası verilir. (Yönetmelik m.53/8)

Maden hukukunun en karmaşık sorunlarından biri de ruhsatların birbirine girmesi ya da eski deyimle tedahülüdür. Bu konuda 5177 sayılı Kanunda açık bir hüküm yer almamakla birlikte 2005 Yönetmeliği'nin ruhsat sınırında üretim başlıklı 43.maddesinde orijinal bir düzenleme getirilmişti. Ancak 2010 yönetmeliğinde ruhsat sınırında yapılan üretimle ilgili bir hüküm getirilmemiştir. Aslında getirilmemesi de isabetli olmuştur. Zira kendi ruhsat sınırı ve ruhsat grubu dışında yapılan her üretim, ruhsatsız maden üretimidir. Ruhsatsız maden üretiminin ruhsat sınırının hemen dışında veya uzak bir yerde yapılması arasında bir fark olmaması gerekir.

ÜRETİM VE SEVKİYATIN BİLDİRİLMEMESİ SUÇU

5177 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce MİGEM elemanlarının maden sahalarında yaptıkları denetim sonucu bildirimde bulunmayan maden üretimi tespit ettiklerinde çok ağır sonuçlar ortaya çıkıyordu. 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12.maddesinin değişiklikten önceki metni, bu tür olaylarda eksik bildirildiği tespit edilen maden üretiminin beş katı ağır para cezası uygulanmasına imkân veriyordu. Adaletsiz sonuçlar ortaya çıkaran ve kamu vicdanını rahatsız eden bu durumun ortadan kaldırılması için 5177/5995 sayılı Kanunlarda ve ilgili yönetmeliklerde özel düzenlemeler yapılmıştır.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12.maddesinde "denetim, inceleme ve ölçümler sonucunda, yaptığı üretim ve sevkiyatı bildirmedeği veya eksik bildirdiği tespit edilen ruhsat sahiplerine, ödenmesi gereken Devlet hakkına ilaveten bildirilmeyen miktar için hesaplanacak Devlet hakkının on katı tutarında idari para cezası verilir" hükmü getirilmiştir. Aynı hüküm Maden Uygulama Yönetmeliğinin

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12.maddesinde "denetim, inceleme ve ölçümler sonucunda, yaptığı üretim ve sevkiyatı bildirmedeği veya eksik bildirdiği tespit edilen ruhsat sahiplerine, ödenmesi gereken Devlet hakkına ilaveten bildirilmeyen miktar için hesaplanacak Devlet hakkının on katı tutarında idari para cezası verilir" hükmü getirilmiştir.

52.maddesinde ve I(a) Grubu Yönetmeliğinin 17 . m a d d e s i n d e tekrarlanmıştır. Buna göre eksik bildirildiği tespit edilen Devlet hakkının kendisi de dâhil olmak üzere toplam 11 kat Devlet hakkı, idari para cezası olarak alınmaktadır. Zaten on kat Devlet hakkı cezalı olarak alındığı için ayrıca ödenmesi gereken Devlet hakkına gecikme cezası uygulanamayacağı görüşündeyim. Ayrıca, Yönetmeliğe göre, üretim ve sevkiyatın bildirilmemesi fiili haksız yere hak iktisabı kapsamında yapılmış fiil sayılarak Kanunun 10 uncu maddesi kapsamında işlem tesis edilir.

KÖYLERDE TİCARİ AMAÇ TAŞIMAYAN ÜRETİM İZİNİ ALMAMA VE İZİNİ KÖTÜYE KULLANMA SUÇLARI

Belediye sınırları dışındaki köylerde yaşayan köylüler, kendi köy sınırları içinde ev, avlu, tarla sınırları, yol ve köyün ortak olarak kullandığı ibadethane, yol, okul, mezarlık, çeşme, köy odası yapılması gibi ticari amaç taşımayan işlerde kullanılmak üzere gerekli yapı hammaddesini temin etmek için ilgili muhtarlıktan izin alabilirler.

Köy sınırları içinde de olsa özel mülkiyete tabi alanlarda üretimin yapılacağı yerin mülk sahibinin izin almadan ticari amaç taşımayan üretim yapılamayacağı açıktır.

Köylerde ticari amaç taşımayan üretim izni, köy ihtiyar heyetinin yazılı teklifi üzerine köy muhtarının onayı verilir. Köy muhtarı, verilen izni 15 gün içinde MİGEM'e bildirmek zorundadır.

Üretilmesine izin verilen yapı hammaddeleri, üreten ve izin alan kişinin dışında bir başkası tarafından kullanılamaz ya da bir menfaat

karşılığı takas edilemez, ticari amaç ile satılamaz. Aksi takdirde üretilen madene mülki idare amirliklerince el konulur. Bu kişilere, bu fıkra kapsamında üretilmiş olup el konulan ve el konulma imkânı ortadan kalkmış olan tüm madenin, ocak başı satış bedelinin üç katı tutarında idari para cezası uygulanır. El konulan madenler, mülki idare amirliklerince satılarak bedeli özel idareye aktarılır. (Yönetmelik m.54).

Yönetmeliğe göre, köylülerin ortak ihtiyaçlarında kullanmak için muhtardan izin almaksızın üretim yaptıklarının tespit edilmesi halinde faaliyetleri durdurulur. Bu alanda üretilen hammadde için faaliyeti gerçekleştirene ocak başı satış bedeli kadar idari para cezası uygulanır (Yönetmelik m.54/4). Aslında söz konusu fiil, ruhsatsız maden üretim suçudur. Muhtardan izin alınmadığı için Kanunun 12/Son fıkrası kapsamına da girmemektedir. Dolayısıyla hayırlı bir amaca hizmet etse de söz konusu Yönetmelik hükmünün kanuni dayanağı yoktur.

HAMMADE ÜRETİM İZİNİNE İLİŞKİN SUÇLAR

Hammadde üretim iznine ilişkin özel suç tipleri 5995 sayılı Kanunla öngörülmüştür. Hammadde üretim izin alanından üretilen hammaddenin projede belirtilen amaç dışında kullanıldığının tespit edilmesi halinde, faaliyeti gerçekleştirene amaç dışı kullanılan hammaddenin ocak başı satış bedelinin üç katı tutarında idari para cezası verilir. Yapılan üretimin projede belirtilen amaç dışında kullanımının ikinci kez tespiti halinde hammaddenin ocak başı satış bedelinin üç katı tutarında idari para cezası uygulanarak izin iptal edilir. İptal edilen izin sahasında stokta hammadde olduğunun tespit edilmesi durumunda, stoktaki hammadde, üretim izin sahibi kamu kuruluşu tarafından proje kapsamında değerlendirilir. (Yönetmelik m.68/3)Hammadde üretim

izni olmadan üretim yapıldığının ve hammaddenin kamuya ait projelerde kullanıldığının tespit edilmesi halinde faaliyetler durdurulur. Bu alanda üretilen hammadde için faaliyeti gerçekleştirene ocak başı satış bedeli kadar idari para cezası uygulanır (Yönetmelik m.68/4)

BAŞKA BİR RUHSATA İLİŞKİN SEVK FİŞİ İLE MADEN SEVKİYATI SUÇU

Usulüne uygun alınmış sevk fişinin, üretim hakkı olan aynı ruhsat sahibine ait başka bir ruhsat sahasında kullanılması ve yapılmış sevkiyatın karşılığı Devlet hakkı ödenmiş olması durumunda, ruhsat sahibi yazılı olarak uyarılır. Aynı işlemin tekrarında teminat irat kaydedilir. (Yönetmelik m.55/III, I(a) Grubu Yönetmeliği m.20/III).

Yönetmeliğinin, MİGEM'den alınmış sevk fişinin ruhsat sahibi tarafından üretim hakkı olmayan kendisine ait başka bir maden ruhsat sahasından üretilen madenin sevkinde kullanılması fiili ağır bir hukuka aykırılık olarak görülmüştür. Bu şekilde sevk edildiği tespit edilen madene el konularak satılır ve bedeli özel idareye aktarılır. Bu kişilere el konulan ve el konulma imkânı ortadan kalkmış olan madenin ocak başı satış tutarının iki katı tutarında idari para cezası uygulanır. 2010 Yönetmeliğinde idari para cezası beş kattan iki kata düşürülmüştür.

Ayrıca 2005 Yönetmeliğinin 45/son hükmünde söz konusu maden üretiminin Devlet malına karşı fiil sayılacağı ve sorumluları hakkında adli takibat yapılacağı yazılacağı hükmü de 2010 Yönetmeliğine alınmamıştır. Dolayısıyla söz konusu fiilin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 155.maddesindeki güveni kötüye kullanma suçunu oluşturma olasılığı da ortadan kalkmıştır.

MALİYE BAKANLIĞINDAN ALINMIŞ SEVK İRSALİYESİ İLE MADEN SEVKİYATI SUÇU

Madenlerin, MİGEM'den ya da Özel İdarelerden alınacak sevk fişi ile sevk edilmesi zorunludur. Ancak, yapılan sevkiyatın Maliye Bakanlığında alınmış sevk irsaliyesi ile yapılmış ve Devlet hakkının ödenmiş olması durumunda, ruhsat sahibi yazılı olarak uyarılır. Aynı işlemin tekrarında teminat irat kaydedilir.

Sevkiyatın, Maliye Bakanlığında alınmış sevk irsaliyesi ile yapılması ve Devlet hakkının ödenmemiş olması durumunda Devlet hakkı gecikme cezası ile birlikte tahsil edilerek Genel Müdürlükten alınan sevk fişlerinin kullanılması yönünde ruhsat sahibi yazılı olarak uyarılır. Aynı işlemin tekrarında teminat irat kaydedilir. (Uygulama Yönetmeliği m.55, I(a) Grubu Yönetmeliği m.20).

ZORALIMA (MÜSADEREYE) İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12.maddesinde ceza olarak izinsiz üretilip sevk edilen madene el konularak zoralıma (müsadereye) tabi tutulacağı öngörülmüştür. Bu şekilde el konulan madenler mülki idare amirliğince satılarak elde edilen bedel özel idarelere aktarılır.

Ancak sevk fişi olmadan maden sevk etme suçunda failin ruhsat sahibi olması halinde el konulan suç konusu madenler zor alıma tabi tutulmamakta ve ruhsat sahibine iade edilmektedir. Kanunun 12. Maddesinde idari para cezasına ek olarak

Madenlerin, MİGEM'den ya da Özel İdarelerden alınacak sevk fişi ile sevk edilmesi zorunludur. Ancak, yapılan sevkiyatın Maliye Bakanlığında alınmış sevk irsaliyesi ile yapılmış ve Devlet hakkının ödenmiş olması durumunda, ruhsat sahibi yazılı olarak uyarılır. Aynı işlemin tekrarında teminat irat kaydedilir.

suç konusu madenlerin zoralmaya tabi tutulacağı yazılıdır.

Yargıtay, 6309 sayılı Maden Kanunundaki benzer özel hüküm karşısında suçta kullanılan alet ve makinelerin 765 sayılı eski Türk Ceza Kanunu m.36'ya (5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.54) göre müsadere edilemeyeceğine karar vermiştir.

Buna karşılık orman alanlarında orman idaresinden izin almadan madencilik faaliyetinde bulunulması halinde, bu faaliyette kullanılan alet ve makinaların Orman Kanunu'nun 92.maddesine göre zoralmaya karar verilmektedir.

İDARI PARA CEZASINA İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

5177 sayılı Kanun'la değiştirilmeden önceki 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12.maddesine göre ruhsatsız olarak maden üretme veya sevk-kantar fişi olmadan maden sevki suçlarına ağır para cezası veriliyordu.

5177 sayılı Kanun, 12.maddede öngörülen adli bir suç olan ağır para cezasını idari para cezasına dönüştürmüştür. 5995 sayılı Kanun da 5177 sayılı Kanunla getirilen idari para cezası uygulamasını devam ettirmiştir.

5995 Sayılı Kanun'da suç türüne göre değişen suç konusu madenin ocak başı satış bedelinin beş katı, üç katı, iki katı idari para cezası öngörülmüştür.

Yönetmelikte de köylülerin ortak ihtiyaçları için muhtardan izin almadan maden üretiminde bulunmaları halinde de üretilen maden tutarı kadar (bir kat) idari para cezası verileceği belirtilmektedir.

Kanunun açık anlatımından idari para cezasının hesabında, henüz işlenmemiş ve zenginleştirilmemiş madenin nakliye masrafları olmaksızın ocak başında teslim bedeli olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Bazı suç tiplerinde de maden tutarı değil de Devlet hakkı esas alınmaktadır. Üretim ve sevkiyatın bildirilmemesi suçunda, eksik bildirim nedeniyle ödenmeyen Devlet hakkının 10 katı tutarında Devlet hakkı alınmaktadır.

5995 sayılı Kanunla 13.maddesinde "Bakanlık, mülki idare amirlikleri ve il özel idareleri tarafından bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları" şeklinde değişikliğe gidilmiştir. Bundan böyle idari para cezalarını vermeye yetkili makam, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, mülki idare amirlikleri ve il özel idarelerinden herhangi birisidir. İl özel idareleri

5995 sayılı Kanunla 13.maddesinde "Bakanlık, mülki idare amirlikleri ve il özel idareleri tarafından bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları" şeklinde değişikliğe gidilmiştir. Bundan böyle idari para cezalarını vermeye yetkili makam, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, mülki idare amirlikleri ve il özel idarelerinden herhangi birisidir. İl özel idareleri tarafından idari para cezası verilecekse de yetkili organ, il daimi encümenidir.

tarafından idari para cezası verilecekse de yetkili organ, il daimi encümenidir. 5326 sayılı Kabahatler Kanun'un 2.maddesinde kanunun idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlıklar "kabahat" olarak tanımlanmış ve 16. maddesinde ise, kabahatlere karşı idari para cezasının yaptırım olarak uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunu'nun 3.maddesinde de Kabahatler Kanununun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatlere de uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Buradan hareketle 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12.maddesine göre verilen idari para cezaları da 5326 sayılı Kabahatler Kanunu anlamında "kabahat" sayılır. Dolayısıyla da 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27.maddesi uyarınca söz konusu idari para cezasının kaldırılması için 15 gün içerisinde sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Süresinde sulh ceza mahkemesine başvurulmaz

veya sulh ceza mahkemesi tarafından itirazın reddine karar verilirse idari para cezası kesinleşir. Ancak kesinleşmeden sonra idari para cezasının tahsili yoluna gidilebilir.

İdari para cezaları, 6183 Sayılı Kanun uyarınca alacaklı kurumun yetkili organlarıncaya tahsili gerekmektedir. Yoksa İdari para cezasının tahsili için hukuk mahkemesinde dava açılmaz veya icra takibine gidilemez.

Sulh ceza mahkemelerinin Maden Kanununun 12.maddesine aykırılıktan dolayı kesilen idari para cezalarına ilişkin verdikleri kararlara karşı 5721 sayılı CMK'nun 390.maddesi uyarınca kanun yararına bozma yoluna gidilemez. Kanun yararına bozmaya başvurulamaması bakımından sulh ceza mahkemelerinin bağlı bulunan ağır ceza mahkemelerine itiraz edilip edilmemesi de önemli değildir.

Bazı fiiller bakımından 5995 sayılı Kanunla 5177 sayılı Kanun'da öngörülen idari para cezası miktarları düşürülmüştür. 5995 sayılı Kanunda zaman bakımından uygulama bakımından geçici bir madde sevk edilmemiştir. Bu nedenle genel hükümlere bakmak gerekecektir. Kabahatler Kanunu'nun 5.maddesine göre 5237 sayılı TCK'nın zaman bakımından uygulamaya ilişkin hükümleri kabahatler bakımından da uygulanacağı öngörülmüştür. 5237 sayılı TCK'nın 7/2 maddesinde sonradan yürürlüğe giren kanun fail lehine uygulanıp infaz olunacağı belirtilmektedir. Bu nedenle idari para cezalarına ilişkin 5995 sayılı Kanun hükümleri lehe olan kanun hükmü niteliğinde olduğu hallerde uygulama olanağına sahiptir. İzin olmadan çıkarılan veya sevk edilen madenden dolayı zaten idari para cezası kesildiği için ayrıca Devlet hakkı alınmaz.

2 YIL
SINIRSIZ KM
GARANTISI

Sağ kolunuz!

En zor koşullara ve ağır yüklere göre tasarlanan Ford Cargo 3536D (6x4) damper, performansı ve düşük yakıt tüketimiyle şantiyedeki yeni sağ kolunuz olacak.

FORD CARGO

3536D 6x4 Damper

- 360 PS/1400 Nm Euro 5 motor
- Mandallı tip, konforlu şanzıman
- 10 mm 500MPa mukavemetinde şasi
- Rekabetçi yerden yükseklik
- 20.000 km/750 saat bakım aralığı
- %20 iyileştirilmiş bakım maliyetleri
- Klima

Go Further

ford.com.tr
facebook.com/FordCargo

Madencilikte Önemli Bazı Ülkelerde Maden Hukuku ve İlgili Mevzuat: Kanada

MELİH TURHAN

Maden Yüksek Mühendisi
(İTÜ Maden Fakültesi Eski Maden Hukuku Öğretim Görevlisi)

Her sayımızda madencilik bakımından önemli bir ülkeyi ele alıyor ve maden mevzuatı hakkında bilgi sunuyorduk. Bundan önceki dört sayımızda ABD, Güney Afrika Cumhuriyeti, Avustralya ve Kazakistan maden mevzuatını incelemiştik. Beşinci ülke olarak bu sayımızda Kanada'yı ele alıyoruz. Kanada ile ilgili bazı gerekli bilgileri verdikten sonra aşağıda kısaca Maden Mevzuatını sunacağız.

Neden Kanada ?...

Varlıklı ve yüksek teknolojiye sahip endüstriyel bir toplum olarak, bugün serbest pazar merkezli ekonomik sistemi, üretim modelleri ile ve yüksek yaşam standartlarını en çok madencilik ve maden üretimi sayesinde sağlamış bir ülke.

II. Dünya Savaşından bu yana imalat, madencilik ve hizmet sektörlerindeki artış Kanada'yı kırsal ekonomiden endüstriyel ve şehirselleşen bir toplum haline getirmiştir. Enerji üretimi bakımından kendine yeterli olan Kanada'nın doğu kıyısında ve batıdaki üç eyaletinde engin doğal gaz yatakları ve fazlaca diğer doğal kaynakları bulunmaktadır. Toplam nüfus miktarının az olmasına rağmen zengin yeraltı kaynaklarına sahip olmasından dolayı, Kanada'ya "geleceğin ülkesi" denmektedir.

Demir, bakır, çinko, nikel, kobalt, altın, gümüş, platin, uranyum, molibden, taşkömürü, asbest ve titanyum ülkenin önemli miktarda ürettiği önemli madenlerdir. Son yirmi yılda gelişen elmas madenciliği ve işletmeye açılan 4 elmas madeni sayesinde dünyanın üçüncü elmas üreticisi haline gelmiştir.

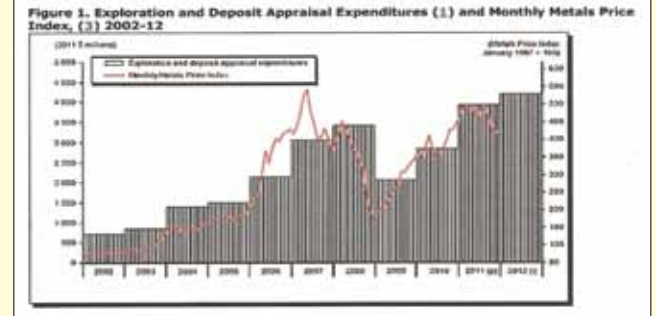
"Neden Kanada" sorusuna daha doyurucu bir yanıt verebilmek için burada kısaca Mart 2012 de "Kanada Doğal Kaynakları" yönetimi tarafından yayınlanmış "İnformasyon Bülteni"ndeki yazıya bir göz atalım. Bülte de Kanada'da "Maden Aramaları ve Maden Yataklarının Değerlendirilmesi Çalışmalarında Yapılan Yıllık Masraflar" karşılaştırılmasında devamlı artan miktarların 2012'de "4 Milyar doları aşacağı ve rekor kıracağı" belirtilmektedir.

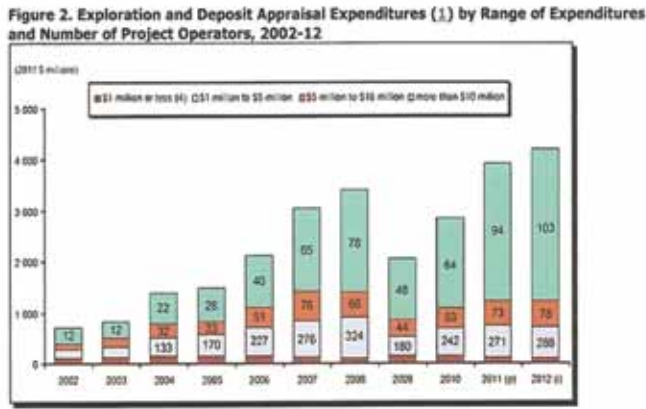
Kanada’da ülke kalkınmasında madencilik ne kadar önemli rol oynadığı, yatırım ortamının ne kadar uygun olduğu değerlendirme sisteminin madenciye ne kadar destek sağladığı grafiklerin gelişmesinden ve her yıl artan yatırımlardan anlaşılmaktadır. Aşağıdaki bölümlerde hem ülke tümünde hem de eyalet ve bölgeler bazında bu konulara daha detaylı gireceğiz.

Aramaların ve maden yatağı değerlendirme yatırımlarının etkilendiği en önemli faktör maden ve metal fiyatlarıdır. Aşağıda Şekil. 1’de Kanada’nın 2002 yılından 2012 yılına kadar geçen müddet içinde Maden Yatağı Değerlendirme ve Arama Masrafları ile Metal Fiyatları Endeksi grafiğindeki ilişkiyi görüyoruz. Sol taraf yatırım miktarı (çubuklu grafik), sağ taraf (Kırmızı çizgili grafik) Metal ve maden fiyat endeksidir.

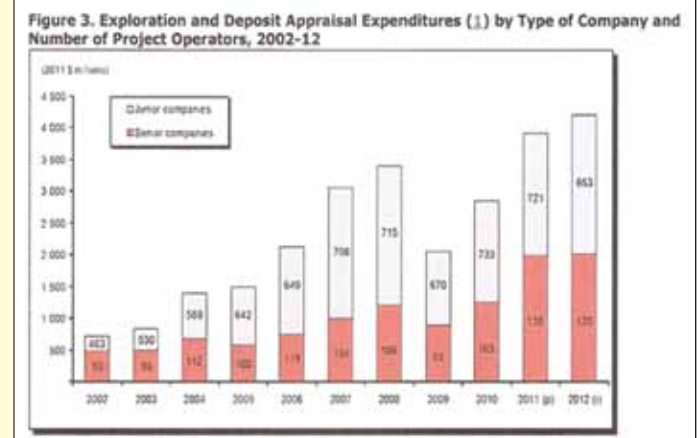
ŞEKİL 1: Kanada’nın yıllara göre Arama ve Maden Yatağı Değerlendirme Masrafları ile Maden ve Metal Fiyatları ilişkisini gösteren tablo. 2009 yılındaki metal fiyatlarındaki düşüşün yatırımları nasıl etkilediği ve sonra yine toparlandığı açıkça görülüyor. (2012 yılına ait değerler tahminidir.)

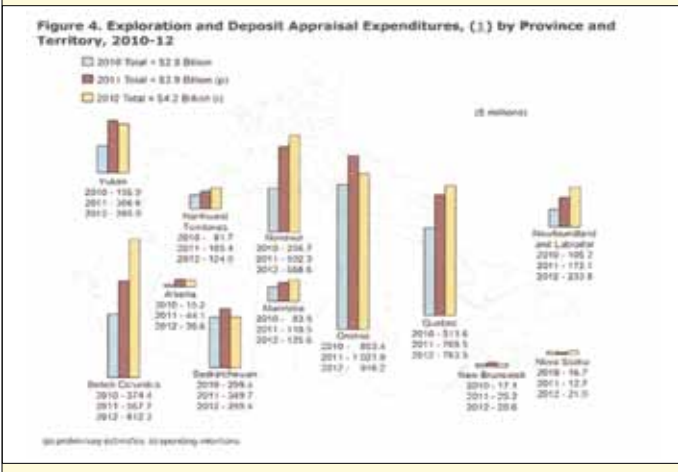
ŞEKİL 2: Kanada’da yıllar itibariyle arama ve maden yatağı değerlendirme yatırımlarında proje sayıları ve büyüklüklerini gösteren grafik. Çubuk içindeki rakamlar proje sayısını gösterir. (Mor: 1 milyon dolara kadar olan yatırımlar; Açık Mavi: 1 ile 5 milyon dolar arasındaki yatırımlar; Kahverengi: 5 ile 10 milyon dolar arasındaki yatırımlar; Yeşil: 10 milyon dolar ve üzerindeki yatırımlar.)

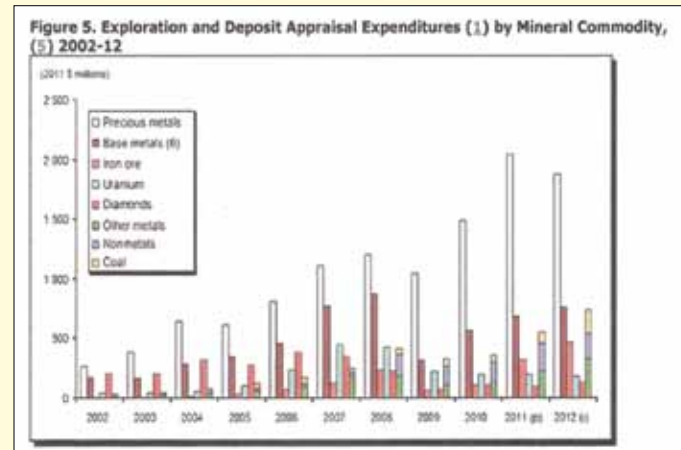
ŞEKİL 3: Kanada’da yıllara göre arama ve maden yatağı değerlendirme yatırımlarını yapan firmaların büyüklüklerine göre grafiği. Çubukların içindeki sayılar şirket adedini gösterir. (Kırmızı: Büyük firmaları, Gri: Küçük firmaları (Junior companies) gösterir.)

ŞEKİL 4: Kanada’da Arama ve maden yatağı değerlendirme yatırımlarının son üç yılda eyalet ve bölgelere göre dağılımını gösteren grafik. (Milyon dolar olarak). (Mavi:2010 yılı 2,8 milyar dolar toplam; Kahverengi: 2011 yılı 3,9 milyar dolar “tahmini” toplam; Sarı: 2012 yılı 4,2 milyar dolar “öngörülen” toplam.)

ŞEKİL 5: Kanada’da yıllar itibariyle maden cinslerine göre yapılan arama ve maden yatağı değerlendirme yatırımlarını gösteren grafik. (Açıklamalar: Beyaz - Asil Metaller; Koyu Kahverengi - Baz Metaller; Pembe - Demir Cevheri; Mavi - Uranyum. Kırmızı - Elmas. Yeşil - Diğer Metaller; Koyu Mavi - Metal Olmayan Madenler; Sarı - Kömür.)

Kanada Hakkında Bilgiler

Yüzölçümü	: 9 976 140 km2
Nüfus	: 33 426 000
Başkent	: Ottawa
Para Birimi	: Kanada doları. (1 Can. Dolar = 100 Cents)
Konuşulan Diller	: İngilizce ve Fransızca
Yönetim Biçimi	: Parlamenter Demokrasi ile Federal Anayasal Monarşi

Kanada, Kuzey Amerika kıtasının en kuzeyinde yer alan ülkedir. 10 Eyalet ve 3 bölgeden oluşan, merkezî olmayan, anayasal monarşi ile yönetilen, 1867’ de Konfederasyon yasası ile kurulan bir federasyondur. Eski bir Fransız ve İngiliz Kolonisi olan Kanada, hem Frankofon, hem de İngiliz Milletler Topluluğu’na bağlıdır.

FEDERAL YÖNETİM:

Kanada parlamenter demokrasi ve anayasal monarşi ile yönetilen bir federasyondur. Devlet Başkanı ve Hükümdarı “Kanada Kraliçesi” sıfatı ile İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth’tir. Kraliçe’nin Kanada’daki temsilcisi “Genel Vali” dir. Genellikle emekli olmuş eski politikacılar veya diğer seçkin Kanadalılar arasından Başbakanın önerisiyle kraliçe tarafından atanır. Genel Vali siyaset dışı bir figür olup Avam Kamarası ve Senato’nun çıkardığı kararnamelere kraliyet onayını sağlamak, devlet belgelerini imzalamak, parlamento toplantılarını resmen açıp kapatmak ve parlamentoyu seçimler öncesi fesh etmek gibi görevleri vardır. Hemen her zaman başbakanın tavsiyesi doğrultusunda hareket ederler. Siyaset bakımından sorumsuz olup yetkileri semboliktir.

Kanada’nın bir Anayasası vardır, ancak anayasanın bir kısmı yazılmamıştır. Metin çeşitli gelenekler ve uzlaşmalar çerçevesinde yorumlanır.

Devletin yasama kolu seçilmiş Avam Kamarası ve Başbakan önerisiyle Genel Vali tarafından atanmış senatörlerin dâhil olduğu Senato’dan oluşur.

Genel Vali Başbakan’ı biçimsel olarak atar. Atanan kişi genellikle Avam Kamarası’nda en fazla sandalyeye sahip partinin başkanıdır. Daha sonra Başbakan Avam Kamarası ve senatodaki kendi partilileri arasından isminde uzlaşmış kişilerden bakanlar kurulunu oluşturur.

Devletin yargı erki federal ve eyalet düzeyinde çeşitli mahkemelerden oluşur. Hem federal hem eyalet mahkemelerinin kararları Yüksek Mahkeme’de temyiz edilebilir.

EYALET VE BÖLGELER

Kanada 10 eyalet ve 3 bölgeye ayrılmıştır. Eyaletlerin federal yönetimden geniş oranda özerkliği varsa da bölgelerin bağımsızlığı daha azdır.

Eyaletler şunlardır: Ontario, Quebec, Yeni İskoçya (Nova Scotia), New Brunswick, Prens Edward Adası, Manitoba, Britanya Kolombiyası, Saskatchewan, Alberta, Newfoundland ve Labrador.

Bölgeler ise şunlardır: Kuzeybatı Bölgesi (Northwest Territories), Yukon, Nunavut

On eyaletin eyalet başkanı tarafından yönetilen seçilmiş yasama kolu

Kanada’nın bir Anayasası vardır, ancak anayasanın bir kısmı yazılmamıştır. Metin çeşitli gelenekler ve uzlaşmalar çerçevesinde yorumlanır.

vardır. Eyalet başbakanları federal başbakanla aynı şekilde seçilirler. Ayrıca her eyaletin federal başbakan tarafından atanan ve kraliçeyi temsil eden göstermelik birer “Genel Vali Yardımcısı” vardır.

Bölgeler ise Anayasa yerine parlamento tarafından kuruldukları için daha az siyasi güce sahiptirler. Bunun sonucu olarak Bölgeler parlamentoda eşit olarak temsil edilmezler. Bölgenin Devlet Başkanı’na “Komisyoner” denir. Her ne kadar Genel Vali Yardımcıları ile aynı düzeyde iseler de kraliçenin temsilcisi değillerdir. Federal hükümet tarafından atanırlar.

TARİH:

Kanada’da en az 10 000 yıl boyunca “İlk Halklar” olarak tanınan yerliler yaşamıştır. Avrupalılar tarafından ilk ziyaret MS. 1000 yılları civarında

Kanada Maden Mevzuatı

ARAZİLER VE MADEN MÜLKİYETİ

Kanada'da 1900'lü yılların başlarına kadar arazilerin yeryüzü mülkiyeti ile yeraltı maden mülkiyeti yerel mevzuata bağlı olarak birbirinden ayrılmamıştır. O zamandan beri maden hakları devletin mülkiyetine geçmiştir. Alınıp satılamaz ancak devlet tarafından özel kişi veya şirketlere, kuruluşlara kira gibi işletme hakkı verilir. Bunun sonucu bu gün Kanada'da madenlerin % 90' ından fazlası devletin mülkiyetindedir. Kalan % 10 özel kişi veya kuruluşlarda geçmişten gelen hakların devamı mahiyetindedir. Özel mülkiyetteki madenler yüzeysel tapu hakkından ayrı olarak satılıp alınabilir. Yani aynı arazideki yerüstü mülkiyeti ile yeraltı mülkiyeti farklı kişilere ait olabilir. Kanada anayasasına göre, devlete ait arazilerdeki madencilik faaliyetlerinin idaresi eyalet veya bölge hükümetlerinin yürütmesine bırakılmıştır.

Bunun için 13 eyalet ve bölge idaresinin her birinin ayrı Maden Kanunları vardır. Bunun tek istisnası daha önceki Kuzeybatı Bölgesi'nin (Northwest Territories) doğu kısmı olup ta 1999 yılında ayrı bir bölge olarak belirlenen "NUNAVUT" bölgesidir.

Bu günkü durumda Nunavut Bölgesindeki madencilik faaliyetleri "Kuzeybatı Bölgesi"nin "Yerli Halkla İlişkiler ve Kuzey'in Kalkınması" Dairesi (Department of Indian Affairs and Northern Development Office) tarafından yürütülmektedir. Buradaki arazi dağınık olarak önemli büyüklükte maden bloklarını içerir ve maden ruhsatlarının % 10'u "Inuit Topluluğu"na bırakılmıştır. Federal mevzuatın dışında olup bu topluluk bu sahalardaki madenlerin yönetimini yürütür. Federal Hükümetin madencilik faaliyetlerinde direkt olarak yönettiği konular spesifik konularla sınırlandırılmıştır. Bunlar nükleer enerji sektöründe uranyumun aranmasından zenginleştirilmesine ve enerji üretim safhalarına kadar olan bütün faaliyetler ile federal arazilerdeki devlet kuruluşlarının işlettiği madencilik konuları ve kıyılardaki denizaltı madencilik faaliyetleridir.

ARAMA VE HAZIRLIK İÇİN GENEL MÜLKİYET KURALLARI

Kuzeybatı Bölgesi (Northwest Territories), British Columbia, Manitoba, Ontario, Quebec, New Brunswick ve Nova Scotia eyaletlerinde özel kişiler ve şirketler bir maden aramasına başlamadan önce "Aramacı Belgesi" (Prospector's Licence) almak zorundadırlar. Yukon, Alberta, Saskatchewan, PEI (Prince Edward Island), Labrador ve Newfoundland'da keşif, ön arama faaliyetleri için bu belgeyi almaya gerek yoktur. Ancak bir maden bulunduğu takdirde hakkın elde tutabilmek için, bir lisans yahut arazide bu yerin hudutlarının belirlenmesi (Stake Claims) ve bunun tescil ettirilmesi gerekir. Bazı eyaletlerde başka bir ruhsat içinde olmayan bir saha üzerinde havadan jeofizik aramaları yapabilmek için uçuş izni alınması gerekmektedir.

olmuştur. Bu ilk geliş kısa bir süre Newfoundland'e yerleşen Vikingler tarafından yapılmıştır. Daha sonra "temelli" Avrupalı ziyaretleri 16. ve 17. Yüzyıllarda Fransızların yerleşimi ile başladı. 1763 te Yedi Yıl Savaşı'ndan sonra Fransa, Karayip Adaları'nı tutup Kuzey Amerikan Kolonisi Yeni Fransa'yı İngiliz Krallığına bırakmaya karar verdi.

Amerikan Devriminden sonra İngiliz Birleşik Krallığı'na sadık olanlar Kanada'ya yerleştiler. 1 Temmuz 1867'de İngiliz Kuzey Amerika Yasası'nın geçmesiyle Birleşik Krallık, Kuzey Amerikan Kolonisi dört eyaletinden oluşan federasyona yerel yönetim olarak kendini yönetme hakkını verdi. Bu eyaletlerden "Kanada" ikiye ayrılıp Quebec ve Ontario eyaletlerini meydana getirdi. Diğer iki eyalet de New Brunswick ve Yeni İskoçya idi. "Kanada Konfederasyonu" terimi bu birleşimi ifade eder ve genellikle sonuçlanan federasyon için de kullanılır. Diğer İngiliz koloni ve bölgeleri de kısa zamanda Konfederasyon'a bağlandılar.

1880' de Kanada, sonradan 1949'da katılan Newfoundland ve Labrador dışında şu sıralardaki alanını kapsıyordu. Dominyon'un tüm ilişkilerinin kontrolü " Westminster Tüzüğü" ile 1931'de, daha sonra da "Kanada Anayasası"nın kabulü ile sağlandı ve bu günkü Kanada oluştu.

ARAMA MÜRACAAT ŞEKLİ VE ALANLAR

Madencilik müracaat alanları normal olarak 16 hektardan 25 hektara kadar değişen dörtgenler şeklindeki birimlerdir. Maksimum müracaat alanı 256'dan 500 hektara kadar değişir. Fakat bazı eyaletlerde veya bölgelerde boyutlar çok daha büyük olabilir. Bilhassa bu büyük alanlar haritalama işleri bitirilmiş eyalet veya bölgelerde harita üzerinden olur. Şirketler birden fazla kişi olduğu için daha büyük alanları kapatma hakkına sahiptir. O yüzden de maden sahipleri kişisel firmalarını şirket haline dönüştürerek daha büyük alanları kapatırlar. Memleket topoğrafik haritası tamamlanmış olan eyalet ve bölgelerde doğrudan harita üzerinden araziye gitmeden ruhsat müracaatı (Map staking) yapılabilmektedir. Aksi takdirde arazide belirlemek (stake claims) şekliyle ruhsat istendiğinde ahşap kazıkların sahanın hudut noktalarının belirlenmesi ve hudut çizgileri üzerinde görüşü engelleyen ağaçların kesilmesi gerekir.

Ruhsatı daha önceden alınmış veya devlet tarafından başka amaçlarla tahsis edilmiş araziler dışında maden arama müracaatını sınırlayan bir husus yoktur. Arayıcı özel kişi, şirket veya kurum istediği yere müracaat edebilir. Genel olarak devlet arazilerinde 18 yaşını bitirmiş özel kişilerle Kanada'da faaliyet izni almış her kuruluş veya şirket maden ruhsatı alabilir. Anlaşmazlık olan müracaatlarda öncelik esastır, ilk kazığı çakana hak verilir. Kazığın üzerinde Numara, zaman ve tarih bir tabela ile belirtilmelidir. Ekseriya bu kazık 1 No. ile poligonun Kuzeydoğu köşesinde olur. Bu yer belirlenmesinin belli bir müddet içerisinde Maden Tescil Bürosuna tescil ettirilerek önceliğin alınması gerekir.

YÜKÜMLÜLÜKLER

Maden Arama müracaat ve tescil ücreti yerel hükümetlerin belirlediği bir ücrettir. Buna ilaveten ruhsatı elde tutmak için her yıl sahada belli bir faaliyetin yapılması gerekir. Örneğin her eyalet hükümeti her ruhsat sahibinin maden içeren bölgenin jeolojik haritasını yaptırmasını, belirli bir miktar sondaj yapılmasını yahut diğer işleri belli değer miktarda yapmasını istemektedir. Jeolojik haritaların, raporların sondaj loglarının ve benzer diğer kayıtların kopyalarının Maden Tescil Dairesine verilmesi gerekmektedir. Bunlar ilerdeki işlemler veya gizlilik müddeti bittiğinde

sahayla ilgilenecekler için muhafaza edilir. Bu müddet eyalet veya bölgeye göre değişebilir.

İŞLETME RUHSATI

Her geçerli arama ruhsatı sahibinin sahada hazırlık yapabilmesi ve işletmeye geçebilmesi için bir "İşletme Ruhsatı" alması gerekir. Maden işletme ruhsatlarının ruhsat sınırlarının resmi olarak tanınmış bir "Arazi Topoğrafı" tarafından ölçülmesi gerekir. İşletme Ruhsatlarının bir çok eyalette ve bölgede 20 yahut 21 yıl geçerliliği vardır. İşletme Ruhsatı yenilenebilir. Bazı eyaletler yenileme için bazı şartlar koymuşlardır. Örneğin "Yenilenecek madenin faal olması" esası getirilmiştir.

KANADA'DA MADENCİLİĞİN VERGİLENDİRİLMESİ

Kanada'da madencilik nasıl özel bir sektör ve ekonomik yapısının nasıl özel bir durumunun olduğu ne kadar uzun vadeli bir yatırım olduğu bilindiğinden dolayı bu sektöre uygulanan vergi sistemi de üç kademeli olup kendine özgüdür. Madencilik çok kritik, yatırımın başlaması ile ticari ürünün üretilmesi arasındaki zaman uzun olan, kâra geçilmesi zaman alan ve sermaye yoğun endüstri dalıdır. Bu nedenlerle gerek Federal Vergi Mevzuatı, Eyalet/Vilayet ve Bölgelerin Vergi Mevzuatı madencilik şirketlerine vergiden önce, arama masraflarını ve diğer kestirilemeyen masrafları karşılamak ve yatırdıkları sermayelerinin önemli bir kısmını kurtarmak amacıyla fırsat tanıyacak şekilde düzenlenmiştir. Gelir vergisi rejimi de "zararın ertelenmesi" hakkında cömertçe birçok hükümler içerir. Böylece dalgalanan fiyatların yarattığı negatif mali etkiyi azaltmayı amaçlar. Bir çok başka ülkelerin aksine Eyalet ve Bölgesel Madencilik vergileri, Devlet Hakkı ve Madencilikte Arazi Vergileri "İzabehane Sonrası Kâr"dan (Net Smelter Return) değil, üretim satış net kârları üzerinden alınır. Bu konuda aşağıdaki bölümde daha detaylı bilgi vardır. Kanada'da madencilik vergilendirme rejimi yıllardır değişmemişse de sabit değildir. Endüstrideki önemli değişiklikleri takip ederler. Küreselleşme, daha iyi temiz ve kaliteli çevre, sosyal yükümlülükler ve artan yerli halkın katılımı, atıkların dönüşümü ile ilgili önlemler her zaman şeffaf işlemler, şirketlerin yeni projeler başlatmasına ve yeni büyük yatırımlarına yardımcı olmuştur.

DEVLET HAKKI İLE İLGİLİ HÜKÜMLER VE MADENCİLİKTE DESTEKLER

Özel madenlerde bir mali yıl içindeki kâr 10 000 Kanada Dolarının altında olursa "Devlet Hakkı" alınmaz. Üzerinde olursa devlet hakkı aşağıdaki gibi kademeli olarak alınır.

Üretim kârı 1 000 000 Kanada Dolarına kadar oran % 3'tür.

Üretim kârı 1 000 000 ile 5 000 000 Kanada Doları arasında ise oran % 5'tir.

Kârın 5 000 000 Kanada dolarının üzerindeki her 5 Milyon dolarlık artışta oran %1 artar. Ancak maksimum oran % 12'yi hiçbir zaman geçemez.

Maden üretiminin fiilen başlamasından itibaren 36 ay devlet hakkı ödenmez. Yani 3 yıl muafiyet vardır.

"Üretim kâr miktarı"nın hesaplanmasında Kanada Maden Mevzuatı şu indirimlerin yapılmasına izin vermektedir.

Madenin Arama ve Hazırlık döneminde (sadece yapıldığı yıl geçerli olmak üzere) yapılmış olan tüm masrafların % 100 indirimine izin verilir.

Saha dışı aramalarda (yine yalnız yapıldığı yıl geçerli olmak şartıyla) yapılan masraflar, veya toplam masrafların % 10'u indirim tabidir.

İşletme dönemi üretimlerde yıllık % 15'i geçmemek üzere, üretim dönemi öncesi yapılmış olan ön arama, arama ve hazırlık masraflarının % 100'ü indirim tabidir.

Amortisman tabi varlıkların (yılta % 15'i geçmemek üzere) toplamda % 100'ünün indirimine izin verilir. Oran madenci tarafından belirlenir.

İşletme maliyetini düşürebilecek ilgili daha bir çok özel uygulamalar vardır.

Kanada Federal ve Genel Maden Mevzuatı hakkında bu kadar bilgi verdikten sonra, dergi hacmini düşünerek Eyaletlerin Maden Mevzuatı hakkındaki bilgileri gelecek sayımıza bırakalım.

"Yarına Değer Bırakma" İlkeleri

Dedeman Madencilik, kurucusu **M. Kemal Dedeman**'ın işaret ettiği "**Yarına bir Değer Bırak**" düsturundan hareketle ve parçası olduğu **Dedeman Holding**'in öncülük vizyonuyla, şu ilkeleri benimser:

1 Ülkesi için çalışmak

Dedeman Madencilik, yeraltı zenginliklerinin, ulusal gelişmenin ve toplumsal refahın kaynağı olduğu bilinciyle hareket eder; ürün çeşitliliğini ve kaliteyi yükseltmenin, şirketi olduğu kadar, ülkeyi de büyütmek anlamına geldiğini bilir.

2 Gelecek için çalışmak

Dedeman Madencilik, teknolojiyi ve global gelişmeleri yakından izleyerek verimliliği artırmanın yanı sıra, yeni maden yatakları aramaları ile geleceğe yatırım yapmanın önemine uygun hareket eder.

3 Birey için çalışmak

Dedeman Madencilik, her kademedeki sürekli eğitimin, mesleki olduğu kadar, toplumsal ve bireysel kaliteyi de yükselttiğine inanır; çalışanlarının bireysel gelişimine katkıyı sektörel liderliğin gereği olarak görür.

4 Çevre için çalışmak

Dedeman Madencilik, madenlerin doğanın bir armağanı olduğunun farkında olarak, çevrenin korunması ve doğal yaşamın sürdürülmesine duyarlı davranır.

5 Toplum için çalışmak

Dedeman Madencilik, maden işletmelerinin, bulunduğu coğrafyaya ve çevresindeki yerleşimlere olumlu katkılarının, ekonomik faydayla sınırlı kalmamasına özen gösterir.

Dedeman Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Yıldız Posta Caddesi No: 52 Esentepe 34340 İstanbul
Tel: (0212) 337 29 00 - Fax: (0212) 288 48 49
www.dedemanmadencilik.com

Uzay Madenciliği Başlıyor!

Amerikalı şirket Planetary Resources, on yıl içerisinde uzaydaki maden k aynaklarını çıkararak, Dünya'ya getirmeyi planladığını açıkladı. Hayal gücünü zorlayan bu projeye, Google kurucuları Larry Page ve Eric Schmidt ile Hollywood'un ünlü yönetmeni James Cameron gibi isimler de destek veriyor.

ABD'nin Seattle kentinde yapılan tanıtımda, şirketin kurucu üyelerinden Peter Diamandis, uzayın doğal kaynaklarla dolu olduğunu, kendilerinin bu kaynakları insanlığın hizmetine sunacaklarını söyledi.

Diamandis, bunun, tarihin en büyük ticari fırsatlarından biri olduğunu ifade etti. Planetary Resources şirketi üç yıl önce Diamandis ve ortağı Eric Anderson tarafından kuruldu. Projeye Google milyarderlerinin yanı sıra Amerikan Uzay ve Havacılık Dairesi (NASA) astronotlarından Thomas Jones da destek veriyor.

Eric Anderson da tanıtımda, "Güneş sistemini ticari etki alanımıza sokuyoruz" dedi. Yeni bir endüstrinin oluşacağını kaydeden Anderson, birçok takipçi firmanın kurulacağına inandığını belirtti. Anderson, asteroidler üzerindeki kaynakların keşfi için ilk makinelerin yapımının sürdüğünü belirtti. Anderson, iki yıl içerisinde, özel bir uzay teleskobunun keşif ve fizibilite çalışmaları için fırlatılmaya hazır olacağını kaydetti. Öncü aracın Dünya'nın yakınında, hangi asteroidlerin kaynak çıkarmaya uygun olduğunu tespit edeceğini ifade eden Anderson, daha sonra bu göktaşlarına robotlar yollayacaklarını, bunların da kaynakları çıkartıp Dünya'ya göndereceğini bildirdi.

Özellikle Dünya'da nadir bulunan platin ve su gibi kaynaklara yoğunlaşmak isteyen şirketin kurucu üyelerinden Anderson, suyun muhtemelen uzaydaki en kıymetli kaynak olduğunu söyledi.

Sudaki oksijen ve hidrojenin aynı zamanda uzay araçları için en uygun yakıt olduğunu ifade eden Anderson, yakıtın doğrudan uzayda üretilerek, Dünya'dan taşınması zorunluluğunun ortadan kalkması halinde büyük maddi tasarruf sağlanabileceğini söyledi. Anderson, 2020 yılına kadar, uzayda, NASA'nın araçlarının da yakıt ikmali yapabileceği "benzinliklerin" gerçek olabileceğini belirtti.

Diamandis de bir asteroidde, Dünya'da bugüne kadar çıkarılan platinden çok daha fazlasının bulunabileceğini söyledi. Trilyon dolarlık bir iş olabileceğini düşünen şirket ortakları, projenin başarısızlıkla sonuçlanması ihtimalinin de bulunduğunu, ancak hedefe ulaşmaları halinde "çok" para kazanacaklarını belirtti.

Kaynak: www.ekonomi.haberturk.com
27 Nisan 2012

Enerji'de Kaya Gazı Devrimi Türkiye Rezerv Zengini

ABD'yi ihracatçı yapan kaya gazı dünyanın en büyük gaz ihracatçısı Rusya'yı tehdit etmeye başladı. Rusya'nın en büyük bankası Sberbank Gazprom'u uyardı: "Gazda ABD devrimi kapıda, 4 yılda fiyatlar % 50 düşer"

Enerjide Rusya'nın tekeline kırıp, oyunun kartlarının yeniden dağıtılmasına neden olabilecek 'kaya gazı' (shale gaz) tartışması alevlendi. ABD'nin 231 yıllık ihtiyacını kaya gazından üretmeye başlayıp iç tüketimde bin metreküplük gazın fiyatını 90 dolara indirmesi gazda Rusya'ya bağımlı olan diğer ülkeleri de harekete geçirdi. Türkiye ve Avrupa ülkelerinde kaya gazı rezervleri tespit edildi, çalışmalar başladı. Enerjide umut olabilecek kaya gazı dünyanın en büyük gaz ihracatçısı Rusya'yı ise endişelendiriyor. Ülkenin en büyük kamu bankası Sberbank konuyla ilgili rapor yayınladı.

Gaz şirketi Gazprom'u şok eden raporda "Doğalgazda ABD devrimi kapıda, fiyat 4 yılda yarı yarıya düşer" denildi. Raporda, Gazprom'un 2016'da Avrupa'daki payını önemli ölçüde kaybedebileceği belirtildi.

Kaynak: www.haberci53.com
22 Mayıs 2012

teknomar
marble and mining

THE BEST OR NOTHING

*The inspiring source of Art;
Marble*

*Arised from Ancient Ground,
open up to the World...*

Salamanca Red

Claros Grey

Ankara Head Office
İlkbahar Mahallesi 621 Sokak No:8
06450 Çankaya / Ankara / Turkey
T: +90 312 49197 80 - M: +90 533 762 29 06
F: +90 312 49197 81

Istanbul Office
Sümer Korusu Postacı Halli Sokak No:4/1
34450 Sancıer / Tarabya / İstanbul / Turkey
T: +90 212 363 82 00 - F: +90 212 262 26 06

sales@teknomarmaden.com
www.teknomarmaden.com

Türkiye’de Krom

Doç. Dr. SUHA NİZAMOĞLU

Maden Yüksek Mühendisi
TMD Yönetim Kurulu Üyesi

NEDİR, NEREDE KULLANILIR:

Krom oksitlenmeyen yani paslanmayan bir metaldir, ergime sıcaklığı yüksektir. Bu özellikleri nedeniyle sırasıyla paslanmaz çelik imalatında, kimyasal olarak dericilikte, döküm kalıplarında ve erimiş metal akan olukların tabanlarında kullanılır.

En hacimli kullanımı paslanmaz çelik imalatındadır. Bunun için zenginleştirilmiş (konsantre) krom, uygun tenörde parça krom, kok, curuf yapıcı malzemeler ile elektrik ark fırınına doldurulur, elektrik arkı ile oluşan yüksek sıcaklıkta ergitilir ve potalara akıtılarak curuf, metal ayrılır. Metal kısım demir ve krom alaşımıdır, az ya da çok (max %8) karbon, silis (% 0-4) içerir ve adına Ferrokrom denir. Bu malzemenin krom tenörü % 50-68, karbon tenörü % 4-8, silis tenörü % 0,1-4 arasında değişenleri üretilir. Krom oranı yüksek diğer bileşenleri düşük olan malzeme daha pahalıdır.

Dericilikte kullanılan krom, bikromatlar şeklinde kimyasal olarak imal edilir. Türkiye de Şişe cam AŞ tarafından Mersinde üretilir.

Krom direk metal olarak da üretilir ve kullanılır. Silisi düşük (max. % 3,5) krom parça veya konsantreleri, refrakter adı altında, döküm ve sıvı metal akıtmada yalnız, ısı tuğlası yapımında manyezit ile beraber kullanılır.

KROMİT NEDİR, NEREDE, NASIL BULUNUR:

Kromit temel olarak $Cr_2O_3 \cdot FeO$ den oluşan bir mineraldir ve bu mineralin büyük miktarda bulunduğu araziye krom madeni denir. Krom cevheri adı verilen mineral karışımında ayrıca çeşitli oranlarda Al_2O_3 , MgO , SiO_2 bileşiklerine, çok düşük fosfor’a kükürt’e ve düşük oranlarda nikel (Ni), platin (Pt), titanyum (Ti) metallerine rastlanır. Bazı krom yatakları bu son metaller açısından ekonomik olabilecek nitelikte

olabilir. Bu nedenle ilk yapılan kimyasal analizlerde bu konu dikkate alınmalıdır.

Jeolojik olarak krom minerali, ofiyolit veya ultrabazik adı verilmiş olan derinlik kayaları içinde bulunur. Bu kayalar mor, sarı, gri mavi, kahve, açık kiremit renklerinin karışımları ve geçişleri ile ayırdedilirler. Ofiyolitler Türkiye’de kretase yaşlıdır ve örneğin jüra yaşlı Arnavut ofiyolitlerinde bulunan kromlara göre, getirdikleri kromda zengin yataklar daha az, tesislik yataklar daha düşük tenörlüdür. Ülkemizde birçok bölgede, özellikle Menteşe yöresi, Bursa, Kütahya, Eskişehir, Adana, Hatay, Kastamonu, Kayseri, Sivas, Erzincan, Erzurum, Kahramanmaraş, Gaziantep, Elazığ, Hakkâri illeri ve çevrelerinde bulunurlar. Ultrabazik kayalar kabaca Kümülat (Dünit) ve Tektonit (Hartzburjlit) olarak ikiye ayrılırlar. Biri ya da öteki diğerinin içinde, mercıklar halinde, ancak az miktarda bulunabilir. Dünitler olivin ve serpantin minerallerinden, hartzburjlitler ise olivin, serpantin ve piroksen minerallerinden oluşurlar.

Hartzburjlit daha çok iri, parlak piroksenitlerle ayırdedilir. Bu yapılarda magmatik getirime sonradan kama şeklinde ilave olan, kromite de çok benzetilerek yanlıgılara sebep olan, diyabaz ve daha ince yapılu gabro, mikro gabro gibi kayalar da bulunur; ancak bunlar magmatik farklılaşma (differentiation) da oluşan yapıyı bozmayıp araya girerler. Kromit minerali her iki ultrabazik oluşumda da bulunabilir. Dünitler içinde krom daha çok bantlı veya dağılmış (dissemine) olarak, az miktarda zengin, daha çok zenginleştirme gerektirecek yapıda, buna karşılık hartzburjlitler içinde maden yatağı olarak rastlandığında zengin yapıda bulunurlar. Dünitler içinde bulunan krom cevheri mostraları, eğer dünit kalınlığı çok ise, iyi bir maden yatağına dönüşebilir. Örneğin 5-20 m’lik dünit kalınlıklarında yüksek rezerv ümidi azdır.

Resim 1

Resim 2

Resim 1 ve Resim 2

Resimde dünit içine serpilmış siyah krom mineralleri görülmektedir. Çevrede dünit zamanla renk değiştirerek sararmış, ortada siyah ve taze dünit kısmında da kromit taneleri bulunabilir ama görülmeleri büyüteç ve uzman gözü veya kimyasal analiz gerektirir.

Aşağıdaki resimler sırası ile bantlı ve masif cevheri göstermektedir

Resim 3

Resim 4

Krom yatakları yüzeye göre çeşitli derinliklerde bulunabilir. Ancak krom herhangi bir eski çalışma olmayan sahalarda kendini gösterirse bulunur. Jeofizik arama yöntemleri ne yazık ki yeraltında krom aramasına çare olamamaktadır. Yüzeysel aramaları, belirli bir düzenle, çeşitli nedenlerle açılmış yol yarmalarında, yamaçların topraksız gözüken ve yağmurla yıkanmış yerlerinde, derelerde veya değişik nedenlerle açılmış yarmalarda ve buralardaki döküntülerde kromlu parçalar bulmaya çalışılarak yapılır. Krom mostralarını bulanlar, zannedilenin aksine, jeolog veya maden mühendisi değil, madene meraklı çoban, maden için dağda gezen köylüdür. Ancak bunları krom madenine dönüştürme, işletme veya ekonomik bulmama jeoloji ve maden mühendislerinin işidir.

Çeşitli mostraların incelenmesi ile yörenin krom oluşumuna uygun olduğu anlaşıldıktan sonra bu defa bir krom jeoloğu tarafından sahanın yüzey incelemesi, jeolojisi, yapısal jeolojisi, 2 boyutlu cevher tanımlamaları ve bu cevherlerin örnekleme yapılmalıdır. Alınan numunelerin krom, demir, magnezyum, silis, alüminyum ve diğer analizleri yaptırılır. Tüm bu veriler topoğrafik ve jeolojik haritalara aktarılır.

Mostra ve yarmalarda görülen ve numune alınarak kimyasal analizi yapılan krom cevheri mutlaka jeolojik yapı ve mineral yapısı olarak incelenmelidir.

Jeolojik açıdan ofiolitik karışım (melanj) içinde tesbit edilen cevherler devamlılık ve takibedilebilirlik açısından güvensizdir. Zira böyle bir yapıda karmaşık halde iç içe geçmiş kireç taşı, kırmızı silis taşı (radyolarit), bazalt, ofiyolit, kuvars, kalsit vb. ile beraber manyezit, mangan, kromit bulunur. Diğer bir yön de yapısal jeoloji dir. Büyük faylar içinde veya faylardan oluşmuş kavşaklar içinde bulunan krom cevheri aldatici bir şekilde zengin, kahverengi, kolay parçalanabilir ve fakat devamsız ve takibedilmezdir.

Mineral yapı ve niteliği yönünden ise Al_2O_3 tenörü % 16 ve üzeri olan cevherler, olivin mineralince zengin yan

Mostra ve yarmalarda görülen ve numune alınarak kimyasal analizi yapılan krom cevheri mutlaka jeolojik yapı ve mineral yapısı olarak incelenmelidir.

taşa sahip cevherler zenginleştirmede sorun yaratırlar. Satılık krom cevherinde krom demir oranı önemlidir. Ferrokrom ergitilmesinde yüksek oran tercih edilir. Aynı gidere karşılık imalatçı krom yerine demir ergitmek istemez. Yüksek demir, ferrokromdaki krom tenörünü düşürür. Bu nedenle FeO tenörü % 14 üzeri olan cevherler düşük oranlı (rasyo) cevherlerdir. Düşük silisli yani % 3,5'tan düşük silisli cevherler refrakter cevher olarak, çok, çok düşük kükürt ve fosforlu ve % 6'dan düşük silisli cevherler düşük karbonlu ferrokrom imalatçıları tarafından tercih edilirler. Türk cevherleri genelde % 10-12 silisli ancak

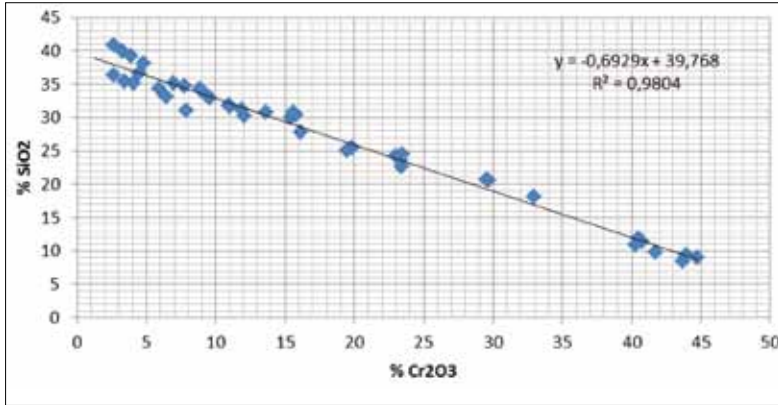
yüksek rasyoludurlar (2,4-3,2). Cevherde önemli olmaya başlayan diğer bir özellikte MgO/Al_2O_3 oranıdır. Bu oranın en az 1,8 olması tercih edilmektedir. Alüminyum oksitinin yüksek MgO 'e ergime ve cürufa geçme kolaylığı sağladığı ileri sürülmektedir.

Cevherin pazar, zenginleştirme gerekleri yönünden nitelikleri ve jeoloji yönünden yapısı araştırıldıktan sonra sıra nicelik (rezerv) araştırmasına gelir. Eldeki tüm bilgiler haritalara işlendiği için, bu haritalardan çeşitli kesitler hazırlanarak jeolojik kriterlere göre derinlik ve rezerv tahminleri yapılır. Aynı zamanda bir maden mühendisi de yine aynı verilere göre işletme yöntemi ve maliyeti, gerekiyorsa zenginleştirme maliyeti, yükleme, taşıma giderleri gibi yaklaşık hesapları yapar.

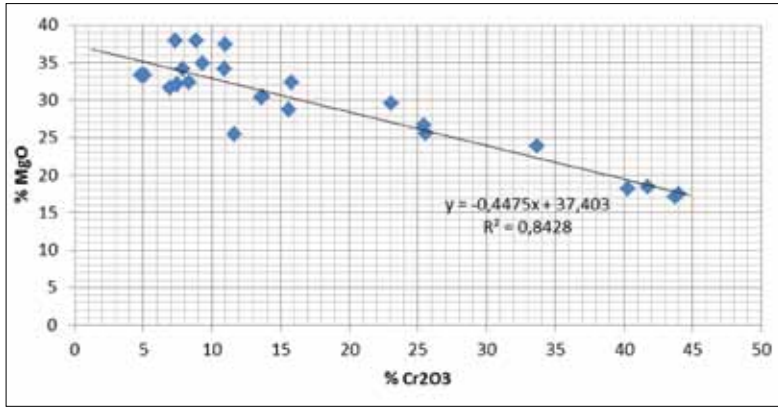
İki teknisyenin raporu olumlu ise rezerv ve tenörlerin sağlıklı bilinmesi için yarmalar ve sondajlar yapılır. Yüzeysel aramalarının dışındaki aramalar orman ve çevre mevzuatı yönünden yasal izine tabidir.

Sondajlı ve yarmalı aramaların sonucu elde edilen örneklerin tenör analizleri, cevher geometrisi haritalara işlenir, diğer her türlü veri de buna ilave edilir ve fizibilite çalışması başlatılır. Krom ve demir dışındaki analizleri masraf yönünden sık sık tekrarlamamak için eğer elde yeterli sayıda kimyasal analiz verisi oluşmuşsa aşağıdaki gibi bağlantıları çıkarmak faydalı olabilir.

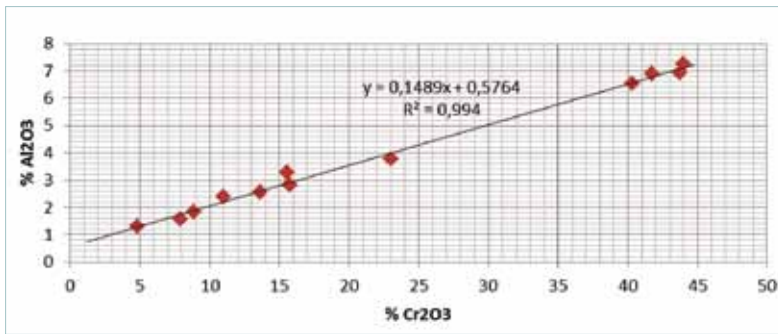
YAPILABİLİRLİK ÇALIŞMASI

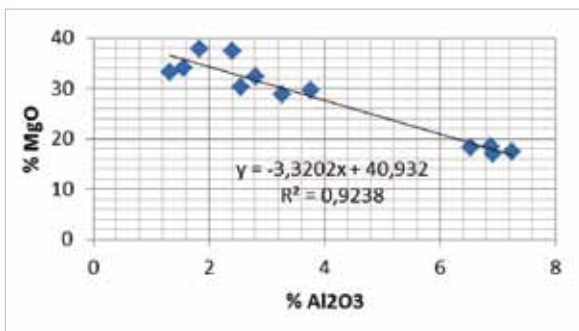
Bağıntı 1 Kromit Silis İlişkisi

Bağıntı 2 Kromit Manyezit İlişkisi

Bağıntı 3 Kromit Alüminyum Oksit İlişkisi

Bağıntı 4 Kromit Alüminyum Oksit Manyezyum İlişkisi

Bu çalışma genelde klasik yapılabirlik çalışmalarına benzer. Ancak madencilğe özgü kısımları dikkat ister. Üretim yöntemi derinlik nedeniyle yeraltı olması gerekiyorsa, cevherin krom tenörü örneğin % 25 ve üstü olmalıdır. Açık işletilebilecek ise, işletmeden kaynaklanacak tenör düşüşü iyi hesaplanarak gözönüne alınmalıdır. Cevher zenginleştirilmek zorunda ise her damardan örnekler alınarak cevher serbestleşme tane boyutu etüdü, zenginleştirmeyi zorlaştıran mineralojik yapı, olivin minerali etüdü ve bunlara bağlı olarak zenginleştirme makina teçhizatın seçimi yapılmalıdır.

Zenginleştirme tesisi kurma ve kapasitesini belirleme kararı, eldeki görünür rezerve göre verilmelidir. Tesis ömrü 10 yıla doğru ve cevher işleme kapasitesi 200.000 t/yıl olan tesisler birim cevher işleme maliyeti yönünden avantajlıdır. Ölçek maliyeti bu tesisler için de geçerlidir. Bu hesapları yapacak Maden Mühendisi maden işletmesinin tesise cevher yetiştirme kapasitesini sürekli gözönünde bulundurmalıdır.

Krom zenginleştirme tesislerinin Dünyada geçmişi neredeyse iki asıra yaklaşmaktadır. Bu süre zarfında krom zenginleştirmeciliği yeterince tecrübe kazandığından, yeni yatırımcının, yeni keşifler yerine, bunlardan faydalanmasını bilmesi yeterlidir. Zenginleştirme genelde % 48 tenöre kadar yapılır. Ama yapıları nedeniyle bazı cevherlerde bu tenör elde edilmeyebilir. Piyasada %44 tenörlü konsantre de alıcı bulunmaktadır.

İyi planlanmış ve iyi işletilen bir zenginleştirme tesisinin verimi % 70-80 arasında değişir. Bunu 0,75 kabul ederek % 15 tenörlü fabrikalık bir cevherin konsantrasyon katsayısı $48/(15 \cdot 0,75)$ işlemiyle bulunur. Hesap sonucu 4 vermektedir. Yani 1 t % 48 lik konsantre elde etmek için cevher üretim, taşıma ve zenginleştirme maliyetlerini 4 ile çarpmak gerekir. Buradan çıkan sonuç konsantre kromun maliyetinin tenöre ve verime çok hassas olduğudur. Parça cevher üretimi yapan bir işletme gelen cevheri eleme ve ayıklama yaparsa olduğu gibi satmaya nazaran daha fazla ciro ve kar yapar. (resim 5) Elek altı satılabilir tenörde olabilir. Değilse diğer artıklarla beraber ileride yatırımı yapılabilecek bir zenginleştirme tesisi için stoklanmalıdır.

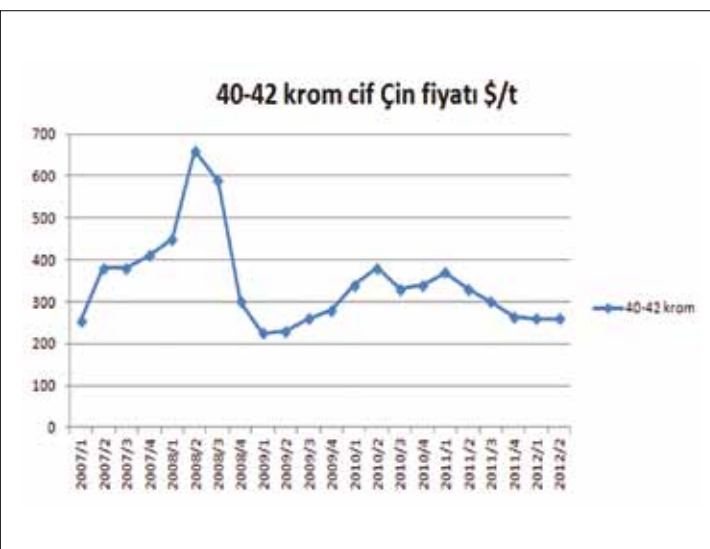
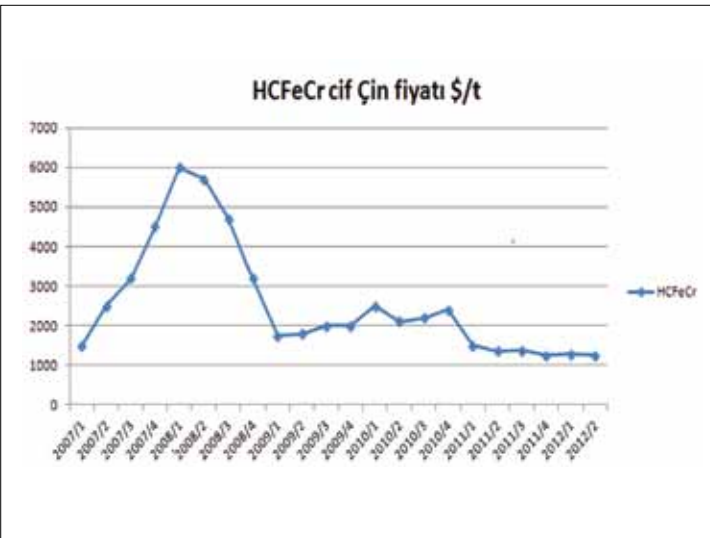

KROMUN PAZARLANMASI

Başlıca krom alan ülkeler Çin, Rusya, Hindistan, Almanya, İsveç, üreten ülkeler ise Güney Afrika, Kazakistan, Türkiye, Arnavutluk, Hindistan, Umman'dır. Bazı küçük üretici ve tüketici ülkeler sayılmamıştır. Krom fiyatları paslanmaz çelik üretim/tüketimine bağlı olan ferrokrom üretim/tüketimine bağlı olarak iniş çıkışlı bir seyir izler. Bu iniş çıkışın dip ve tavanı 40 ve 800 USD FOB olmuştur.

Aşağıdaki grafikler 2007'den itibaren Çin teslimi olarak gerçekleşen 40-42 krom cevheri ve yüksek karbonlu ferrokrom ortalama fiyat trendini göstermektedir.

Krom üretimi ve/veya pazarlaması söz konusu olduğunda yüksek karbonlu ferrokrom fiyat trend ve öngörülere iyi araştırılmalı, ferrokrom üretiminde krom cevheri maliyet payı gözönüne alınarak cevher satış fiyatı beklentisi ile bu beklenti fiyatının oluşturacağı maliyet payı irdelenmelidir.

Krom, kalite olarak, yüksek tenörlü parça, krom/demir oranı (rasyo) 2,5-3 düşük silisli ise iyi fiyat bulur. Fiyat bu özelliklerin değişimine ayak uydurur. Türk kromları, yüksek tenör ve rasyo, iyi redüklenme (ergirmede az enerji tüketme) gibi özelliklerinden dolayı aranır bir cevherdir. (Çizelge 1)

Cr/Fe	SiO ₂ (%)	Al ₂ O ₃ (%)	MgO (%)	MgO/Al ₂ O ₃	Fosfor (yüz binde)	Kükürt (yüz binde)
3	10,15	9,91	21,94	2,21	5	8
2,31	7,73	6,45	17,14	2,66	4	6
3,15	9,11	8,41	21,12	2,51	5	7
3,01	9,7	9,55	19,63	2,06	5	7
2,62	6,43	8,79	17,67	2,01	5	7
3,07	5,8	7,71	18,56	2,41	5	7
3,19	9,98	8,28	18,84	2,28	5	7
2,1	13,74	9,69	24,01	2,48	5	7
2,34	15,72	6,22	24,68	3,97	7	8
2,34	10,97	9,3	20,29	2,18	6	9
2,63	13,3	11,92	23,61	1,98	4	7
2,86	14,34	5,38	23,68	4,4	6	8
2,72	13,58	8,11	24,05	2,97	5	8
2,9	13,16	6,78	24,63	3,63	5	8
2,97	12,62	7,6	23,87	3,14	5	7
2,78	11,24	8,05	19,54	2,43	6	8

Yüksek Tenörlü Türk ve Arnavutluk kromları gibi hammaddelerle krom içeriği % 62 nin üzerinde olan yüksek karbonlu ferrokrom üretilerek paslanmaz çelik sanayiinde başlangıçta kullanılmış; ancak daha sonra talep artınca Güney Afrika'nın düşük tenör ve rasyolu kromlarından ferrokrom üretimi başlamıştır.

Bu cevherlerden üretilebilen % 55-57 krom tenörlü malzemeye "charge chrome" adı verilmiştir. Paslanmaz çelik sanayii bunu kullanmasını öğrendikten sonra, daha kötü kalite kromlardan üretilen ve böylece ucuzlatıldığı öne sürülen % 50-55 krom tenörlü yüksek karbonlu ferrokrom üretilip pazarlanmıştır. Son senelerde çeşitli piyasa yayınlarında verilen fiyat % 50 krom lu ferrokrom olması nedeniyle bu ürüne de "baz ferrokrom" adı verildi.

Diğerlerinin fiyatı, bunun üzerinden, krom tenörüne göre hesaplanmakta ve hatta bazen, içindeki diğer bileşenlerin oranlarına göre, prim de ilave edilmektedir.

Üretimi yüksek miktarda olan yüksek karbonlu ferrokromun yaklaşık olarak % 5-8'i karbon, % 0,1-4 ü silis, % 60-67 si krom ve % 25-30'u da demirdir. Bir ton üretimine 4200 kWh' a kadar enerji harcanmaktadır. Ark fırınlarının krom kurtarma randımanı ise en az % 90'dır. Yukarıdaki değerlere göre fırına yüklenen krom cevherinin rasyosunu, düşük tenörden yüksek tenöre doğru, 1,3 - 3,1 kabul edebilir ve aşağıdaki çizelgeleri oluşturabiliriz:

ÇİZELGE 2

Cevher Krom Tenörü (%)	Cevher Rasyosu	Cevher Net Krom Miktarı (%)	HCFeCr Ark Fırın Randımanı	HCFeCr net Cr Tenörü (%)	Gerekli Krom Cevheri (t)	Charge Krom Net Cr Tenörü (%)	Gerekli Krom Cevheri (t)	Baz FeCr Net Cr Tenörü (%)	Gerekli Krom Cevheri (t)
48	3	32,84	0,9	67,65	2,289				
46	2,8	31,47	0,9	66,2	2,337				
44	2,6	30,11	0,9	64,28	2,372				
42	1,8	28,74	0,9			58,84	2,275		
40	1,7	27,37	0,9			56,17	2,281		
38	1,5	26	0,9					53,8	2,299
36	1,4	24,63	0,9					50,96	2,299

ÇİZELGE 3

HCFeCr Tenörü (%)	Cevher Kromit Tenörü	Cevher Maliyeti (usd/t)	Cevher Miktarı (t)	HCFeCr Fiyatı (cent/lb)	HCFeCr Fiyatı (usd/t)	Cevher Payı (%)	Satış Fiyatı İçinde Maliyet Payı		
							Enerji Tüketimi (kwh/t)	Enerji Fiyatı (¢/kwh)	Enerji Payı (%)
66,2	46	315	2,337	1,208	1761,44	42	4200	8	19
56,17	42	255	2,281	1,025	1268,16	46	4200	8	26
50,96	38	215	2,299	0,93	1043,89	47	4200	8	32

ÇİZELGE 4

HCFeCr Tenörü (%)	Cevher Tenörü (%)	Cevher Maliyeti (usd/t)	Cevher Maliyet Payı (%)	Enerji Maliyet Payı (%)	Kok Maliyet Payı (%)	Birim Metal Cr Maliyeti (usd)
66,2	46	315	57,5	26,2	12	19,34
56,17	42	255	51,4	29,7	14	20,13
50,96	38	215	46,7	31,7	16	20,79

Birinci çizelge hangi tenör krom cevherinden hangi ferrokrom yapılabildiği ve kaç ton cevher kullanıldığını, ikinci çizelge ferrokrom satış fiyatına oranla cevher ve enerji maliyet paylarını, üçüncü çizelge ise ferrokrom imalatındaki girdilerin toplam maliyet içindeki oranlarını vermektedir.

Yukarıdaki fiyat grafikleri, devamındaki tablolardaki gibi bilgilerden ve yüksek karbonlu ferrokrom fiyat gerçekleşme ve beklenti grafiklerinden krom cevheri fiyat artış eğilimleri veya fiyat düşürme baskı oluşumları öngörülebilir.

SONUÇ

Maden, Orman ve Çevreye ilişkin yasa ve yönetmelikler ciddi iş yükü, maliyet ve uzun süreler getirmektedir. Yatırımcı bu konulardan önceden haberdar olmalıdır. Teşvikler diğer sektörlerle aynıdır.

İyi bir krom sahası temini gittikçe zorlaşmaktadır. Bunun için Maden İşleri Genel Müdürlüğü ihaleleri takip edilmeli, masraflarını ödeyemeyip ruhsatını bedeli mukabili devretmek isteyenlerin sahaları ciddi incelenmelidir.

Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları girişimcilik, yatırımcılık, inisiyatif kullanma gibi yeteneklerde belki de Dünyada birinci sırayı almaktadırlar. Bir kısmı ise “Kamikaze Yatırımcı” diye adlandırabileceğim yapıdadırlar. Bu son tip yatırımcıyı son senelerdeki saha ziyaretlerimde sık gördüm.

Bu yazı işin uzmanı olmayan krom madeni yatırımcı, işletmeci ve pazarlamacılarına, eksik bilgi ile olumlu raporlar hazırlayan meslekdaşlarıma yol gösterme amaçlı olup tamamen kişisel deneyim ve bilgilere dayanmaktadır. İçindeki bilgi ve ilkeler okuyucuya yalnızca referans olabilir.

TEREX® | FINLAY

Ocak ve şantiyelere Mobil Çözümler!

Terex Finlay 694+
Eğimli Mobil Elekler

Mükemmel performans, düşük yakıt tüketimi ve sağlamlığın simgesi
Dünya devi Terex'den saatte 850 ton kapasiteli

**Çeneli, Darbeli, Konik tiplerde Mobil Kırıcılar, 3 katlı 4 malzeme verebilen Mobil Elekler,
Trommel, Hydrasander (Kum Yıkama), Sandmaster (Cyclone tip Kum Yıkama)
Mobil Modelleri ile şantiyelerinizde, ocağınızda anında üretim olanağı...**

I-130 RS
Darbeli Elekli Mobil Kırıcılar

Üstelik Leasing alımlarında %1 KDV avantajı!

Görsellerde kullanılan araçlarda opsiyonel özellikler bulunabilir.

CERMAK İşimiz, iş makinası...

Esener Sanayi Sitesi, 3. Blok, No: 4,
P.K. 34303, İkitelli - İstanbul / Türkiye

(+90 212) 671 57 44 pbx

(+90 212) 549 19 52

info@cerenmakina.com
www.cerenmakina.com

Resim 2 - 1980 öncesi Göcek

Resim 3 - 1981 yılında Göcek Körfezi, solda Göcek Adası

bir turizm merkezinin girmesinin nedeni hem Göcek'in tarihi hem de yakın tarihimizde madencilikle ilgili iki önemli firmanın işletmelerinin de vaktiyle burada bulunmasıdır. Göcek köyü sakinlerinin çoğu madencilikten geçiniyordu. Buradaki işletmelerden biri Türk Maadin Şirketi, özel bir kuruluş; diğeri ise Etibank'ın Üçköprü Krom İşletmeleri Müessesesi merkezi ve sosyal tesisleri idi. Göcek köyünün doğusunda hemen köye bitişik Türk Maadin şirketine ait bir de 1965 yılında kurulmuş olan Krom zenginleştirme tesisi vardı. Bu fabrikada günlük 120 ton tıvönan krom cevheri işlenebiliyordu. Yıllık üretilen ve ihraç edilen krom konsantresi miktarı 20000-30000 ton arasında idi. (Resim 4. Göcek'ten krom yüklemiş olan bir geminin limandan ayrılışını gösteriyor.)

Göcek köyünün batısında ise Etibank'ın tesisleri bulunuyordu. Üçköprü İşletmesine ait kuzeyde Dalaman çayının sol yakasında Gürleyik köyü civarında bulunan Zımparalık, Andızlık maden ocaklarında üretilen takoz cevherler buraya

getirilir, elenir ayıklanır ve gemilere yüklenirdi. Etibank'ın sevkiyatı genellikle Antalya'daki ferrokrom fabrikasına, diğeri firmaların satışları genellikle dış ülkelere olurdu. Etibank'ın ocaklarından üretilen konsantrelik cevherler ise Göcek - Fethiye yolu üzerindeki Karagedik konsantratörüne getirilir orada zenginleştirilirdi. Ya yakındaki Fethiye körfezinin dışındaki Çağış mevkiinden ya da Fethiye iskelesinden gemilere yüklenirdi.

Göcek limanından sadece bu iki firma yükleme yapmazdı. Daha birçok firma bu limanda hem cevher stoku yapar hem de gemi yüklerdi. Örneğin Koçman firmaları Karaismailler ocaklarından üretilen malları burada stoklar ve sevk ederdi. Keza Denizli Madencilik şirketinin de Göcek'te stok alanları vardı. Göcek limanı hinterlandı oldukça genişti. Buna Fethiye'nin bir kısmını ve Köyceğiz ilçesini de katabiliriz. Kuzeyde Denizli, Tavas bölgesi cevherleri de buraya indirilir, işlenecek olan işlenir ve diğeri sevkiyat için biriktirilerek stok edilirdi. Krom cevherinden başka civarda üretilmiş olan manganez cevherleri de bu limandan sevk edilirdi.

Göcek bölgesinde madencilik faaliyetinin Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında başlamış olduğu, ürünlerinin bilhassa yüksek tenörlü takoz krom cevherlerinin dağlardan deve kervanları ile sandıklarla Göcek limanına indirilip sevk edildiği bilinmektedir.

Göcek körfezi karanın içlerine kadar sokulan koyları ve açık denizin Akdeniz'in etkilerini kapatan adalarıyla gemiciler için kötü ve fırtınalı havalarda sığınabilecek bir liman. Her türlü geminin barınabileceği bu korunaklı suların kıyılarında korsan gemileri tayfalarının vakit geçirebilmek için "köçek" oynattığı ve "Göcek" isminin bu "köçek" sözünden dönüşerek geldiği rivayet edilmektedir.

Göcek bölgesinde madencilik faaliyetinin Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında başlamış olduğu, ürünlerinin bilhassa yüksek tenörlü takoz krom cevherlerinin dağlardan deve kervanları ile sandıklarla Göcek limanına indirilip sevk edildiği bilinmektedir.

Ama Göcek bölgesinin antik çağlardan beri meskûn olduğu eski kalıntılardan da anlaşılmaktadır. Bunlardan bazıları köyün sahilinde köy meydanının biraz batısına düşen kıyıda deniz içinde duvar kalıntıları sandalla gezinti yapılırken görülebilir. Körfezin güney ucundaki Kapıdağ yarımadasının içinde kalan bir koyda Hamam tabir edilen yerde eski sur kalıntıları ve bina duvarları karadan suyun içine kadar uzanmaktadır. Bunlar muhtemelen antik çağlardaki yapıların zamanla yerin çökmesi sonucu su altında kalmış duvarlarıdır.

Bu kanaatimizi kuvvetlendiren delil ise koyun bu gün marina yapılmış olan doğu sahilinde eski krom fabrikasının yanında bulduğumuz antik çağa ait bir mezardır. (Resim. 5) Bu mezarı biz 1981 yılında konsantre cevher stok alanını çevirmek amacıyla inşa ettiğimiz duvar için temel kazarken bulduk.

İçinde insan iskeleti de vardı. Kabir büyük uzun kiremitlerle örtülmüş ve toprağa gömülmüş. O zamanlar bir tarih mecmuasında aynı şekilde kiremitlerle örtülmüş bir mezarın resminin kapak yapılmış olduğunu tesadüfen görmüştüm. Tarih olarak İ.Ö. 1. Yüzyılı veriyordu. Yani en az 2000 kûsur yıllık bir mezar. Bizim bulduğumuzla tıpatıp aynı.

Meşebükü Ocaklarını işletmeye açmazdan önce Göcek'te fabrika yakınında bir göl içinde birikmiş olan eski atıkları çalışmak ve onların içinde daha önceki çalışmalar sırasında kaçığa gitmiş olan malı kazanmaktı. Bu göl deniz kenarında bir bataklık şeklinde idi ve fabrikanın tailingi burada biriktiriliyordu. Denize atılmıyordu.

Resim 4 - Göcek İskelesinden krom yüklenmiş olan bir gemi ayrılıyor.

Resim 5 - Göcek'te bulunan antik mezar

Biz bulduğumuz bu mezarı o haliyle Fethiye Müze Müdürlüğü'ne bildirdik. Gelip aldılar götürdüler.

Göcek'in madencilik tarihi içinde bir de "Camtaş" şirketi hikâyesi vardır. Kelime açılımı "Cenubi Anadolu Madenleri Türk Anonim Şirketi". Bu şirket Etibank'ın da iştirakiyle yabancı sermaye olarak İngiliz, Alman ve Rus sermayesinin birleşerek Göcek bölgesindeki manganez madenlerini işletmek üzere İkinci Dünya Savaşı arifesinde kurulmuş. Bilindiği üzere bölgede bilhassa kalın kalker tabanlarında kontaklarda Manganez oluşumları var. Hatta Gökçeovacık köyü civarındaki manganez üretimini Göcek limanına taşımak için bir kablolu havai hat tesis edilmiş. Bu havai hattın son direği krom konsantre fabrikasının kurulduğu yerde imiş. Biz bu noktada herhalde deneme çalışması sırasında taşınmış bir miktar manganez cevheri de bulduk. İkinci Dünya Savaşı çıkınca bu şirket dağılmış. Etibank'ta daha sonra bu havai hattın kablolarını ve diğer malzemesini satmış.

Biz burada sözümüzü bitirmeden önce hem Göcek'te ve hem de Türkiye'de bir ilk olarak yaptığımız bir çalışmayı anlatalım: Bahsettiğimiz krom konsantre tesisinin atıkları nereye gidiyordu? Bu gün bunlar ne oldu ondan bahsedelim. Dergimizin 2011 Haziran sayısında yayınladığımız anılarımızda Türk Maadin Şirketinin beni Göcek İşletmesine atadığını anlatmıştım. İşletme bir yıl süren bir grevden çıkmıştı. Bana verilen görevler içerisinde Yeraltı ve Yerüstü

Ben bir taraftan fabrikayı tamir edip düzene sokarken bir taraftanda gölün içindeki pasanın şeklini derinliğini, tenörünü sondajlarla belirlemeye çalışıyordum. Yaptığım özel bir aletle bunları belirledim. Maksimum 6 metre derinlik vardı ve tenör üst bölgelerde % 12 Cr2O3 ve göl dibindeki kısımlarda % 18 Cr2O3 'e kadar yükseliyordu. Ama ortalama % 14 Cr2O3 idi. Yaptığım özel scraper kepçesi ve çift tanburlu bir vinç vasıtasıyla malı göl dibinden alıyor ve bir kum tulumbasıyla fabrikaya basıyorduk. Yaptığımız düzenek çok iyi çalıştı. Bu sayede 110.000 ton pasayı elden geçirdik. % 51,5'lik krom konsantresi elde ettik. Göldeki mal bittikten sonra ocakları açtık, taze tuvönan cevher çalışmaya başladık.

Şimdi bu günlerde Turizm tesisi kurulduktan sonra burada denizde bir marina var, kıyıda krom artığı pasalarla doldurulmuş ve düzenlenmiş olan göl altın renkli kumlarıyla bir plaj görevi yapıyor.

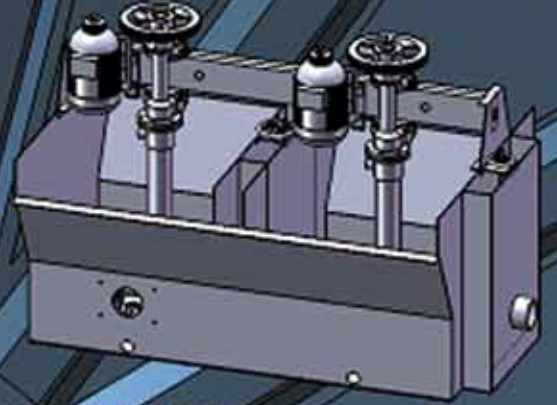
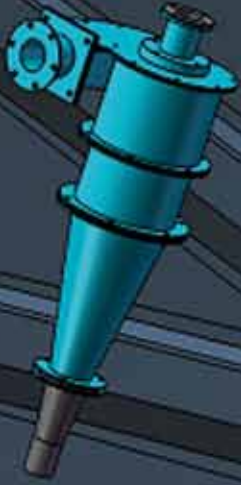

TÜFEKÇIOĞLU

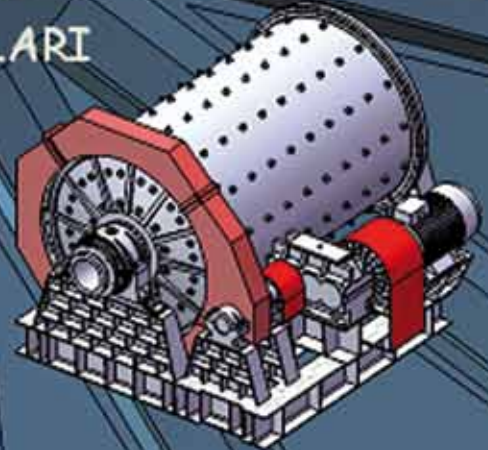
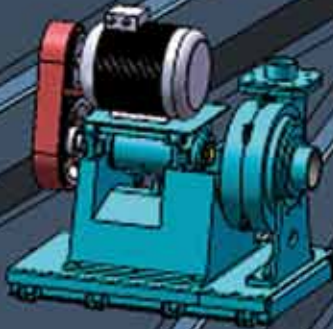

KAUÇUK SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ

CEVHER HAZIRLAMA MAKİNALARI VE KAUÇUK YEDEK PARÇALARI

DEĞİRMEN KAUÇUK ASTARLARI
FLOTASYON MAKİNALARI
ÇAMUR POMPALARI
HİDROSİKLONLAR
KİL AÇMA TANKLARI
KONDİSYONER TANKLARI

Avar Caddesi No:6 Organize Sanayi Bölgesi 06930 Sincan/ANKARA/TÜRKİYE
Tel : +90 312 267 10 90 Fax : +90 312 267 10 94
www.tk.com.tr email : info@tk.com.tr

DUYURULAR

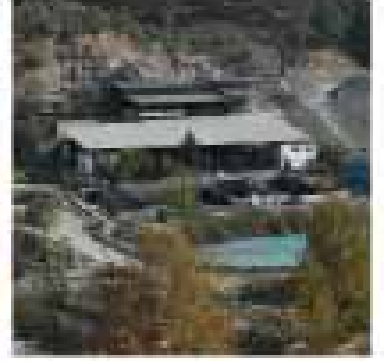
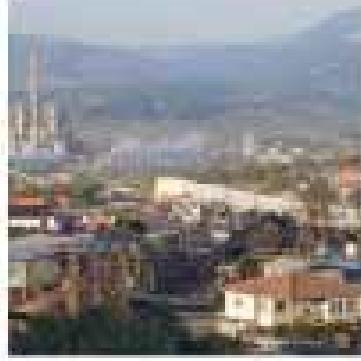
Dergimizin reklam koşulları ve ücretleri konusunda bilgi almak için 0 212 245 15 03 numaralı telefonu arayabilir veya info@turkiyemadencilerderneği.org.tr adresine mail atabilirsiniz.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

İstiklal Caddesi Tunca Apartmanı No: 233/1-1 Beyoğlu-İstanbul/Türkiye
Tel: +90 (212) 245 15 03 Faks: +90 (212) 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr • www.turkiyemadencilerderneği.org.tr

SOMAGRUBU

**25 yıllık deneyim, yüksek kapasite,
güncellenen yatırımlar, evrensel standartlar.**

**6000 Yetiřmiř İř Gücü,
En Yeni Teknoloji İle İř Güvenliği
5.500.000 ton /yıl Yeraltı
Kömür Üretimi.**

**Eczacıbaşı
Esan**

**DOĞADAKİ
DETAYLAR**

www.esan.com.tr

- Feldspat
  - Kuvars
    - Süzölmüş Kil
      - Ukrayna Kili
        - Kaolen
          - Bentonit
            - Halloysit
              - Talk